

TUUSNIEMEN KUNTA

TILINPÄÄTÖS 2019

Kunnanhallitus 6.4.2020 § 42

Kunnanvaltuusto 22.6.2020 § 21

SISÄLLYSLUETTELO

1. TOIMINTAKERTOMUS

Lyhyt historia	1
Kunnanjohtajan katsaus	2
Kunnan hallinto	3 – 6
Yleinen kehitys	7 – 8
Väestö 2010 – 2019	9
Talouden ja toiminnan toteutuminen	10 – 23
Kunnan talouden tasapaino, rahoitusasema ja tuleva kehitys	24 – 25
Laskelmat ja tunnusluvut	26 – 36

2. TOIMINNAN JA TALOUDEN TOTEUTUMINEN

Keskusvaalilautakunta	37
Tarkastuslautakunta	38 – 39
Keskushallinto	40 – 50
Sosiaalilautakunta	51 – 65
Terveystoimi	66 – 69
Sivistyslautakunta	70 – 77
Tekninen lautakunta	78 – 85
Investoinnit	86 – 90
Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	91 – 93
Tuloslaskelman toteutuminen	94
Rahoitusosan toteutuminen	95

3. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Tuloslaskelma	96
Rahoituslaskelma	97
Tase	98 - 99
Konsernituloslaskelma	100
Konsernirahoituslaskelma	101
Konsernitase	102 - 103

4. LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	104 – 106
Tuloslaskelman liitetiedot	106 – 109
Taseen liitetiedot	109 – 117

5. ERIYTETTY TILINPÄÄTÖS

Vesihuoltolaitos: kirjanpidollisesti eriytetty taseyksikkö	118 – 127
--	-----------

6. HENKILÖSTÖKERTOMUS

Henkilöstökertomus	128 – 137
--------------------	-----------

7. LUETTELOT JA SELVITYKSET

Tilinpäätöksessä käytetyt tositelajit ja kirjanpitokirjat	138
---	-----

8. TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Tilinpäätöksen allekirjoitus	139
Tilinpäätösmerkintä	140

TUUSNIEMEN LYHYT HISTORIA

Tuusniemen kunta sijaitsee Koillis-Savossa Savon itärajalla, suuren, puhdasvetisen, saarista ja niemistä rikkaan Juojärven kahtia halkaisemana ja on alunperin kuulunut vuonna 1547 perustettuun Tavinsalmen hallinto- ja kirkkopitäjään, joka nykyään tunnetaan nimellä Kuopion kaupunki.

Täyssinän rauha

Vuonna 1570 alkoi Ruotsi-Suomen ja Venäjän välillä sota Käkisalmen läänin omistuksesta ja Viron herruudesta. Tuusniemen alue säilyi sodan kauhuilta, koska täällä ei silloin vielä ollut varsinaista asutusta. Sota kesti 25 vuotta ja rauha solmittiin Täyssinä-nimisessä kylässä Inkerinmaalla toukokuun 18. päivänä 1595. Raja tuli kulkemaan Suomenlahden pohjukasta Siitarijoen suulta Karjalan kannaksen halki Puruveteen ja Juojärvessä olevaan Jäätsalon saareen ja sieltä suoraan Ohtaansalmeen.

Historiallisena jäänteenä rajankäynnistä on Ohtaansalmen pohjoisrannalla rajamerkkinä kalliopaasi, missä kiveen kaiverrettuna on vuosiluku 1595, kolme kruunua, ortodoksinen risti sekä nimimerkkejä, jotka edustivat suomalaiseen rajavaltuuskuntaan kuuluneita sotapäälliköitä.

Kylien muodostuminen

Tuusniemen vanhin asutus lienee ollut Tuusjärvellä kirkonkylältä 15 km Kuopioon päin. Erään kärkepäytäkirjan mukaan on Riistaveteen rajoittuvalla osalla ollut pysyvät tilusrajat jo vuonna 1480. Sen sijaan Täyssinän rauhasta huolimatta itäosa Tuusniemeä asutettiin vasta 1600-luvun alkuvuosikymmenillä. Tämä johtui monista Vienan-Karjalasta tehdyistä hyökkäyksistä, joita rauhan solmimisesta huolimatta tehtiin Savoon runsaasti. Asiakirjoista selviää, että "Tuusniemen kylä" on sisältänyt ainakin neljä nykyistä kylää: Ohtaanniemi, missä mainitaan Mikkolan talo 1633, Kiukoonniemi, missä Kiukoolan talossa isännöi Matti Mustonen vuodesta 1621 lähtien, Juurikkamäki, missä erään isäntäluettelon mukaan Mäkelä-niminen talo on ollut olemassa Olli Räsäsen perustamana vuodesta 1611. Lisäksi neljäntenä kylänä on ollut nykyisen kirkonkylän tienoot.

Isonjaon jälkeen oli Tuusniemellä 23 kylää, joita olivat mm. Enonsalo, Hauranki, Juojärvi, Juurikkamäki, Kartansalo eli nykyinen Kosula, Kiukoonniemi, Litmaniemi, Melaniemi, Miettälä, Tuusniemi, Vehmersalmi ja Viitamäki. Tuusniemi oli ollut aina 1700-luvulle saakka erämaa-aluetta runsaine riistamaineen ja kalaisine järvineen. Sellaisena se vanhastaan on ollut myös rantasalmelaisten erämaita. Esim. Tuusjärvi kuului vielä 1800-luvun alussa Rantasalmeen.

Nimen synty

Tuusniemeläisten keskuudessa kiertää perimätietona tarina, että Tuusniemi on saanut nimensä Duus-nimisestä sotamiehestä, joka oli karannut armeijasta ja asettunut asumaan nykyisen kirkonkylän kohdalla Juojärvessä sijaitsevaan niemeen. Todennäköisesti me tuusniemeläiset olemme saaneet pitäjämme nimen sekä muita tuus-alkuisia nimiä rantasalmelaisilta, joiden nautinta-aluetta nämä tienoot ovat aikanaan olleet. Rantasalmellakin on Tuusmäki ja Tuusjärvi. Muutoin "tuus" on vanhaa ruotsia.

Kunta muodostuu

Kappeliseurakuntana Tuusniemi pysyi vuoteen 1855, jolloin se heinäkuun 24. päivästä lähtien muodosti oman kirkkoherrakunnan eli oli keisarillisella majesteetilla määrätty "keisarin pitäjäksi". Keisarillinen majesteetti oli helmikuun 6. päivänä 1865 antanut "armollisen asetuksen" kunnallishallituksesta maalla. Tuusniemen miehet kokoontuivat marraskuussa 2. päivänä 1867 päättämään seurakunnan valitseman komitean laatimien kuntasääntöjen hyväksymisestä ja kunnanhallituksen asettamisesta. Tuusniemeläisten vastustuksesta huolimatta lääninhallitus päätöksellään maaliskuun 27. päivä 1868 asetti Tuusniemelle kunnanhallituksen 1.1.1870 alkaen. Käydyissä kunnanhallituksen vaaleissa eniten ääniä sai ruushollari E.J. Ruuth ja niin hänestä tuli Tuusniemen kunnanhallituksen ensimmäinen puheenjohtaja ja ajan tavan mukaan hän oli myös ensimmäinen kunnanjohtaja.

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Vuosi 2019 sujui Tuusniemen kunnassa toiminnallisesti tyydyttävästi, mutta taloudellisesti heikosti. Palvelurakenteessa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia ja palvelut pysyivät pääosin entisellä, melko hyvällä tasolla. Muutoin toiminnallisesti hyvin sujuneen vuoden investointien toteutuminen loppuunsaattamisen osalta venyi joidenkin investointien osalta seuraavan vuoden puolelle. Tähän keskeinen syy oli teknisen johtajan irtisanoutumisesta johtuva viivästys investointien käynnistymisessä. Lähtökohtaisesti investoinnit saatiin käynnistettyä vasta syksyllä.

Vuoden 2019 alkuperäisessä talousarviossa varauduttiin 1,06 miljoonan euron alijäämään ja kunnan käytötalous toteutui käytännössä muutetun talousarvion mukaisesti. Tilikauden tulos oli 1,26 miljoonaa euroa alijäämäinen. 0,11 miljoonan euron suuruisen poistoeron muutoksen jälkeen tilikauden alijäämäksi muodostui 1,15 miljoonaa euroa.

Toimintatuotot alenivat 0,19 miljoonalla eurolla edellisvuodesta. Tuottojen alenemista selittää edellisvuotta selvästi pienempi määrä kuopiolaisia asiakkaita terveyskeskuksen vuodeosastolla.

Toimintakulut kasvoivat 0,80 miljoonaa euroa edellisvuodesta. Kasvu selittyy suurimmaksi osaksi sosiaali-toimen, perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja teknisen toimen menojen kustannuskehityksellä. Palvelujen ostot kasvoivat 0,59 miljoonaa euroa ja henkilöstökulut 0,06 miljoonaa euroa edellisvuodesta. Palkkakuluja nosti muun muassa työehtosopimuksen mukainen palkkojen yleiskorotus.

Toimintakate heikkeni 0,53 miljoonaa euroa edellisvuoteen verrattuna. Verotulot kasvoivat edellisvuoteen verrattuna 0,50 miljoonaa euroa ja valtionosuudet alenivat 0,13 miljoonaa euroa. Korko- ja muut rahoitus-kulut pienenivät hieman edellisvuodesta, ollen 0,05 miljoonaa euroa.

Vuosikate oli edellisvuoden tapaan negatiivinen, ollen -0,19 miljoonaa euroa, mikä ei riittänyt kattamaan poistoja eikä lainanlyhennyksistä miltään osin. Kunta investoi noin 1,25 miljoonalla eurolla. Rahoitusosuuk-sien jälkeen nettoinvestoinnit olivat noin 1,05 miljoonaa euroa. Viidettä vuotta peräkkäin välttyttiin uuden pitkäaikaisen lainan ottamiselta investoinneista huolimatta. Sen sijaan pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 0,6 miljoonaa euroa. Suuret investoinnit ja alijäämäinen käytötalous pienensivät kunnan kassavarat hyvin ma-talle tasolle.

Kuntalaisille tuotetut palvelut pysyivät pääosin ennallaan. Kunnan organisaation sisällä tapahtui kuitenkin joitakin toiminnallisia muutoksia. Kunnan mittavilla investoinneilla haluttiin varmistaa kunnan palvelutuotan-non toimivuus sekä turvalliset ja terveelliset työtilat sekä asiakkaille että kunnan henkilöstölle. Kunnassa tapahtui myös useiden ICT- projektien suunnittelua ja aloituksia vuoden lopulla. Näillä investoinneilla kunta haluaa vastata entistä paremmin monikanavaisen palvelutuotannon haasteisiin, potilasturvallisuuden pa-rantamiseen sekä asiakirjojen sähköisiin versioihin siirtymiseen. Ammattitaitoisen ja työhönsä sitoutuneen henkilöstön ansiosta kaikista toiminnallisista muutoksista ja ylipäättään kunnan palvelutuotannossa on sel-vitty hyvin.

Viime vuosina tehdyt talouden tasapainottamistoimenpiteet eivät ole enää riittäneet, joten vuoden 2019 aikana on Perlacon Oy:n konsulttien tuella laadittu kuntaan kolmevuotinen talouden tasapainottamisoh-jelma, josta valtuusto on hyväksynyt vuoden 2020 talousarvioon sisällytetyt ensimmäisen vuoden toimen-piteet. Tästä huolimatta kunnan talous on edelleen merkittävästi epätasapainossa. Kunnan talouden epätasapaino edellyttää koko kuntaorganisaatiolta tiukkaa talouskuria ja jatkuvaa talouden tasapainotta-miskeinojen hakemista. Tarpeellisia ja perusteltuja investointeja kunnan elinvoiman lisäämiseksi on kui-tenkin syytä jatkaa. Henkilöstön lisäksi haluan kiittää myös kunnan luottamushenkilöitä ja kaikkia yhteis-työkumppaneita hyvästä yhteistyöstä.

Timo Kiviluoma
kunnanjohtaja

KUNNAN HALLINTO

Tuusniemen kunnanvaltuuston jäsenmäärä on 17. Kunnanhallituksen ja merkittävimpien lautakuntien jäsenmäärä on 7, tarkastuslautakunta 3 ja keskusvaalilautakunta 5 jäsentä.

Kunnanvaltuuston ja –hallituksen poliittiset voimasuhteet olivat:

	Valtuusto	Hallitus
Keskusta	8	4
Kokoomus	1	
SDP	2	1
Vasemmistoliitto	3	1
Kristillisdemokraatit		
Perussuomalaiset	2	1
Vihreät	1	

Kunnanvaltuuston puheenjohtaja v. 2019 oli Asta Tirkkonen-Hersio, I varapuheenjohtajana Pekka Martikainen ja II varapuheenjohtajana Martti Kähkönen. Kunnanhallituksen puheenjohtajana toimi Jorma Voutilainen, I varapuheenjohtajana Juha Pitkänen ja II varapuheenjohtajana Jarkko Toivanen.

Kunnanvaltuusto 2019

Puheenjohtajat:

Tirkkonen-Hersio Asta, KESK
Martikainen Pekka, VAS
Kähkönen Martti, KESK

Jäsenet:

Karinen Päivi, VIHREÄT
Kolari Terttu, KESK
Holopainen Tenho, PS
Pitkänen Juha, VAS
Puodinketo Kari, SDP
Rahunen Matti, KESK
Riekkinen Irma, SDP
Romppanen Jyrki, PS,
Räsänen Heimo, KOK
Räsänen Maija-Leena, KESK
Smolander Hannu, KESK
Toivanen Irma, VAS
Toivanen Jarkko, KESK
Voutilainen Jorma, KESK

Kunnanhallitus 2019

Puheenjohtajat:

Voutilainen Jorma, KESK, puh.joht.
Pitkänen Juha, VAS, I varapuh.joht.
Toivanen Jarkko, KESK, II varapuh.joht

Jäsenet:

Kolari Terttu, KESK
Räsänen Maija-Leena, KESK
Riekkinen Irma, SDP
Räsänen Maija, PS

Lautakuntien puheenjohtajat:

Smolander Hannu, tarkastusltk
Jäntti Eevariitta, keskusvaaliltk
Miettinen Rauno, tekninen Itk
Holopainen Tenho, sosiaaliItk
Pitkänen Juha, sivistysltk

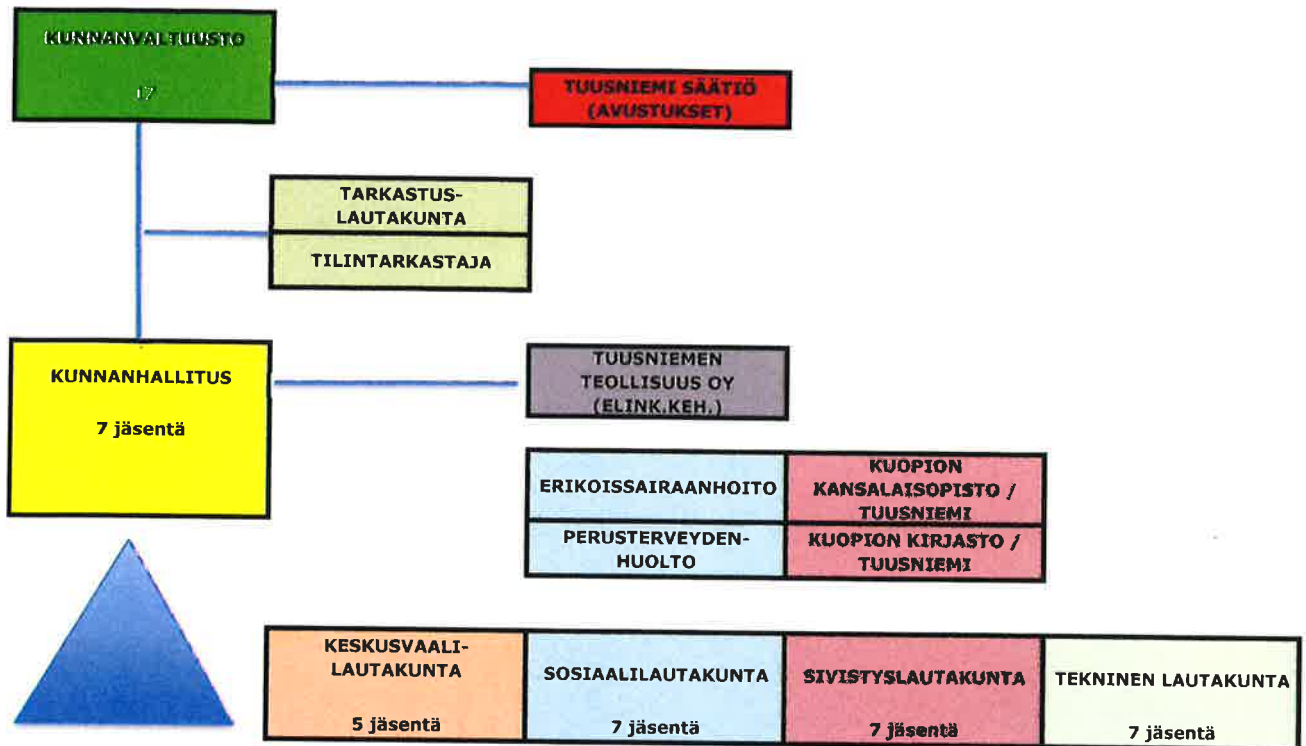
Kunnanjohtaja Timo Kiviluoma

Toimialajohtajat:

Keskushallinto	Hartojoki Sirpa, hallintojohtaja 1.6.2019 alkaen
Sosiaalitoimi	Eeva Seppänen, sosiaalijohtaja
Sivistystoimi	Karttunen Janne, rehtori
Tekninen toimi	Karvonen Mika, tekninen johtaja 1.7.2019 saakka
Tekninen toimi	Rissanen Paula, tekninen johtaja 1.10.2019 alkaen

Kunnan palveluksessa olevaa henkilöstöä koskevat tunnusluvut löytyvät henkilöstötilinpäätöksestä.

TUUSNIEMEN KUNNAN ORGANISAATIOKAAVIO 2019

KUNNANJOHTAJA 1htv	KUNNAN JOHTORYHMÄ 5hlö + TT:n toimitusjohtaja 1hlö			
Kunnanhallituksen esittelijä				
Johtoryhmän esimies	KESKUSHALLINTO	SOSIAALITOIMI	SIVISTYSTOIMI	TEKNINEN TOIMI
Ylikunnallinen yhteistyö	HALLINTOJOHTAJA 1htv	SOSIAALIOHTAJA 1htv	REHTORI 1htv	TEKNINEN JOHTAJA 1htv
Konsernihojaus ja valvonta	Hallituksen ja valtuuston valmistelu ja	Vanhuspalvelut	Esi-, perus- ja lukio-opetykset	Tekniset palvelut
Edunvalvonta ja verkostot	täytäntöönpanotehtävät k:n kanssa	Yhdenntetty sosiaalityö	Varhaiskasvatuspalvelut	Ympäristöpalvelut
Viestintä ja tiedottaminen	Talous- ja palkkahallinto (controller)	Vammais- ja kehitysvamma palvelut	Kansalaisopistopalvelut (Kuopio)	Kunnallistekniikka sis. vesihuolto
Valmiussuunnittelu	Henkilöstöasiat (kaikki toimialat)	Perheneuvola	Kirjastopalvelut (Kuopio)	Kiinteistö- ja siivouspalvelut
	ICT- ja hankinta-asiat	Päihdetyö	Vapaa-aikapalvelut	Kaavoitus (ulkoistettuna)
	Vaali- ja tarkastustoiminta			Asunto- ja tonttiasiat
	Keskuskeittiöpalvelut			

Tytäryhteisöt:	Kuntayhtymät:	Osakkuusyhteisöt:	Yhdistelemättömät osakkuusyhteisöt:
Tuusniemen Teollisuus Oy	Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriin ky	Tuusniemen Aluelämpö Oy	Ki Oy Tuusniemen Keskipiha
Ki Oy Tuusniemen Turula	Savon koulutuskuntayhtymä	Koillis-Savon Vesi Oy	As Oy Tuusniemen Peltotie
Tuusniemen Virastotalo Oy	Pohjois-Savon liitto	Ki Oy Tuusniemen Meijerinranta	
Tuusniemen Kehittämisseätiö sr	Vaalijalan kuntayhtymä	As Oy Hietaranta	
As Oy Hoikanranta	Itä-Suomen Päihdehuollon ky		

Vuoden 2019 lautakuntien ja toimikuntien jäsenet

Tarkastuslautakunta (kokoontui 7 kertaa, päätöksiä 47 §)

Smolander Hannu, puheenjohtaja
Romppanen Jyrki, varapuheenjohtaja
Sutinen Marja, jäsen

Keskusvaalilautakunta (kokoontui 5 kertaa, päätöksiä 25 §)

Jäntti Eevariitta, puheenjohtaja
Hassinen Kaija, varapuheenjohtaja
Pentti Auvinen, jäsen
Parviainen Riitta, jäsen, 6.5.2019 saakka
Puodinketo Kari, jäsen, 6.5.2019 alkaen
Räsänen Tomi, jäsen

Sosiaalilautakunta (kokoontui 6 kertaa, päätöksiä 45 §)

Holopainen Tenho, puheenjohtaja
Riekkinen Irma, varapuheenjohtaja
Reinikainen Hannu, jäsen
Kuronen Antti, jäsen
Karpansaari Allan, jäsen
Toivanen Irma, jäsen
Vainikka Tiia, jäsen
Räsänen Maija-Leena, kunnanhallituksen edustaja

Sivistyslautakunta (kokoontui 6 kertaa, päätöksiä 41 §)

Pitkänen Juha, puheenjohtaja
Karinen Päivi, varapuheenjohtaja
Parviainen Reetta, jäsen
Rahunen Matti, jäsen
Puodinketo Kari, jäsen
Skogman Sol-Britt, jäsen
Mustonen Pekka, jäsen
Riekkinen Irma, kunnanhallituksen edustaja

Tekninen lautakunta (kokoontui 10 kertaa, päätöksiä 76 §)

Miettinen Rauno, puheenjohtaja
Lempinen Tauno, varapuheenjohtaja
Puurunen Ritva, jäsen
Joukanen-Miettinen Johanna, jäsen
Tirkkonen Toivo, jäsen
Hyvärinen Hannu, jäsen
Voutilainen Pirjo, jäsen
Toivanen Jarkko, kunnanhallituksen edustaja

Liikenneturvallisuustyöryhmä (kokoontui 2 kertaa, käsitteli 21 asiaa)

Rissanen Paula, puheenjohtaja
Lesch Pilvi, liikenneturvallisuustoimija Ramboll, sihteeri
Seppänen Eeva
Miettinen Hanna
Karttunen Janne
Mylläri Mika, Pohjois-Savon pelastuslaitos
Komulainen Kyllikki, Ely
Meriläinen Olli, Keski-Suomen Ely
Taskinen Tuula, liikenneturvan edustaja

Hyvinvointityöryhmä (kokoontui 5 kertaa, käsitteli 39 asiaa)

Voutilainen Jorma, puheenjohtaja, kunnanhallituksen edustaja
 Mustonen Lea/Seppänen Eeva, sosiaalitoimi
 Lindroos Anu, varapuheenjohtaja, perusterveydenhuolto
 Karttunen Janne, sivistystoimi
 Karvonen Mika/Rissanen Paula, tekninen toimi
 Kiviluoma Timo, kunnanjohtaja
 Hartojoki Sirpa, hallintojohtaja
 Räsänen Maija-Leena, järjestöedustaja
 Miettinen Hanna/Syrjäläinen Antti, sihteeri, vapaa-aikapalvelut

Maaseudun kehittämisen työryhmä (kokoontui 3 kertaa, käsitteli 21 asiaa)

Rahunen Matti, puheenjohtaja, kunnanhallituksen nimeämä edustaja
 Pitkänen Matti, MTK, varapuheenjohtaja
 Smolander Pirjo, Tuusniemen kylät ry
 Valta Tuija, Tuusniemen Teollisuus
 Nissinen Eerik, Tuusniemen Yrittäjät
 Reinikainen Laura, Sydän Savon maaseutupalvelu
 Miettinen Hanna/Syrjäläinen Antti, Tuusniemen kunta, sihteeri

ICT-työryhmä (kokoontui 1 kertaa, käsitteli 5 asiaa)

Rahunen Matti, puheenjohtaja
 Kiviluoma Timo
 Joukanen-Miettinen Johanna
 Karttunen Janne
 Karvonen Mika/Rissanen Paula
 Seppänen Eeva
 Valta Tuija
 Hartojoki Sirpa, sihteeri
 Heikura Esa, Istekki Oy

Asumisen ja asuinympäristön kehittämistyöryhmä (ei ole kokoontunut 2019)

Voutilainen Jorma, puheenjohtaja
 Kiviluoma Timo,
 Rissanen Paula
 Seppänen Eeva
 Valta Tuija, sihteeri
 Junkkari Anssi
 Korhonen Jouko
 Räsänen Tomi
 Simanainen Esa
 Tiilikainen Markku

Rakennustoimikunta (kokoontui 1 kerran, käsitteli 6 asiaa)

Hersio-Tirkkonen Asta, puheenjohtaja
 Voutilainen Jorma, varapuheenjohtaja
 Karinen Päivi
 Martikainen Pekka
 Kiviluoma Timo
 Hartojoki Sirpa
 Rissanen Paula, sihteeri

YLEINEN TALOUDELLINEN TILANNE

Maailmantalouden näkymät kasvuin osalta tasaantuivat vuoden 2019 alkupuolella vakiintuen vuoden loppupuoliskoa kohti. Maailman BKT:n kasvu tasaantui vuonna 2019 noin 1,9:n prosentin tasolle ja alkaa supistua vuosina 2020 - 2021. Kasvussa tapahtunut selkeä kasvupyrähdys on tahtunut. Kysynnän vaimeus näkyy myös maailmankaupan vaimeutena. Teollisuusmaissa investointikysyntä on kääntynyt laskuun. Maailmankaupan kasvu on ollut vaisua vuonna 2019 kauppakonfliktien seurauksena, suhdannesyistä, sekä autoteollisuudessa meneillään olevan rakennemuutoksen takia.

Euroalueen BKT:n neljännesvuotuinen kasvuvauhti pysyi 0,2 prosentissa vuoden 2019 kolmannella neljänneksellä, eli saman verran kuin toisella ja vähemmän kuin ensimmäisellä vuosineljänneksellä, jolloin se oli kasvanut 0,4 %. Euroalueen talouskasvu sai tukea pääasiassa yksityisestä kulutuksesta, joka ylläpiti edelleen kotimaisen kysynnän kasvuvaiikutusta. Sen sijaan nettoviennin hieman negatiivisen kasvuvaiikutuksen myötä ulkomainen sektori vaikutti euroalueen kasvuun negatiivisesti. Tuoreet tiedot viittaavat siihen, että kasvu jatkui vuoden 2019 loppuun maltillisena, joskin hieman odotettua hitaammin. Eurojärjestelmän asiantuntijoiden joulukuun 2019 arviossa euroalueen BKT:n arvioidaan kasvavan vuonna 2019 1,2 %. Tuolloin vuoden 2020 euroalueen talouskasvuksi on arvioitu 1,1 %:ksi ja 1,4 %:ksi vuosina 2021 ja 2022. Vuoden 2020 tammikuussa jo epidemian mittaluokkaan Etelä-Euroopassa kasvanut koronavirus on kuitenkin aiheuttamassa mittavan talouden taantuman euroalueella jo vuoden 2020 aikana.

Vuoden 2019 BKT:n kasvu on Suomessa arvioitu kasvavan 1,6 %. asuinrakennusinvestoinnit supistuivat, mutta myös tuotannollisten investointien kasvu hidastuu kansainvälisen talouden suhdanteen heikentyessä. Yksityisen kulutuksen kasvu jatkui työllisyyden kohentuessa sekä ansiotason noustua. Vienti on kasvanut vahvasti palveluviennin ja laivatoimitusten seurauksena.

Hidastuva talouskasvu ja hallitusohjelman mukaiset menolisäykset kasvattavat julkisen talouden alijäämää vuonna 2020. Toisaalta vuosina 2020 – 2023 toteutettavat veronkorotukset verotuloja. Vuoden 2019 lopulla annetuissa ennusteissa ei ole vielä otettu huomioon koronapandemian vaikutuksia Suomen kansantalouteen eikä julkiseen talouteen. Pandemia aiheuttaa merkittäviä negatiivisia vaikutuksia sekä Suomen kansantaloudelle, että julkisen talouden tasapainotilanteelle jo vuoden 2020 aikana.

Työllisyystilanne jatkoi kehittymistään koko maan tasolla vuoden 2019 aikana parempaan suuntaan. Työ- ja elinkeinoministeriön mukaan työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta vuoden 2019 lopussa oli 9,2 prosenttia, joka on 0,5 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Työllisyystilanne parani myös Pohjois-Savossa. Pohjois-Savon ELY-keskuksen työllisyyskatsauksen mukaan työ- ja elinkeinotoimistossa oli joulukuun 2019 lopussa 12 950 työtöntä työnhakijaa, mikä on määrällisesti 188 työnhakijaa ja 0,1 % vähemmän kuin vuotta aiemmin. Työttömiä työnhakijoita oli alueella 10,7 % työvoimasta. Työttömyyden lasku hidastui selvästi loppuvuonna 2019.

Tuusniemellä työttömien osuus työvoimasta vuoden 2019 lopussa oli 12,2 %. Vuotta aikaisemmin työttömien osuus oli 13,8 % työvoimasta. Määrällisesti vuoden 2019 lopussa työttömiä työnhakijoita oli 122, kun heitä vuotta aikaisemmin oli 136. Tuusniemen työttömyysaste on korkeampi kuin Pohjois-Savossa keskimäärin (10,7 %), ja hieman korkeampi kuin seutukunnan kunnista Rautavaaralla. Sen sijaan seutukunnan kunnista Kaavilla oli Tuusniemeä korkeampi työttömyysaste. Pitkäaikaistyöttömien määrä aleni Tuusniemellä 46 henkilöstä 30 henkilöön. Pitkäaikaistyöttömien määrässä oli aleneva trendi koko maassa. BKT:n kasvun johdosta työttömyys laski aikaisempien vuosien tapaan, joskin loppuvuotta 2019 kohti lasku tasaantui. Vuosina 2020 - 2021 työllisyyden ennustettiin vielä joulukuussa 2019 paranevan hieman koko maassa. Koronaviruspandemian vuoksi työttömyyden ennustetaan Suomessa kasvavan voimakkaasti vuonna 2020.

KUNNALLISTALOUS KERTOMUSVUONNA

Kuntatalous näyttää vuoden 2019 tilinpäätösarvioiden valossa edelleen synkältä. Kolme neljästä manner-Suomen kunnasta, eli yhteensä 225 kuntaa teki vuonna 2019 negatiivisen tuloksen. Vuosikate heikkeni 13,4 prosenttia. Vuoden 2019 tilinpäätösarviot näyttävät uudella tavalla kahtia jakautuneen kuntakentän. Helsinki teki lähes 400 miljoonan euron positiivisen tuloksen, kun taas muut isot kaupungit jäivät vahvasti miinukselle. Kuntatalouden osalta Suomi on jakautunut taloudellisesti hyvin menevään Helsinkiin ja toisaalta muuhun Suomeen.

Kuntatalouden kokonaiskuva ei ollut kuitenkaan vuonna 2019 niin synkkä, kuin vielä viime syksynä ennakoitiin. Kuntien kumulatiivinen tilikauden tulos näyttää jäävän noin 200 miljoonaa euroa alijäämäiseksi, kun syksyllä kumulatiivisen negatiivisen tuloksen pelättiin painuvan jopa 900 miljoonaan euroon. Kuntien kumulatiivinen tulos sisältää kuitenkin merkittäviä kertaluontoisia tuottoja, kuten yhtiöiden myynnistä saatuja myyntivoittoja sekä kiky-leikkausten kompensoinnin aikaistamiseen liittyvät valtionosuudet. Nämä tekijät antavat kuntatalouden vuodesta 2019 kertaluontoisesti kuntien reaalitytöitä paremman kuvan. Ilman satunnaisia tuottoja kuntien kumulatiivinen tulos olisi ollut miinuksella useita satoja miljoonia euroja toteutunutta enemmän ja olisi päädytty lähelle 2000-luvun heikointa tulosta.

Talousvaikeudet koettelevat nyt myös kaikkia isoja kaupunkeja Helsinkiä lukuun ottamatta. Kuntatalouden eriytymiskehitys näkyy siten aikaisemmista vuosista poiketen myös isojen kaupunkien tilinpäätösluvuissa. Kuntien heikon kumulatiivisen tuloksen taustalla on toimintamenojen kasvu ja verorahoituksen heikko kehitys. Kuntien ja kuntayhtymien toimintakulut kasvoivat viime vuonna 3,3 prosenttia, verotulot 2,6 prosenttia ja valtionosuudet 2,1 prosenttia. Verotulojen kasvua hidasti verokorttiuudistuksen ja tulorekisterin käyttöönoton aiheuttama tilitysvaje. Verotulojen tilitysvajeen vuoksi kunnilta jäi arvion mukaan saamatta peräti 400 miljoonaa euroa verotuloja.

Verorahituksen muutos ei riittänyt kattamaan toimintakulujen kasvua, mikä näkyi muun muassa kuntien vuosikatteen voimakkaana heikkenemisenä. Tilinpäätösarvioiden mukaan peräti 56 kunnassa päädyttiin negatiiviseen vuosikatteeseen.

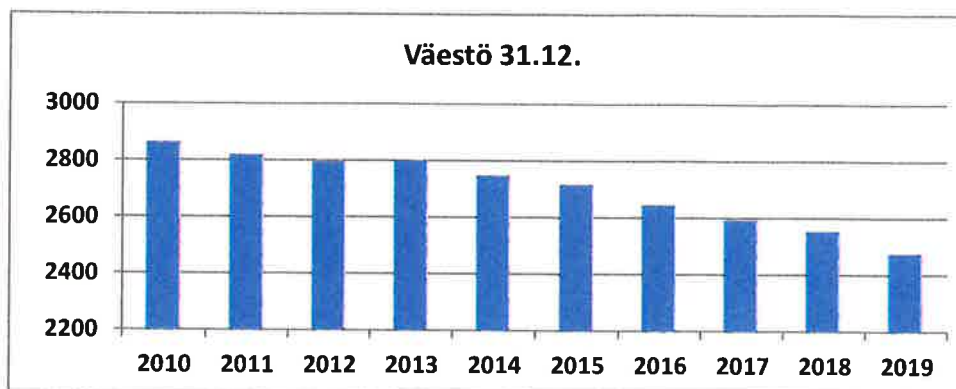
Kuntien investoinnit keskittyivät viime vuonna suuriin kaupunkeihin. Kuntien ja kuntayhtymien investoinneista (5,25 miljardia euroa) reilu kolmannes tapahtui yli kolmannes Helsingissä, Espoossa, Tampereella ja Vantaalla. 20 suurinta kaupunkia investoi peräti 60 prosenttia kaikista kuntainvestoinneista. Kuntayhtymien investoinneista pääosa selittyi sairaanhoitopiirien investoinneilla.

Kuntien ja kuntayhtymien käyttötulot eivät riittäneet kattamaan kasvaneita investointimenoja vaan investointimenot katettiin pääosin lainarahalla. Kunnat ja kuntayhtymät ottivat viime vuonna lisälainaa peräti 2,4 miljardia euroa. Verotulojen maksun viivästymä lisäsi myös tuntuvasti kuntien lyhytaikaista lainakantaa.

Kertomusvuoden jälkeen pandemiaksi laajentunut koronaviruksen leviäminen tulee heikentämään nopeasti lisää kuntien taloutta Suomessa jo vuonna 2020. Karkeiden ensimmäisten laskelmien mukaan pandemian vaikutus kuntien talouteen on suuruusluokaltaan ainakin 1,5 miljardia euroa.

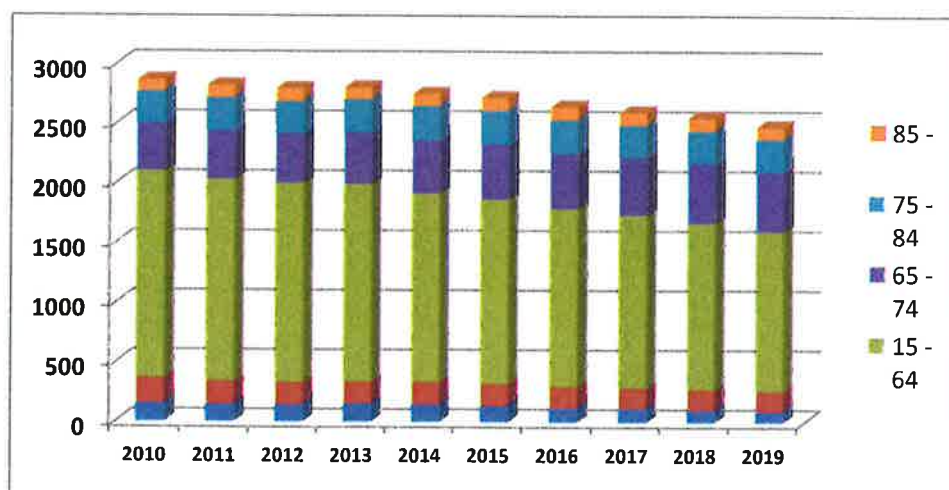
Väestö 2010 - 2019 / 31.12.

Vuosi	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Asukkaita	2865	2820	2795	2803	2749	2718	2647	2595	2555	2476

Väestön ikärakenteen muutokset

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
0 - 6	157	146	145	153	148	137	120	119	104	93
7 - 14	209	196	185	182	185	185	177	167	170	167
15 - 64	1736	1690	1672	1659	1584	1545	1494	1453	1398	1341
65 - 74	401	408	417	432	445	463	462	484	501	502
75 - 84	271	279	272	281	291	285	287	271	274	277
85 -	90	101	104	95	97	104	103	103	104	96
Yht.	2864	2820	2795	2802	2750	2719	2643	2597	2551	2476

TALouden JA TOIMINNAN TOTEUTUMINEN

Vuoden 2019 tilikauden alijäämä 1 131 502 euroa on alkuperäistä ja muutettua talousarvioita 32 832 euroa parempi. Toimintamenot jäivät sivistystoimella ja keskushallinnolla talousarviossa arvioitua pienemmiksi. Sosiaalitoimi, terveystoimi, tekninen toimi ja vesihuolto ylittivät talousarvion.

Keskushallinnon toimintamenot jäivät noin 91 419 euroa talousarviossa arvioitua pienemmiksi. Toimintatulot olivat 11 829 euroa talousarviossa arvioitua suuremmat, joten toimintakate toteutui noin 79 590 euroa talousarviossa arvioitua pienempänä eli parempana.

Suurin yksittäinen selittävä tekijä arvioitua huonompaan tulokseen on verotulojen 217 565 euroa arvioitua pienemmät tulot. Talousarviossa terveystoimen menoiksi oli arvioitu 7,7 miljoonaa euroa (perusterveydenhuolto ja erikoissairaanhoidot yhteensä), mutta tilinpäätöksessä menot ylittivät 513 025 euroa eli olivat 8,2 miljoonaa euroa. Terveystoimen tulot olivat 75 926 euroa pienemmät kuin talousarviossa. Sosiaalitoimen menot ylittivät puolestaan noin 21 394 eurolla. Sosiaalitoimen tulot olivat noin 23 427 euroa talousarviossa arvioitua suuremmat, joten toimintakate oli 2 033 euroa arvioitua heikompi.

Sivistystoimen toimintamenot alittivat talousarvion noin 145 550 eurolla. Sivistystoimen tulot olivat noin 145 724 euroa talousarviossa arvioitua suuremmat ennakoitua paremmin kertyneiden kotikuntakorvausten ansiosta. Sivistystoimen toimintakate oli yli 291 274 euroa talousarviossa arvioitua parempi.

Teknisen lautakunnan menot ylittivät talousarvion noin 37 392 eurolla. Teknisen lautakunnan tulot olivat noin 322 526 euroa arvioitua suuremmat. Teknisen lautakunnan toimintakate oli 285 134 euroa talousarviossa arvioitua parempi.

Kokonaisuutenaan kunnan toimintakulut olivat 342 040 euroa talousarviossa arvioitua suuremmat. Tulot olivat 444 214 euroa arvioitua suuremmat. Toimintakate toteutui 102 174 euroa talousarviossa arvioitua parempana. Palveluiden ostot ylittivät 429 840 euroa. Palkat ja muut henkilöstökulut jäivät lähes 405 061 euroa arvioitua pienemmiksi. Avustukset ylittivät 255 623 euroa (sairaanhoidopiiriin alijäämän osuus 199 528 euroa). Verotuloja kertyi 217 565 euroa vähemmän ja valtionosuuksia kertyi 135 829 euroa enemmän.

Palvelutuotannon osalta ei oleellisia muutoksia tapahtunut, vaan eri toimialojen palvelutuotanto säilyi entisellä tasolla.

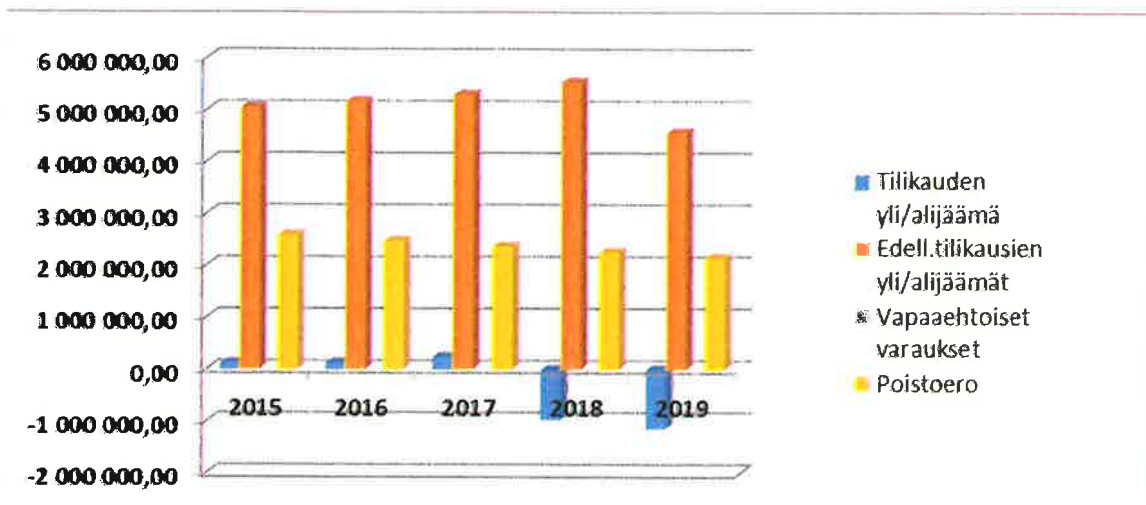
Maksuvalmius on heikennyt tilikauden loppua kohti, mutta laskut on kuitenkin saatu maksettua ajallaan. Kassavarat olivat 31.12.2019 140 928 euroa (31.12.2018 1 058 548 euroa). Kassavarojen muutokseen -917 726 euroa on vaikuttanut se, että investointeihin ei nostettu lainkaan uutta lainaa. Lyhytaikaista lainaa nostettiin syksyn 2019 aikana kolme erää, yht. 1,3 miljoonaa euroa, jotka kaikki maksettiin vuoden loppuun mennessä. Kassan riittävyys 2 pv (v. 2018 18 pv). Kuukauden keskimääräinen kassavaranto on ollut noin 0,87 milj. euroa. Kulut ovat olleet keskimäärin n. 2,01 milj. euroa/kk ja tuotot n. 1,95 milj. euroa/kk.

Vuosikate -192 258 euroa ei riitä kattamaan suunnitelmanmukaisia poistoja. Vuoden 2019 poistot ovat 1 050 360 euroa. Tilikauden tulos ennen poistoeron muutoksia on 1 242 618 euroa alijäämäinen. Poistoeron muutostilauksen, 111 116 euroa, jälkeen tilikauden alijäämäksi muodostuu 1 131 502 euroa.

Vuoden lopussa taseessa edellisten tilikausien ylijäämää oli 4 561 164 euroa. Taseen ylijäämä vuoden 2019 alijäämän jälkeen on yhteensä 3 429 662 euroa ja poistoeron muutos 2 143 534 euroa.

Tilikauden ylijäämä, edellisten tilikausien ylijäämät, vapaaehtoiset varaukset ja poistoerot vuosilta 2015–2019

	2015	2016	2017	2018	2019
Tilikauden yli/alijäämä	122.130,25	128.796,68	241.347,72	-967.626,50	-1.131.502,49
Edell.tilikausien yli/alijäämät	5.036.516,42	5.158.646,67	5.287.443,35	5.528.791,07	4.561.164,57
Vapaaehtoiset varaukset	-	-	-	-	-
Poistoero	2.587.998,30	2.476.882,38	2.365.766,46	2.254.650,54	2.143.534,62
Yhteensä	7.746.644,97	7.764.325,73	7.894.557,53	6.815.815,11	5.573.196,70

Kunnanvaltuusto hyväksyi talousarviomuutoksia neljä kertaa 25.3.2019 § 8, 17.6.2019 § 27, 30.9.2019 § 31-32 ja 34-35 ja 16.12.2019 § 40, 45, 47. Tehdyt muutokset lisäsivät toimintakuluja. Muutosten jälkeen talousarvion toimintakulut olivat 23 816 938 euroa. Toimintatuottoja arvioitiin kertyvän 5 380 009 euroa. Talousarviomuutosten jälkeen talousarvio oli 1 164 334 euroa alijäämäinen.

Tuloslaskelman mukaan toimintakulut ovat 24 158 978 euroa/ toteutuma 101,44 %. Vuoteen 2018 verrattuna vuoden 2019 toimintakulut olivat 798 981 euroa /3,4 % suuremmat. Toimintatuotot toteutuivat 108,3 % ollen 5 824 223 euroa. Vuoden 2018 toimintatuottoihin verrattuna vuoden 2019 toimintatuotot olivat 266 071 euroa suuremmat.

Toimintakate, eli verotuotoilla, valtionosuuksilla ja rahoitustuotoilla katettava määrä suureni edellisestä vuodesta 532 910 euroa/ 3,0 %. Toimintakate 18 334 755 euroa toteutui 99,4 %.

Verotulot toteutuivat 97,5 % ollen 8 332 435 euroa. Verotuottojen kertymä kasvoi vuoden 2018 toteutumasta 6,4 % / 499 414 euroa. Kunnallisverotuottoja tuli talousarvioon verrattuna 99 519 euroa vähemmän, yhteisöverotuottoja tilitettiin 113 548 euroa vähemmän ja kiinteistöverotuotot vähenivät 4 498 euroa.

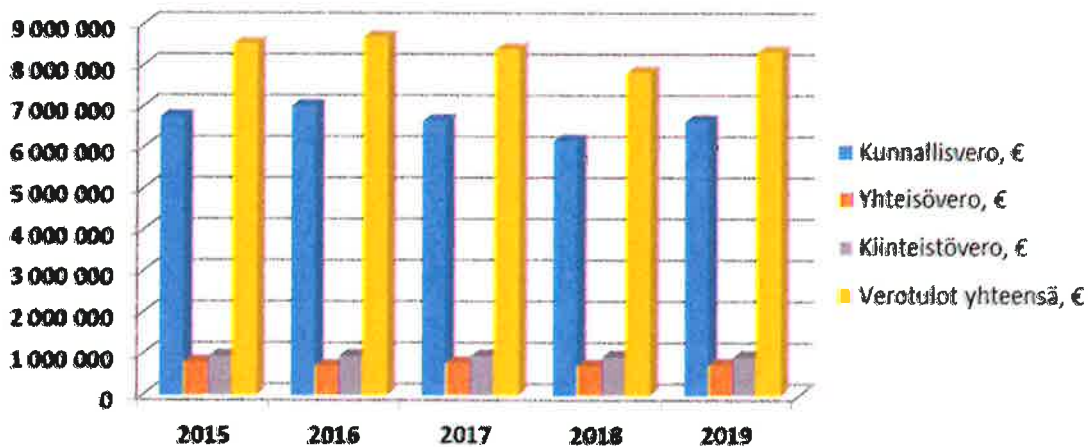
	Alkuperäinen talousarvio 2019	Talousarvio- muutokset	Lopullinen ta- lousarvio 2019	Toteutuma 2019	Poikkeama
Kunnallisvero	6 758 000		6 758 000	6 658 481	99 519
Yhteisövero	853 000		853 000	739 453	113 547
Kiinteistövero	939 000		939 000	934 502	4 498
YHTEENSÄ	8 550 000		8 550 000	8 332 435	217 565

Veroprosentit 2015 – 2019

	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>
Tulovero %	21,00	22,00	22,00	22,00	22,00
Kiinteistövero %					
Vakituinen asunto	0,65	0,65	0,65	0,65	0,65
Muut rakennukset	1,25	1,25	1,25	1,15	1,25
Yleinen kiinteistövero %	1,15	1,15	1,15	1,15	1,15
Yleishyödyllisten yhteisöjen kiinteistövero					0,00

VEROTULOJEN MUUTOS VUOSINA 2015 – 2019

	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos -% 2018 / 2019
Kunnallisvero, €	6 764 529	7 023 906	6 658 745	6 182 300	6 658 481	7,70
Yhteisövero, €	806 120	706 040	777 703	711 898	739 453	3,87
Kiinteistövero, €	952 646	964 323	955 766	938 823	934 502	-0,46
Verotulot yhteensä, €	8 523 295	8 694 269	8 392 214	7 833 021	8 332 435	6,38
Muutos -%	4,94	2,01	-3,47	-6,66	6,38	

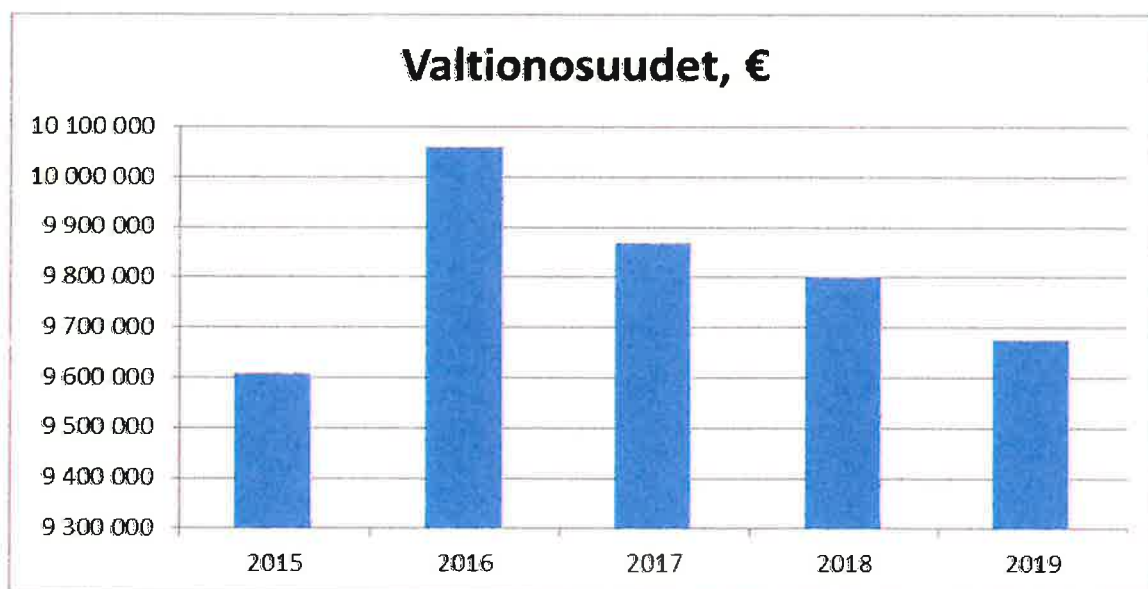

Valtionosuuksien toteutuma oli 101,4 % / 9 676 562 euroa. Valtionosuuksien muutos vuodesta 2018 on 127.120 € / -1,3 %.

	Alkuperäinen talousarvio 2019	Talousarvio- muutokset	Lopullinen ta- lousarvio 2019	Toteutuma 2019	Poikkeama
Valtionosuudet	9 540 733		9 540 733	9 676 562	-135 829
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus				7.117.559	
Verotuloihin perustuva valtionosuus				2.622.156	
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet				-63.153	
Yhteensä				9.676.562	

VALTIONOSUUKSIEN MUUTOS VUOSINA 2015 – 2019

	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>
Valtionosuudet, €	9 608 679	10 060 314	9 870 262	9 803 682	9 676 562
Muutos -%	-4,69	4,70	-1,89	-0,67	-1,30
Valtionosuuksiin sisältyy vero- tulojen taseaus/milj.€	2,57	2,62	2,52	2,56	2,62

Korkotuottoja kertyi 834 euroa (v. 2018 2.686 €). Korkotuotot ovat maksuliikennetilien koroista. Markkinaehtoisia talletuksia ei vuonna 2019 ollut lainkaan. Korkokuluja muodostui vuosina 2010 – 2014 nostetuista 7,5 milj. lainoista yhteensä 46 155 euroa.

Rahoitustuottoja kertyi 194 673 euroa. Rahoitustuotot muodostuvat mm. PKS:n maksamasta osingoista ja PKS:n EnergiaHolding Oy:n maksamasta osingosta 167 575 euroa, Metsäliiton maksama osingosta 2 625 euroa, Kuntarahoitus 1 320 euroa, Istekki Oy 1 961 euroa ja kuntayhtymien peruspääomien koroista 855 euroa, viivästyskoroista 373 euroa ja vesihuollon jäännöspääoman sisäisestä korvauksesta 15 479 euroa. Rahoituskuluihin 15 852 euroa sisältyy muun muassa vesihuollon jäännöspääoman kulut 15 479 euroa.

Kokonaisinvestoinnit vuonna 2019 olivat 1 246 997 euroa (v. 2018 796 060 euroa) nettoinvestoinnit 1 044 599 euroa (v. 2018 675 181 euroa). Suurimmat investointihankkeet, Luontomatkailureitit 49 303 haettu avustus 23 549 €, hammaslääkäritilojen muutos 107 719 €, terveyskeskus/julkisivu 31 772 euroa, Mäntykoti/sisäilmakorjaus 109 021 euroa, yläkoulun kunnostuskorjaus 19 671 euroa, museon katto 24 506, satama-alueen kehittäminen 50 011 euroa ja Tuusniemen teollisuusalueen infra 531 117 euroa, johon haettu avustus 175 000 euroa.

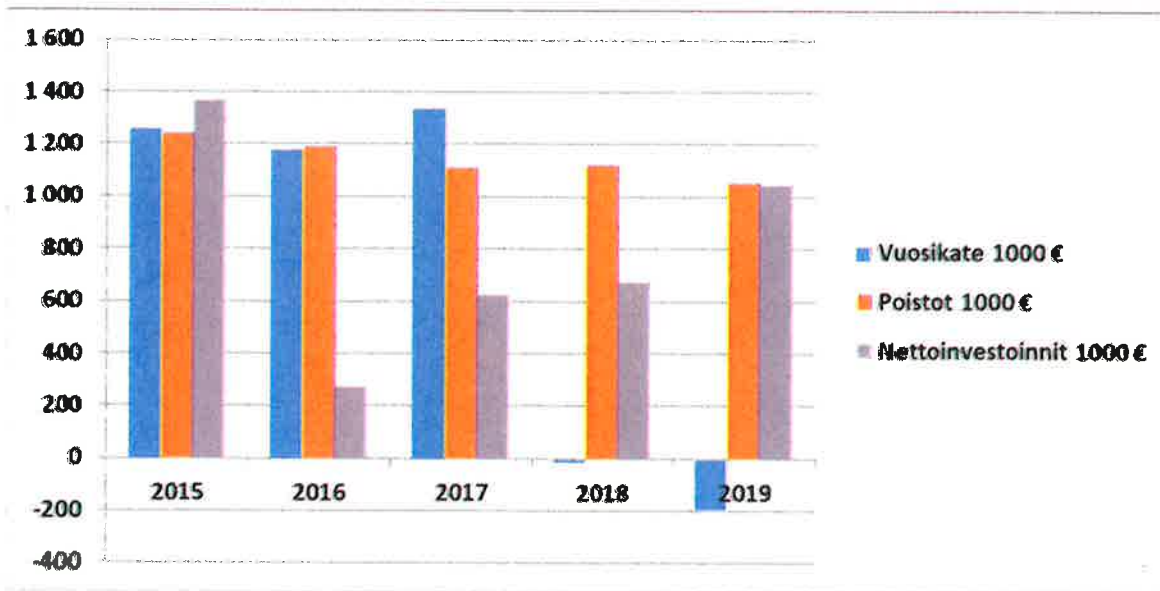
Investoinnit on rahoitettu kokonaan kassavaroilla. Investointitulot sisältävät maa-alueiden myyntiä 2.848 euroa sekä avustukset 199 550 euroa. Yhteensä investointien tulot 202 398 euroa.

Vuosikatteenä oli arvioitu valtuuston hyväksymien muutosten jälkeen -216 550 euroa, toteutunut vuosikate on -192 258 euroa, näin ollen vuosikate toteutui 24 292 euroa alle arvion; toimintatuotot toteutuivat yli arvion ja vastaavasti toimintakulujen toteutuma jäi alle arvion. Verotulot toteutuivat alle arvion ja valtionosuudet yli arvion.

Suunnitelman mukaisia poistoja kirjattiin yhteensä 1 058 900 euroa / toteutuma 99,2 % (v. 2018 1.118.222 euroa). Vuosikate, -192 258 euroa, ei riitä kattamaan poistoja.

VUOSIKATE, POISTOT JA NETTOINVESTOINNIT VUOSILTA 2015-2019

	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>
Vuosikate 1000 €	1 259	1 181	1 339	-16	-192
Poistot 1000 €	1 188	1 109	1 109	1 118	1 050
Nettoinvestoinnit 1000 €	1 370	281	626	675	1 044

Tulos- ja rahoituslaskelmien tarkemmat käsittelyt liitetietoineen ovat erillisinä osioina. Vuosien 2012-2019 toteutumätiedoissa sairaus- ja tapaturmakorvaukset on käsitelty kokonaan henkilöstökulujen vähennyksenä eli ko. tuotot eivät sisällä missään laskelmissa toimintatuottoihin.

Kunnille palautetaan vähennykseen ja palautukseen oikeuttavat arvonlisäverot. Osa kunnan toiminnasta on rajoituksen alaista toimintaa, josta ei saada vähennystä eikä palautusta arvonlisäveron osalta. Verollisen toiminnan myynnistä maksetaan arvonlisäverokantojen mukaiset verot.

Henkilöstö

Kunnan vakinaisen henkilöstön määrä 31.12.2019 oli 128. Vakainainen henkilöstö väheni 4 henkilöä verrattuna vuoteen 2018. Sijaisia ja määräaikaista oli yhteensä 43 (v. 2018 48) henkilöä. Sairauspäiviä henkilöstölle kertyi yhteensä 3 478 (v. 2018 2 780) kalenteripäivää eli 698 kalenteripäivää enemmän kuin vuonna 2018.

Vuoden 2019 aikana eläkepäätöksen sai yhteensä 13 vakinaista henkilöä. Vanhuuseläkkeelle siirtyi 6 henkilöä, määräaikaistalle työkyvyttömyyseläkkeelle 5, osatyökyvyttömyyseläkkeelle 2 henkilöä. Kokonaan vanhuuseläkkeelle siirtyneiden henkilöiden (2 hlö) virat/toimet täytettiin sisäisellä siirrolla, kolme ulkoisella haulla sekä yksi toimi jätettiin täyttämättä työtehtävien järjestyksen kautta.

Määräaikaista työntekijöitä vakinaistettiin yhteensä 6 henkilöä.

Palkkalaskennan vuosi-ilmoituksen mukainen palkkakulujen kokonaissumma vuonna 2019 on 5 662 942 euroa (v. 2018 5 538 402 euroa). Muutos vuoden 2018 palkkasummaan on + 124 540 euroa / 2,249 %. Summa sisältää tuloslaskelmaan sisältyvistä palkoista poiketen myös investointeihin kirjatut palkat.

Henkilöstöä koskevat yksityiskohtaiset tilastolliset tilinpäätöstiedot on käsitelty luvussa 6. Henkilöstökertomus.

Seuraavalla sivulla toimialakohtainen erittely vakinaisesta henkilöstöstä virka- ja toiminimikkeittäin.

KUNNAN VAKINAINEN HENKILÖSTÖ TOIMIALOITTAIN VUONNA 2019

Kunnan vakinainen henkilöstö 31.12.2019 on 128 henkilöä (kokoaikaiset 106 osa-aikaiset 22). Lisätietoa ja erittelyjä henkilöstöstä tilinpäätöksen osassa 6. Henkilöstökertomus.

KESKUSHALLINTO, yhteensä 13 (4 osa-aikaista)

Kunnanjohtaja (1)

Hallintojohtaja (1)

Arkistosihteeri (1)

Toimistosihteeri (2)

Palkkasihteeri (1)

Ravitsemispäällikkö (1)

Ravitsemustyöntekijä (4)

Ruokapalvelutyöntekijä (2)

SOSIAALITOIMI, yhteensä 59 (8 osa-aikaista)

Sosiaalijohtaja (1)

Vanhustyönjohtaja (1)

Sosiaalityöntekijä (1)

Sosiaaliohjaaja (1)

Työtoiminnan johtava ohjaaja (1)

Päivätoiminnan ohjaaja (2)

Avohuollon ohjaaja (1)

Toimistosihteeri (2)

Henkilökohtainen vamm.avustaja (1)

Vast. Sairaanhoitaja (3)

Sairaanhoitaja (2)

Lähihoitaja (33)

Kodinhoitaja (2)

Laitoshuoltaja (5)

Hoitaja (1)

Kotiaavustaja (2)

SIVISTYSTOIMI, yhteensä 41 (8 osa-aikaista)

Lukion/yhtenäiskoulun rehtori (1)

Apulaisrehtori (1)

Aineenopettaja Lu (1)

Erityisopettaja (2)

Luokanopettaja (5)

Lehtori (2)

Esiopettaja (1)

Perhepäivähoidon ohjaaja (1)

Perhepv. ja ryhmäpv.hoitaja (11)

Tuntiopettaja (8)

Koulusihteeri (1)

Vapaa-aikasihteeri (1)

Toimistosihteeri (1)

Koulunkäynninohjaaja (3)

Nuoriso-ohjaaja (1)

Oppilaanohjauksen lehtori (1)

TEKNINEN TOIMI, yhteensä 15 (2 osa-aikaista)

Tekninen johtaja (1)

Rakennustarkastaja (0)

Toimistosihteeri (2)

Laitosmies (1)

Kiinteistönhoitaja (2)

Kiinteistönhoitaja/ulkoalueidenhoitaja (1)

Kunnallistekniikan työntekijä (1)

Siistijä (4)

Siistijä-siivoustyönohjaaja (1)

Kuorma-autonkuljettaja (1)

Traktorinkuljettaja (1)

Sisäisen valvonnan järjestäminen ja ulkoinen valvonta

Toimintakertomuksessa on annettava tietoja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä kuntalain mukaisesti. Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa annettava tiedot

- miten sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta on kunnassa järjestetty
- onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella
- miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella.

Kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintatapojen tulee siten olla järjestelmällisiä ja dokumentoituja. Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan niitä toimenpiteitä ja menetelmiä, joilla pyritään seuraaviin tavoitteisiin

- Toiminnan tuloksellisuuden ylläpitämiseen, edistämiseen ja parantamiseen
- Toiminnan jatkuvuuden turvaamiseen
- Kirjanpitojärjestelmien ja muiden raportointijärjestelmien luotettavuuden varmistamiseen
- Erehdysten, virheiden ja väärinkäytösten ennaltaehkäisyyn ja toteamiseen
- Varojen huolellisen ja taloudellisen hoidon turvaamiseen

Kunnan tehtävien ja toimivallan jakoa säätelevät kuntalaki ja muu kuntia koskeva lainsäädäntö sekä kunnanvaltuuston hyväksymä hallintosääntö. Hallintosäännössä on määritelty kunnan viranomaisten toimivallanrajaukset sekä päätösvallan rajat. Kunnanvaltuusto päivitti hallintosääntöä kaksi kertaa vuonna 2019: 6.5.2019 § 19 ja 16.12.2019 § 56. Muutokset koskivat muun muassa hankintojen määrärahavaltuuksia ja sosiaalitoimen organisaatiomuutoksia. Talouden hoidosta on annettu tarkempia määräyksiä kunnanhallituksen hyväksymissä talousohjeissa. Tietoturvan osalta kunnanhallitus on hyväksynyt kunnan tietoturva- ja tietosuojapolitiikan, tietoturvan periaatteet ja sähköpostin käytön säännöt 10.6.2019 § 87.

Valvonta jakaantuu ulkoiseen ja sisäiseen valvontaan. Ulkoinen valvonta on toimivasta johdosta riippumatonta ja sitä toteuttavat valtuuston valitsema tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja. Ulkoista valvontaa toteuttavat myös kuntalaiset (muutoksenhaku, julkisuusperiaate), aluehallinnon viranomaiset ja muut viranomaiset. Operatiiviseen johtamiseen kuuluva sisäinen valvonta ja sen järjestäminen on kunnan toimivan johdon ja tilivelvollisten tehtävänä ja vastuulla.

Kuntalain 14 luvussa on säädetty tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajan tehtävistä. Tilintarkastajan tulee muun muassa tarkastaa, että kunnan hallintoa on hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti ja antavatko kunnan tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitilin päätös oikeat ja riittävät tiedät kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta. Tilintarkastajan tulee myös tarkastaa, onko kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan kunnan ja kuntakonsernin sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joiden avulla pyritään varmistumaan organisaation tavoitteiden saavuttamisesta ja toiminnan laillisuudesta. Riskienhallinnalla tunnistetaan, arvioidaan ja hallitaan tavoitteiden saavuttamista uhkaavia tekijöitä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen on osa kunnan ja kuntakonsernin johtamista.

Sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaa kunnanhallitus. Sisäinen valvonta tulee toteuttaa kunnan johtamis-, suunnittelu- ja ohjauskäytännöissä. Kaikki toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kunnan varojen käytössä ja jotka toimivat viranomaisina, vastaavat sisäisen valvonnan toteutumisesta. Hallintokuntien tilivelvolliset viranhaltijat on esitelty kunnan organisaatiokaaviossa sivulla 5. Kunnanhallitus on valinnut edustajansa lautakuntien kokouksiin 20.5.2019 § 76.

Tilikauden 2019 aikana ei säännösten, määräysten ja päätösten noudattamisen osalta sisäisen valvonnan kannalta ole havaittu puutteita. Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisessa, varojen käytön valvonnassa sekä tuloksellisuuden arvioinnin pätevyyydessä ja luotettavuudessa on noudatettu tulosvastuuta, eikä toimivaltaa ole ylitetty.

Arvioitaessa kunnan varsinaiseen toimintaan, investointeihin, rahoitukseen sekä vahinkoihin liittyviä riskejä, voidaan todeta, että riskien arviointi, valvonta ja hallinta on järjestetty riittävällä tasolla. Riskienhallinta ja seuranta on vastuutettu resurssien ja asiantuntemuksen puitteissa. Riskienkartoitus on ajan tasalla ja se on tehty riittävän kattavasti. Omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa ja hoidon valvonnassa ei tilikauden 2019 aikana ole tapahtunut menetyksiä, arvonalennuksia, eikä korvaus- tai muita merkittäviä oikeudellisia vastuita ole toteutunut. Sopimustoiminnan osalta kunnan sopimusehtojen noudattaminen ja vanhentumisaikojen seuranta on ajantasaista ja kattavasti vastuutettu. Tuusniemen kunta on Sansia Oy:n osakas ja hoitaa kilpailutukset pääsääntöisesti sen kautta.

Kunnassa ei ole ollut käytössä asianhallintajärjestelmää. Kunnanhallitus päätti 7.10.2019 § 139 hankkia Dynasty 10 –asia- ja asiakirjahallintajärjestelmän, joka tulee osaltaan parantamaan toiminnan suunnittelua, dokumentointia ja arkistointia.

Sisäinen tarkastus on toteutettu voimassa olevan yleisohjeen mukaisesti. Sisäisen valvonnan ohjeistus sisältyi syksyllä 2011 laadittuun "Toiminnan ja taloudenohjaus" –ohjeeseen, joka tuli voimaan 1.1.2012. Ohje hyväksyttiin valtuustossa 19.12.2011 § 45.

Valtuusto vahvisti 16.12.2013 § 74 uudet sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet. Riskien arviointia tulee kuitenkin edelleen kehittää. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet päivitetään vuonna 2020. Tällöin on tarpeen kehittää kunnan riskien kartoitusta ja sisäisen valvonnan osa-alueita.

Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät sekä muut toiminnan kehittämiseen vaikuttavat seikat

Riskienhallinta on sisäistä valvontaa. Riskienhallinnalla tarkoitetaan järjestelmällisiä menettelytapoja, joiden avulla:

- tunnistetaan ja kuvataan kunnan ja kuntakonsernin toimintaan liittyviä riskejä
- arvioidaan riskien merkittävyyttä ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä
- määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi, valvomiseksi ja raportoimiseksi.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen mukaan toimintakertomuksessa tulee arvioida kunnan ja kuntakonsernin toimintaan liittyvät merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät sekä muut toiminnan kehittämiseen vaikuttavat seikat. Kunnan toimintaan liittyviä riskejä ovat mm. toiminnalliset riskit, rahoitusriskit ja vahinkoriskit.

Kunnan toiminnassa kaikkia toimialoja koskevia riskejä ja niiden hallintakeinoja ovat seuraavat riskit:

Riskit lajeittain:

Henkilöstöriskit:

- ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus
- erikoisosaamista vaativat tehtävät, avainhenkilöt
- tapaturmat ja sairastumiset
- henkilöstön eläköityminen
- ammattiosaamisen vanheneminen
- väsyminen ja uupuminen
- työilmapiiiri, henkilö- ja työsuhteriidat

Hallintakeinot:

aktiivinen ja laadukas rekrytointi
varahenkilöjärjestelmä, työnkierto, ostopalvelusopimukset
TYKY-toiminta, aktiivisen aikaisen puuttumisen malli, savuton työyhteisö, työterveyshuolto, työsuojelu, turvavarusteiden käyttö
mentorointi, varahenkilöjärjestelmä, työnkierto
työnantajan järjestämä koulutus, omaehtoinen koulutus ja sen tukeminen
aktiivinen osallistuminen TYKY-toimintaan, työhyvinvoinnista huolehtiminen, aktiivinen aikainen puuttuminen ongelmatilanteisiin, työnjohdolliset toimet
ongelmatilanteiden selvittäminen, selkeä työ- ja vastuujako, kehityskeskustelut, avoin tiedotus, toimisto- ja osastopalaverit, esimies- ja alaiskoulutus

- tahattomat inhimilliset virheet
- henkilöstön liian tiheä vaihtuvuus

vastuuvakuutus

henkilöstön sitouttaminen, osaamisen kohdentaminen, oikeudenmukainen palkkapolitiikka, hyvä työilmapiiri

Toiminnan riskit ja omaisuusriskit:

• tietotekniikan ja tietoliikenneyhteyksien toimivuus • tietoturvasuhteisuus • toimitilat/kiinteistöt/irtaimistot; tulipalot, vesivahingot, ilkivalta, tahaton virhe • tietosuoja ja salassa pidettävät asiakirjat • toimintojen ja työtehtävien määrääjät • kunnan palvelutuotannon turvaaminen • toiminnan keskeytysriskit • hankinta- ja sopimusriskit • talouteen liittyvät riskit	<p>osaava henkilöstö, ostopalvelut, sovellusohjelmien tukipäivystys, varmuuskopioinnit, UPS-laite palvelimella virusturvaohjelmistot, tietoturvaopas ja ohjeistus omaisuusvakuutukset, valvontakamerat, toiminta-ohjeistus, kulunvalvonta, paloturvallisuus, talonmies- ja vesilaitospäivystys, alueiden kunnossapito tietoturva- ja tietosuojaohteet ja koulutus, käyttöoikeusra-
jaukset, koulutus, kassakaappi, paloturvalliset/lukolliset säilytyskaapit työtehtävien suunnittelu, looginen työjärjestys, vara-
henkilöjärjestelmä
osaava, tehtäviinsä sitoutunut ja motivoitunut henkilöstö, ostopalvelusopimukset
varajärjestelmät ja suunnitelmat, ostopalvelusopimukset erikoisosaamista omaava henkilöstö, ostopalvelusopimukset, keskitetyt hankinnat
määrärahaseuranta, osavuositarkastukset, maksuval-
miusseuranta</p> |
|--|---|

Vastuuriskit:

• tuotevastuuriskit • vahingonkorvausriskit • kunnan järjestämien tilaisuuksien turvallisuus	<p>laadunvalvonta, ohjeistus, varmistussuunnitelmat
vastuuvakuutus
kuntalaisten vapaaehtoinen tapaturmavakuutus, tarvittaessa erillisyakuutus</p> |
|--|---|

Vuodesta 2012 lähtien Tuusniemen kunnassa on ollut käytössä henkilöstöohjelma, joka päivitetään vuosittain. Henkilöstöohjelma sisältää työnantajan strategisia linjauksia, henkilöstösuunnitelman, koulutuksen periaatteet, tasa-arvosuunnitelman sekä henkilöstön jaksamiseen, työky-
kyyn ja työilmapiiriin liittyviä linjauksia. YHTY-toimikunta kokoontuu vähintään neljä kertaa vuo-
dessa käsittelemään ajankohtaisia henkilöstöasioita. Kunnassa on käynnissä tehtävien vaati-
vuuden arviointijärjestelmän kehittäminen henkilöstöryhmittäin, mikä selkeyttää ja lisää palk-
kauksen yhdenmukaisuutta ja läpinäkyvyyttä.

Vakuutustoiminnan kautta on varauduttu mm. henkilö-, omaisuus- ja toimintavahinkoihin. Kun-
nalla on henkilöstön lakisääteiset vakuutukset, oppilasvakuutukset ja kuntalaisten vapaaehtoi-
nen tapaturmavakuutus, jossa kaiken ikäiset kuntalaiset ovat vakuutettuina kunnan järjestä-
missä ja valvomissa toiminnoissa ja tilaisuuksissa. Toimintaan liittyvinä vakuutuksina kunnalla
on ollut voimassa julkisyhteisöjen vastuuvakuutus ja erillinen hallinnon vastuuvakuutus.
Kunnan omistamat kiinteistöt ja määritellyt irtaimistot on vakuutettu pääosin all risk-tyyppisellä
(täysarvo) omaisuusriskivakuutuksella. Metsäomaisuus on vakuutettu metsävakuutuksella, jota
laajennettiin vuoden 2010 alussa koskemaan myös hirvivahingot.

Kunnan omaisuus- ja henkilövakuutukset kilpailutettiin vuoden 2013 aikana. Kilpailutuksen hoiti
vakuutusmeklaripalvelua tuottava Marsh Oy. Sen tuloksena kunnan kaikki vakuutukset ovat siir-
tyneet 1.1.2014 alkaen vakuutusyhtiö If:iin. Kunnan vakuutusmeklaripalvelu siirtyi 1.1.2020 al-
kaen Riskianalyysi Oy:n hoidettavaksi. Vuonna 2020 toteutetaan vakuutustarpeen arviointi ja
vakuutusten kilpailutus. Tässä yhteydessä kartoitetaan myös toimintojen riskejä.

Kunnan rahoitusriskejä ovat mm. korko-, valuutta-, likviditeetti- ja luottoriskit. Talletuksiin ja si-
joituksiin liittyviä korkoriskejä ei tällä hetkellä kunnan toimintaan liity, koska kunnalla ei ole mark-
kinaehtoisia talletuksia tai sijoituksia. Myös kuntakonsernin talletus- ja sijoitusten korkoriskit ei-

vät ole merkittäviä. Likviditeettiriski on huomioitu maksuvalmiuden seurannalla ja ottolainausvalmiuden kautta. Otto- ja antolainaukseen ja takausvastuusitoumuksiin liittyvät luottoriskit eivät kunnan toiminnan kannalta ole merkittäviä. Takausvastuita yhteensä v. 2019 oli 832.436 € (v. 2018 926.231 €), josta liiketoimintaa harjoittavien osakeyhtiöiden lainoja v. 2019 592.647 € (v. 2018 679.915 €) ja vesiosuuskuntien lainoja v. 2019 oli 185.789 € (v. 2018 246.316 €).

Kunnan taloudellisen tilanteen heikentymisen seurauksena kunnanvaltuusto päätti 25.3.2019 § 4 ottaa käyttöön Kuntarahotus Oy:n kuntatodistusohjelman kunnan maksuvalmiuden turvaamiseksi. Limittiä jouduttiin käyttämään vuoden 2019 jälkimmäisellä puoliskolla verotulojen maksatuksen toteututtua ennakoitua pienempänä ja toteutettujen investointien laskujen tultua maksumun.

Kunnan nopeasti heikentynyt taloudellinen tilanne on riski, joka vaatii kunnan luottamushenkilö- ja viranhaltijajohdolta jatkuvaa huomiota. Osavuositarkastuksen lisäksi kunnanhallitus on vienyt kunnanvaltuustolle tiedoksi kuukausittaisen tiedon tuloslaskelman toteutumisesta. Kunnanhallitus on antanut hallintokunnille ohjeita talouden tasapainottamisesta. Syksyllä 2019 kunnalle on laadittu talouden tasapainottamisohjelma yhdessä Perlacon Oy:n kanssa.

Savon Kuituverkko Oy hyväksyttiin yrityssaneeraukseen tilikauden 2018 aikana. Mikäli saneerausohjelma onnistuu, kunta saa takaisin osan takaajan ominaisuudessa saneerausmenettelyn aikana maksamastaan summasta.

Kuntakonsernin toimintaan liittyvät samat tai samankaltaiset toiminnalliset riskit, rahoitusriskit ja vahinkoriskit. Konsernissa tytäryhteisöjen toiminnassa on huomioitu, tunnistettu ja hallinnoitu riskit samoin menetelmin kuin peruskunnan toiminnassa.

Toimialakohtaisista riskeistä on kartoitettu ja otettu huomioon hallintokuntien toiminnassa vuonna 2019 seuraavat riskit ja niiden hallintakeinot.

Riskit lajeittain:

Hallintakeinot:

Toiminnan riskit:

Keskushallinto

- Laadunvalvonta (ateriapalvelut)
- Vastuu toiminnan lainmukaisuudesta

Omavalvonta, terveystarkastajan tarkastuskäynnit, koulutukset
Vastuuvakuutus, osaava henkilöstö, koulutus, konsultointi Kuntaliitosta tai lakiasiantuntijoilta

Sosiaalitoimi

- Päätöskäsittelyn viivästyminen
- Ennakoimaton huostaanotto
- Yhteiskunnan rakenteellisten muutosten vaikutus toimeentuloturvaan
- Normaaliolojen poikkeus- ja erityistilanteet

Varahenkilöjärjestelmä, sijaistaminen, toimivat työjärjestelyt

Varautuminen talousarviossa, lisämääräraha
Varautuminen talousarviossa, lisämääräraha

Valmiussuunnitelma

Sivistystoimi

- Koulukuljetukset julkisen liikenteen kautta
- Valtionhallinnon päätökset mm. tuntijaosta, valinnaisaineista, yms. ops-perusteista
- oppilashuollon tarpeiden lisääntyminen mm. avustajapalvelut, koulukuljetus yms. lisääntyneet vaatimukset
- Oppilaiden tapaturmariskit
- Poikkeustilanteet koulun toiminnassa

Kuljetusreittien huolellinen suunnittelu, varautuminen muutoksiin.

Alan keskustelun seuranta, koulutus

Palvelutarpeen suunnittelu ja mitoitus, tehtävien yhdistäminen eri työpisteissä/hallintokunnissa
Asianmukaiset vakuutukset
Valmiussuunnitelma

Tekninen toimi

- Kiinteistötoimintaan liittyvät riskit
- Lainsäädännön soveltamiseen liittyvät riskit, toimivallan rajaus
- Vahingon aiheuttaminen ulkopuolisille
- Laite- ja konerikot
- Rakennushankkeiden yhtäaikaisuus
- Laatuhäiriöt ja toiminnan keskeytykset

Seuranta, varhainen puuttuminen ongelmiin, kuntotarkastukset, kunnossapito, vuokrasatavien perintä perintätoimiston kautta, varatilat
 Vakuutus, osaava henkilöstö, koulutus, konsultaatio Kuntaliitosta tai lakiasiantuntijoilta
 Vastuuvakuutus, työnjohdolliset toimenpiteet, ammattitaitoinen henkilöstö
 Ostopalvelu yksityiseltä yrittäjältä, varajärjestelmäsuunnitelma
 Ostopalvelut yksityisiltä urakoitsijoilta, työvoimapalvelut näyteseuranta, varajärjestelmät, kuntotarkastukset, verkostojen kunnossapito
 Näyteseuranta, varajärjestelmät, kuntotarkastukset, verkostojen kunnossapito

Ympäristötoimi

- Rakennusvalvonnan tulokehitys
- Vastuu toiminnan lainmukaisuudesta

Taksojen tarkistaminen, palveluiden hinnoittelu
 Vastuuvakuutus, ammattitaitoinen henkilöstö, koulutus, konsultointi

Toiminnallisiin riskeihin kuuluvat suhdannevaihtelut ja lainsäädännön muutokset on huomioitu kunnan toiminnassa ja palvelutuotannossa mm. uusien palvelujen tai toiminnan muutosten kautta. Kunnan varautumis- ja valmiussuunnitelmien päivittäminen on ajankohtaista.

Ympäristötekijät

Toimintakertomuksessa tulee käsitellä ja kuvata ne ympäristötekijät, jotka vaikuttavat olennaisesti kunnan taloudelliseen tulokseen, asemaan tai toiminnan kehitykseen.

Myös Tuusniemen kunta on joutunut maaliskuusta 2020 alkaen kohtaamaan koronaviruksen aiheuttaman yleisvaarallisen tartuntataudin aiheuttamat vaikutukset. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan tartuntatauti on yleisvaarallinen, jos se tarttuu helposti, on vaarallinen ja sen leviäminen voidaan estää toimin, jotka kohdistetaan sairastuneeseen, taudinaiheuttajalle altistuneeseen tai tällaiseksi perustellusti epäiltyyn henkilöön. Maailmanlaajuinen epidemia vaikuttaa monin tavoin kunnan asukkaisiin, yrityksiin, taloudelliseen tulokseen, palveluihin ja toiminnan kehitykseen.

Kunnan alueella ei toimi tuotantolaitoksia tai – yrityksiä, jotka toiminnallaan aiheuttaisivat ympäristöriskejä. Kunnan omassa toiminnassa ympäristötekijät liittyvät vesi- ja jätevesihuoltoon. Kunnalla on yksi oma vedenotto, kirkonkylän Hyvärilä. Puhtaan veden toimituksen turvaamiseksi kunta tekee yhteistyötä usean vesiosuuskunnan kanssa. Osa kunnan puhtaasta vedestä ostetaan Koillis-Savon Vesi Oy:ltä. Kriisitilanteessa vettä voidaan johtaa kunnan vesilaitokselle myös Paakkilan vedenotosta. Jätevesipuhdistamo on saneerattu vuonna 2007. Putkistojen osalta osa vesi- ja viemäriputkistosta on vanhaa. Putkirikkoja tapahtuu 1-2 vuosittain, jäätymis- ja routariskit ovat sen sijaan harvinaisia ja niitä tapahtuu vain erittäin ankarina pakkas-talvina.

Valtatie 9:llä on liikenteen vahinkoriski sekä liikenteen pohjavesille aiheuttama riski. Tuusniemen alueella on kaksi ykkösluokan pohjavesialuetta, Tuusjärvellä ja Kirkonkylällä. Laajat vesistöt aiheuttavat veneilyvahinkoriskin ja vesistön pilaantumisen riskin, esim. liikenteen öljyvahingon tai veneonnettomuuden takia.

Konsernivalvonnan järjestäminen

Kuntalain 114 §:n mukaan kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, on laadittava ja sisällytettävä tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös laaditaan kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä niiden kuntayhtymien, joissa kunta on jäsenenä, tilinpäätösten yhdistelmänä. Kunnan konsernitilinpäätökseen yhdistellään kunnan omistussuutta vastaava

osuus osakkuusyhteisöjen voitosta/tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta olennaisuuden periaatetta noudattaen. Vuoden 2008 tilinpäätöksestä alkaen konsernitilinpäätös on laadittu laajana eli konsernitilinpäätökseen on sisällytetty konsernitaseen lisäksi myös konsernituloslaskelma ja – rahoituslaskelma.

Tuusniemen kunnan 1.7.2009 voimaan tulleet konserniohjeet on päivitetty ja kunnanhallitus on esittänyt 24.2.2020 § 20 sitä kunnanvaltuuston hyväksyttäväksi. Kunnan konserniohjeella luodaan puitteet ensisijaisesti kuntakonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Ohjetta noudatetaan soveltuvin osin myös osakkuusyhteisöjen ja kuntayhtymien omistajaohjauksessa.

Konserniohjeella pyritään yhteisöjen ohjauksen yhtenäistämiseen, toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseen, kunnan yhteisöstä saaman tiedon laadun parantamiseen ja tiedonkulun tehostamiseen. Ohjeen tarkoitus on määritellä ne periaatteet ja menettelytavat, joita sovelletaan Tuusniemi-konsernissa sekä varmistaa konsernitilinpäätöksen tekemisen edellytykset. Konserniohjeella annetaan konsernitason toimintaohjeet ja –periaatteet ottaen huomioon hallintosäännön määräykset kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan asemasta konsernin johtajana.

Kunnanhallitus on nimennyt 20.5.2019 § 75 kunnan edustajat osakeyhtiöiden hallituksiin vuosille 2019 – 2021.

Konsernitarkastelu

Vuoden 2019 konsernitilinpäätös on laadittu voimassa olevien yleisohjeiden mukaisesti laajana. Tilinpäätös sisältää konsernitaseen, -tuloslaskelman ja – rahoituslaskelman.

Kunnan omistamat asunto-osakeyhtiöt Tuusniemen Nahkuri, Tuusniemen Harju, Turula Harjutie, Turula Kenttätie, Turula Keskitie sekä Kiinteistö Oy Haapapuisto ovat sulautuneet uudeksi Kiinteistö Oy Tuusniemen Turulaksi 1.1.2018 alkaen. Kuntakonsernin talouden kehitys on ollut suhteellisen vakaa. Kunnan tytäryhtiön Tuusniemen Teollisuus Oy:n 111.340,41 euron suuruisen koroton pääomalaina kunnalta on konvertoitu SVOP sijoitukseksi. Sairaanhoidopiiriin pitkäaikaisesta vieraasta pääomasta on Tuusniemen kunnan osuus vuoden lopussa 4.723.971 € (v. 2018 4.356.345 €), Savon Koulutus kuntayhtymän 23.769 € (v. 2018 31.048 €) ja Vaalijalan 143.671 € (v. 2018 125.932 €).

Kunta osti vuonna 2019 Servica Oy:n ja Sakupe Oy:n osakkeet (Khall 28.10.2019 § 153 ja § 154.. Molemmat ovat on in house –yhtiöitä, joka voivat tuottaa palveluja vain omistajilleen.

Tytäryhteisöjen hallintoa ja taloutta on hoidettu annettujen konserniohjeiden mukaisesti. Kokonaisuudessaan, sisältäen emokunnan, tytäryhteisöt, kuntayhtymät ja osakkuusyhteisöt, konsernin lainat ovat 3.329 €/asukas (v. 2018 3.312 €). Emokunnan lainakanta on 1.232 €/asukas (v. 2018 1.438 €), joka sisältyy konsernin lainakantaan. Konserniyhtiöiden lainakanta ilman emokunnan talousarviolainoja on näin ollen 2.097 €/asukas (v. 2018 1.874 €).

Kuntayhtymien ja osakkuusyhteisöjen taloudessa ja toiminnassa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia tilikauden aikana. Konsernitilinpäätöksen laadintaa on selvitetty tarkemmin luvussa 4. Liitetiedot.

Konsernille talousarviossa 2019 asetetut tavoitteet ovat toteutuneet seuraavasti:

Asetettu tavoite:	Toteutuma:
Konsernin toimintatulot toimintamenoista, %: vähintään 20 %	40,1 %
Konsernin vuosikate poistoista, %: vähintään 100 %	26,3 %
Konsernin omavaraisuusaste, %: vähintään 70 %	53,6 %
Konsernin laina €/asukas: alle 1.500 €	3.329 €

Asetetuista tavoitteista toteutui ainoastaan toimintatulot toimintamenoista.

TILIKAUDEN 2019 TULOKSEN KÄSITTELY

Kunnanhallitus esittää tilikauden tuloksen **-1.242.618 euron** (tulos ennen poistoeron muutosta) käsittelystä seuraavaa:

- tuloutetaan tehtyjä poistoeroja suunnitelman mukaan yhteensä **111 116** euroa, (koulukeskuksen osuus 46.545,43 euroa, palvelukeskus 21.088,75 euroa, satamapaviljonki 3.333,34 euroa, jätevedenpuhdistamo 3.333,34 euroa, kirjasto 2.500,00 euroa ja uusi asumispalveluyksikkö 22.810,29 euroa, koulukeskuksen osuus 11.504,65 euroa)
- siirretään tilikauden alijäämä **-1.131.502 euroa** Edellisten tilikausien yli-/alijäämä tilille.

KUNNAN TALOUDEN TASAPAINO, RAHOITUSASEMA JA TULEVA KEHITYS

Kunnan tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot kunnan toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksessa voidaan myös käsitellä kunnan rahoitusasemaa ja tulorahoituksen kehitystä ja sen riittävyyttä.

Tilinpäätöksen informaatiota parannetaan sisällyttämällä siihen arvio kunnan tulevasta kehityksestä. Arvion kohteena voi olla esimerkiksi kunnan talouden tasapaino, lähitulevaisuuden investointitarpeet ja niiden rahoitus sekä kunnan velkaantumiskehitys.

Talouden tasapaino ja tulorahoituksen riittävyys

Kunnan talous on ylijäämäinen tai vahvistuva, kun vuosikate riittää kattamaan sekä pitkäaikaisten lainojen lyhennykset että korvausinvestoinnit. Vastaavasti kunnan talous on tasapainossa, kun vuosikate kattaa poistot. Poistojen on vastattava keskimääräistä korvausinvestointien tasoa kunnassa.

Kunnan talous on heikko, koska vuosikate ja tilikauden tulos ovat negatiivisia.

Vuoden 2019 tilinpäätöksessä vuosikate -192 258 euroa, mikä ei kata SUMU-poistoja. Poistot yhteensä ovat 1 050 360 euroa. Korvausinvestoinnit vuonna 2019 olivat 434.105 euroa.

Rahoitusasema

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen kautta. Tärkeimpiä tunnuslukuja ovat omavaraisuusaste, suhteellinen velkaantuneisuus, kertynyt yli-/alijäämä, yli-/alijäämä € / asukas, lainakanta ja lainat € / asukas.

Omavaraisuusaste kertoo kunnan vakavaraisuudesta, alijäämän sietokyvystä ja kyvystä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuusasteen hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 %:n omavaraisuutta. Mikäli omavaraisuusaste on 50 tai sitä alempi, voidaan kuntataloutta pitää heikkona ja kunnan velkarasitetta merkittävän suurena.

Tuusniemen kunnan omavaraisuusaste oli vuonna v. 2019 oli 74,1 % (2018 74,6 %). Kunnan omavaraisuusaste on vielä tällä hetkellä maan keskimääräistä (v. 2018 59,6 %) tasoa parempi.

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi kunnan suhteellinen velkaantuneisuus on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnan on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Tuusniemen kunnan suhteellinen velkaantuneisuus oli vuonna 2019 oli 23,6 % (v. 2018 27,3 %). Kuntien suhteellinen velkaantuneisuus vuonna 2018 oli 58,6 %.

Kertynyt yli-/alijäämä osoittaa paljonko kunnalle on kertynyt ylijäämää tulevien vuosien liikkumavaraksi.

Tuusniemen kunnan taseessa on vuoden 2019 alijäämän jälkeen kertynyttä ylijäämää 3 429 662 euroa. Asukasta kohden ylijäämää on 1 385 euroa (v. 2018 1.785 euroa).

Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Tuusniemen kunnan lainakanta vuoden 2019 tilinpäätöksessä on 3 050 000 euroa (v. 2018 3 675 000 euroa). Lainat / asukas v. 2019 oli 1 232 euroa (v. 2018 1 438 euroa). Keskimääräinen lainakanta kunnilla vuonna 2018 oli noin 3 039 euroa/asukas.

Kunnan tuleva kehitys

Vuoden 2019 tilinpäätökseen laskettavien keskeisten tunnuslukujen mukaan Tuusniemen kunnan taloudellinen tilanne on enintään välttävä. Edellisvuoden tapaan vuosikate ei riittänyt poistojen kattamiseen. Vuosikatteen merkittävä heikkeneminen edellyttää investointitason laskemista kunnan nopean velkaantumiskehityksen estämiseksi.

Kunnanvaltuusto hyväksyi 16.12.2019 § 50 talousarvion vuodelle 2020 ja taloussuunnitelman vuosille 2020 – 2022. Vuoden 2020 talousarvio on noin 0,98 miljoonaa euroa alijäämäinen. Suunnitelmavuosi 2021 on noin 0,70 miljoonaa euroa alijäämäinen ja vuosi 2022 noin 0,19 miljoonaa euroa alijäämäinen. Vuoden 2019 tilinpäätöksessä kunnan taseessa oleva lähes 3,4 miljoonan euron kumulatiivinen ylijäämä antaa kuitenkin välttävät lähtökohdat selviytyä tulevien vuosien alijäämistä.

Vuoden 2020 talousarviossa verotulojen arvioidaan laskevan noin 8,52 miljoonaan euroon vuoden 2019 noin 8,55 miljoonasta eurosta. Valtionosuuksien arvioidaan nousevan noin 291 609 euroa 9,8 miljoonaan euroon. Verotulojen kertymään vaikuttaa kuntien verotukseen kohdistuvat valtion tekemät toimenpiteet sekä yhteiskunnan yleinen taloudellinen tilanne.

Vuoden 2020 investoinnit laskevat edellisen vuoden talousarvion tasolta noin 0,52 miljoonaa euroa, ollen noin 0,867 miljoonaa euroa. Vuoden 2021 investoinnit ovat 0,4 miljoonaa euroa ja 2022 investoinnit ovat 0,35 miljoonaa euroa. Runsaista investoinneista huolimatta uutta lainaa ei ole nostettu vuosina 2016 – 2019, mutta vuonna 2020 uutta lainaa todennäköisesti joudutaan ottamaan investointien kattamiseksi.

Vuoden 2019 syksyllä tehtiin kolmen vuoden sopeuttamisohjelma, jolla pyritään saamaan kunnan käyttötalous parempaan tasapainoon. Pohjatyon tekemisen tukena tässä on ollut Perlacon Oy. Kunnalle on laadittu kuntastrategia vuosille 2019 – 2026, jonka kunnanvaltuusto on hyväksynyt 17.9.2018 § 29.

Vuoden 2020 alkupäivinä maailmanlaajuisesti levinnyt koronavirus pandemia on levinnyt Suomeenkin helmikuun 2020 aikana. Sen kesto ja laajuus Suomessa ovat kunnan tilinpäätöksen laadinta-ajankohtana vielä ennakoimaton. Joka tapauksessa sillä tulee olemaan suuri negatiivinen vaikutus koko Suomen yhteiskuntaan ja sitä kautta myös maan kuntatalouteen.

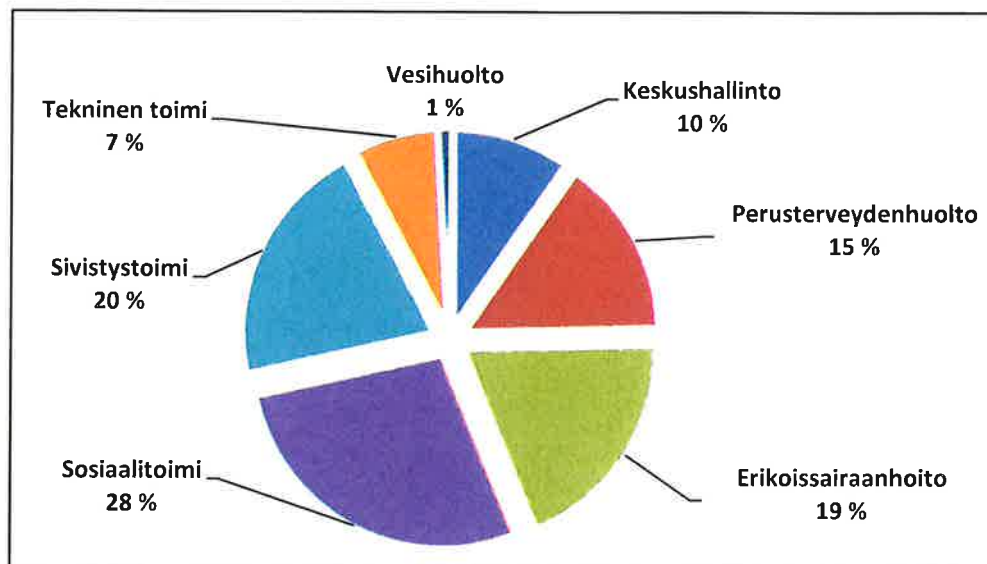
Kh 16.9.19,
9.2.19

TP 2018 ja TA, TA-MUUTOKSET JA TP 2019

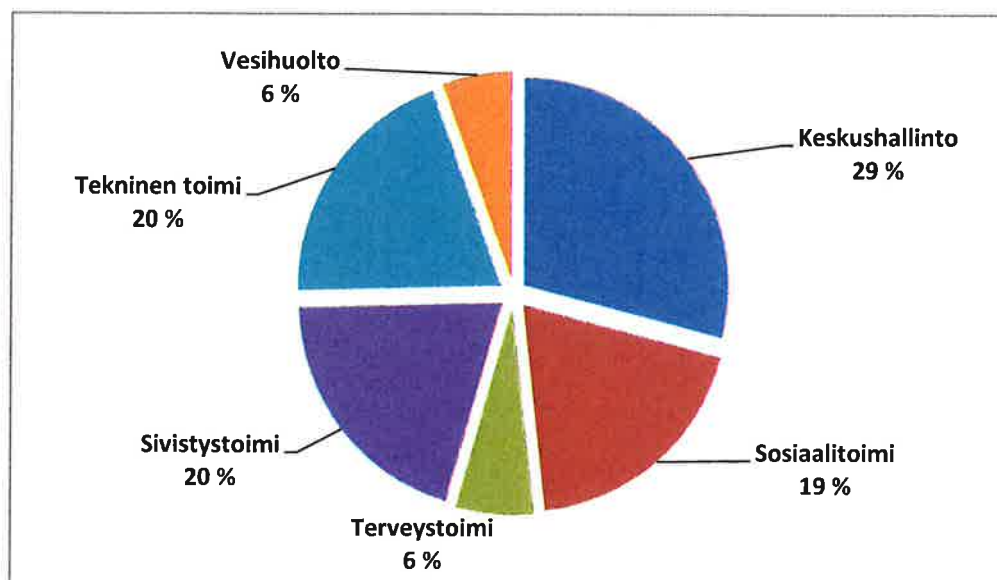
	TOTEU- TUMA/ TP 2018	TA 2019	TA- MUUTOK- SET / MRM	LOPULLI- NEN TA 2019	TOTEU- TUMA/ TP 2019	TOT -% TA:sta	ALLE / YLI TA-ARVION	Muutos, € TP 2018 / TP 2019	Muutos, % TP 2018 / TP 2019
Keskushallinto(vaalit, tilintark., kvallt., khall, maaseututoimi)	-2 349 697	-2 384 300	-53 102	-2 437 402	-2 345 983	96,2	-91 419	-3 714	-0,2
Sosiaalitoimi	-6 580 228	-6 740 030	47 226	-6 692 804	-6 714 198	100,3	21 394	133 970	2,0
Terveystoimi	-7 613 465	-7 714 670		-7 714 670	-8 227 695	106,6	513 025	614 230	8,1
Perusterveydenhuolto	-3 254 108	-3 247 028		-3 247 028	-3 612 017	111,2	364 989	357 909	11,0
Erikoissairaanhoido	-4 359 357	-4 467 642		-4 467 642	-4 615 678	103,3	148 036	256 321	5,9
Sivistystoimi	-5 080 027	-5 137 038		-5 137 038	-4 991 488	97,2	-145 550	-88 539	-1,7
Tekninen toimi	-1 544 902	-1 531 700	-101 524	-1 633 224	-1 670 616	102,3	37 392	125 714	8,1
Vesihuolto	-191 678	-201 800		-201 800	-208 998	103,6	7 198	17 320	9,0
Toimintakulut yhteensä	-23 359 997	-23 709 538	-107 400	-23 816 938	-24 158 978	101,4	-342 040	798 981	3,4
Toimintatuotot	5 558 152	5 380 009		5 380 009	5 824 223	108,3	-444 214	-266 071	4,8
Toimintakate	-17 801 845	-18 329 529	-107 400	-18 436 929	-18 334 755	99,4	-102 174	532 910	3,0
Rahoitus									
Verotulot	7 833 021	8 550 000		8 550 000	8 332 435	97,5	217 565	-499 414	6,4
Valtionosuudet	9 803 682	9 540 733		9 540 733	9 676 562	101,4	-135 829	127 120	-1,3
Korkomenot	-56 924	-55 000		-55 000	-46 155	83,9	-8 845	-10 769	-18,9
Korkotulot	2 686	4 000		4 000	834	20,9	3 166	1 852	-69,0
Rahoituskulut	-16 228	-16 105		-16 105	-15 852	98,4	-253	-376	-2,3
Rahoitustuotot	218 776	196 751		196 751	194 673	98,9	2 078	24 103	-11,0
Vuosikate	-16 832	-109 150	-107 400	-216 550	-192 258	88,8	-24 292	-175 426	1 042,2
Satunnaiset tuotot	56 311								
Satunnaiset kulut									
Poistot ja arv.alentumiset	-1 118 222	-1 058 900		-1 058 900	-1 050 360	99,2	-8 540	-67 862	-6,1
Poistoeron vähennys (+)	111 116	111 116		111 116	111 116	100,0			
Poistoeron lisäys (-)									
Varausten väh.(+), lis.(-)									
Tilikauden yli-jalijäämä	-967 627	-1 056 934	-107 400	-1 164 334	-1 131 502	97,2	-32 832	163 875	16,9
SISÄISET ERÄT	1 889 767	1 770 259		1 816 219	1 858 353	102,3	-42 134	31 414	-1,2

TOIMINTAKULUJEN JA -TUOTTOJEN JAKAANTUMINEN TOIMIALOITTAIN

TOIMINTAKULUT	2019	2018
Keskushallinto	-2 345 983	-2 349 697
Perusterveydenhuolto	-3 612 017	-3 254 108
Erikoissairaanhoido	-4 615 678	-4 359 357
Sosiaalitoimi	-6 714 198	-6 580 228
Sivistystoimi	-4 991 488	-5 080 027
Tekninen toimi	-1 670 616	-1 544 902
Vesihuolto	-208 998	-191 678
Toimintakulut yhteensä	-24 158 978	-23 359 997

TOIMINTATUOTOT	2019	2018
Keskushallinto	1 692 511	1 690 283
Sosiaalitoimi	1 119 287	1 119 446
Terveystoimi	360 854	588 508
Sivistystoimi	1 173 666	900 143
Tekninen toimi	1 154 221	923 063
Vesihuolto	323 684	336 709
Toimintatuotot yhteensä	5 824 223	5 558 152

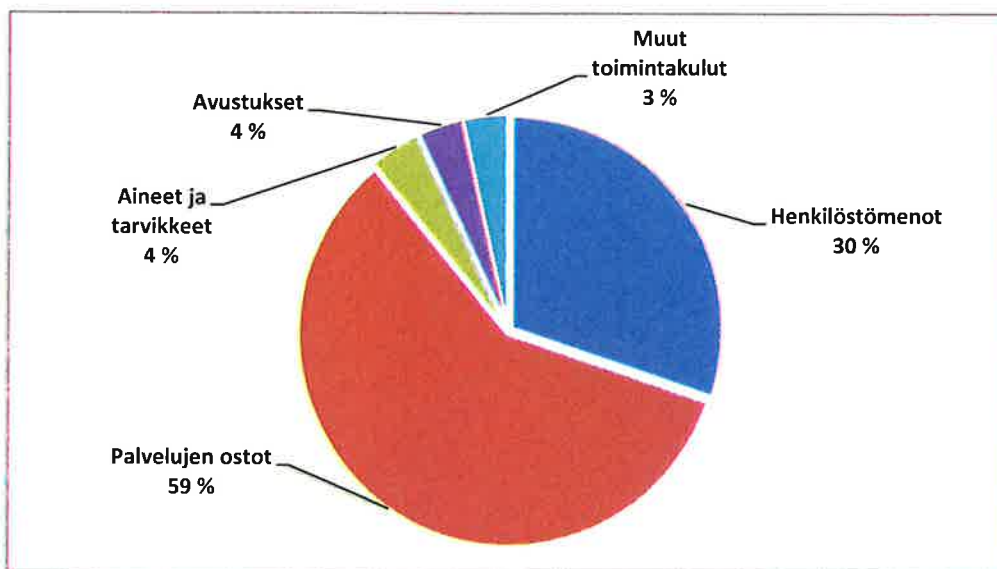

TOIMINTAKULUJEN JA -TUOTTOJEN LAJEITTAINEN JAKAANTUMINEN

Toimintakulujen jakaantuminen kululajeittain

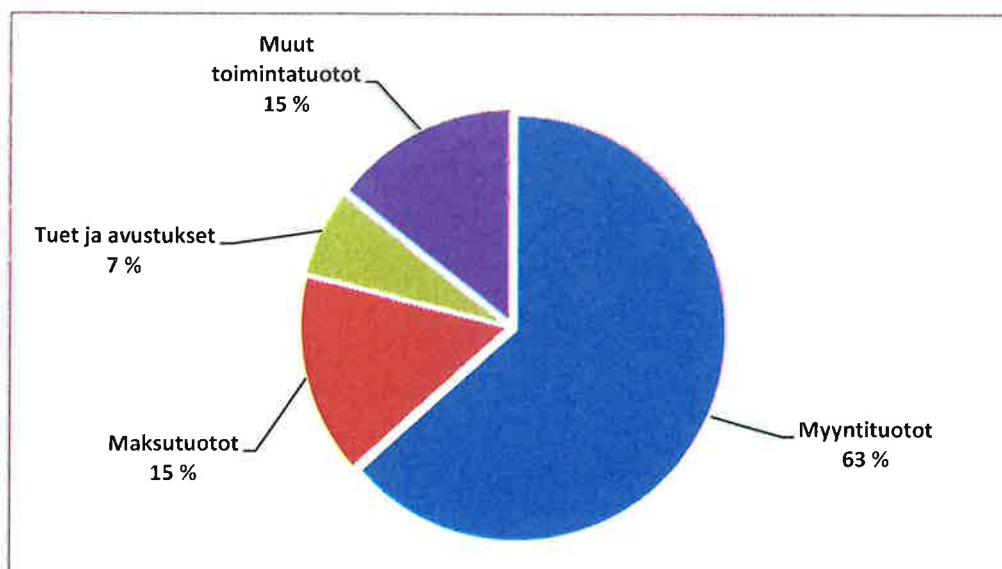
Tuloslaskelman mukaan sv.korvaukset 107.944,25 € vähennetty henkilöstökuluista

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Henkilöstömenot	7 292 250	7 228 221
Palvelujen ostot	14 210 705	13 618 317
Aineet ja tarvikkeet	962 419	1 086 584
Avustukset	850 223	704 557
Muut toimintakulut	843 381	722 318
Yhteensä	<u>24 158 978</u>	<u>23 359 997</u>

Toimintatuottojen jakaantuminen tulolajeittain

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Myyntituotot	3 697 071	3 507 288
Maksutuotot	894 521	924 410
Tuet ja avustukset	388 513	356 811
Muut toimintatuotot	844 118	769 643
Yhteensä	<u>5 824 223</u>	<u>5 558 152</u>

KOKONAISTULOT JA -MENOT

ulkoinen

TULOT	2019	%	2018	%
	1000 €		1000 €	
Toiminta				
Toimintatuotot	3 959 973	17,63 %	3 666 535	16,91 %
Verotulot	8 332 435	37,09 %	7 833 021	36,12 %
Valtionosuudet	9 676 562	43,08 %	9 803 682	45,21 %
Korkotuotot	834	0,00 %	2 686	0,01 %
Muut rahoitustuotot	179 194	0,80 %	202 673	0,93 %
Satunnaiset tuotot	0	0,00 %	56 311	0,26 %
Tulorahoituksen korjauserät				
- Pysyvien vastaavien hyödykk.luovutusvoitot	-12 152	-0,05 %	-5 088	-0,02 %
Investoinnit				
Rahoitusosuudet investointimenoihin	199 550	0,89 %	106 119	0,49 %
Pysyvien vastaavien hyödykk.luovutustulot	15 000	0,07 %	19 848	0,09 %
Rahoitustoiminta				
Antolainasaamisten vähennykset	111 340	0,5 %	0	0,00 %
Pitkäaikaisten lainojen lisäys				
Lyhytaikaisten lainojen lisäys				
Oman pääoman lisäykset				
Kokonaistulot yhteensä	22 462 736	100,0 %	21 685 787	100,00 %
MENOT				
Toiminta				
Toimintakulut	22 300 625	92,47 %	21 470 229	93,57 %
- valmistus omaan käyttöön	-5 897	-0,02 %	-1 849	-0,01 %
Korkokulut	46 155	0,19 %	56 924	0,25 %
Muut rahoituskulut	373	0,00 %	124	0,00 %
Satunnaiset kulut	0	0,00 %	0	0,00 %
Tulorahoituksen korjauserät	0	0,00 %		
-pysyvien vastaavien hyödykk.luovutustappiot	0	0,00 %	0	0,00 %
Pakollisten varausten muutos				
+/-pakollisten varausten lisäys/vähennys	-97 580	-0,40 %	0	0,00 %
Investoinnit				
Investointimenot	1 246 997	5,17 %	796 060	3,47 %
Rahoitustoiminta				
Antolainasaamisten lisäykset				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	625 000	2,59 %	625 000	2,72 %
Lyhytaikaisten lainojen vähennys				
Oman pääoman vähennykset				
Kokonaismenot yhteensä	24 115 674	100,0 %	22 946 489	100,00 %
Täsmäytys				
Kokonaistulot-kokonaismenot	-1 652 938		-1 260 702	
Muut maksuvalmiuden muutokset	735 212		290 706	
- rahavarojen muutos	-917 726		-969 996	
	1 652 938		1 260 702	

TULOSLASKELMA JA TUNNUSLUVUT
(SIS. VESIHUOLTO)

	<u>Tilinpäätös</u> <u>2019</u> (ulkoiset)	<u>Tilinpäätös</u> <u>2018</u> (ulkoiset)
	<u>1 000 e</u>	<u>1 000 e</u>
Toimintatuotot	3 966	3 668
Toimintakulut	-22 301	-21 470
Toimintakate	-18 335	-17 802
Verotulot	8 332	7 833
Valtionosuudet	9 677	9 804
Korkotuotot	1	2
Korkokulut	-46	-57
Muut rahoitustuotot	179	219
Muut rahoituskulut		-16
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	134	148
Vuosikate	-192	-17
Poistot käyttöomaisuudesta	-1 050	-1 118
Arvon alentumiset		
Satunnaiset tuotot		56
Satunnaiset kulut		
Tilikauden tulos	-1 242	-1 079
Poistoeron lisäys(-), vähennys(+)	111	111
Varausten lisäys (-), vähennys (+)		
Rahastojen lisäys (-), vähennys (+)		
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-1 131	-968
= valtuustoon nähden sitovat erät		

TUNNUSLUVUT	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Toimintatuotot / Toimintakulut, %		
100xToimintatuotot / (Toimintakulut - valmistus omaan käyttöön)	17,8 %	17,1 %
Vuosikate / Poistot, %		
100xVuosikate / Poistot	-18,3 %	-1,5 %
Vuosikate, e/asukas	-78	-7
Asukasmäärä 31.12.	2476	2555

Tilikauden tulos on 163.875 € edellisvuotta huonompi. Ulkoiset toimintakulut kasvoivat 830.395 € ja ulkoiset toimintatuotot kasvoivat 297.485 €. Toimintakatteen muutos eli verotuloilla ja valtionosuuksilla katettava määrä pieneni 532.911 € vuodesta 2018.

Verotulot kasvoivat 499.414 € (6,4 %) ja valtionosuudet pienenevät 127.120 € (1,3 %) vuodesta 2018.

Korkotuotot vähenivät 1.852 €. Korkokuluja muodostui talousarviolainojen koroista 46.155 €. Muihin rahoitustuottoihin sisältyy mm. osinkotuottoja 173.481 € ja kuntayhtymien peruspääoman korkoja 833 €.

Vuosikate on 175.426 € edellisvuotta huonompi, eikä se riitä kattamaan suunnitelman mukaisia poistoja. Poistot -1.058.360 € ja vuosikate -192.258 € (erotus 1.250.618 €)

RAHOITUSLASKELMA**VARSAINEN TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN KASSAVIRTA (sis. vesihuollon) 1000 €**

Toiminnan rahavirta	2019	2018
Vuosikate	-192	-16
Satunnaiset erät		56
Tulorahoituksen korjauserät	85	-5
Tulorahoitus yhteensä	-107	35
Investointien rahavirta		
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-1 247	-796
Rahoitusosuudet investointimenoihin	200	106
Muut rahoitustulot		
Osakkeen myynti		
Käyttöomaisuuden myyntituotot	15	20
Netto investoinnit	-1 032	-670
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 139	-635
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten vähennykset	111	
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-625	-625
Lyhytaikaisten lainojen muutos		
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	130	11
Vaihto-omaisuuden muutos		
Pitkäaikaisten saamisten muutos		
Lyhytaikaisten saamisten muutos	599	-295
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	6	574
Rahoituksen rahavirta	221	-335
Rahavarojen muutos	-918	-970
Rahavarat 31.12.	140	1 117
Rahavarat 01.01.	-1 058	-2 087
	-918	-970

=valuustoon nähden sitovat erät

	2019	2018
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Investointien tulorahoitus %:	-18,4 %	-2,4 %
Lainanhoitokate:	-0,3	0,1
Kassan riittävyys (pv):	2	18
Asukasmäärä	2 476	2 555
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta € 1 000 €	-348	236

Investointien tulorahoitus, % = (100 * vuosikate / Investointien omahankintameno)

Lainanhoitokate = (Vuosikate + korkokulut) / (korkokulut + lainanlyhennykset)

Kassa riittävyys /pv = 365 pv * Kassavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

TASE JA TUNNUSLUVUT (SIS. VESIHUOLTO)

	31.12.2019 1 000 €	31.12.2018 1 000 €
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	20 469	20 587
Aineettomat hyödykkeet	525	616
Aineelliset hyödykkeet	12 336	12 384
Sijoitukset	7 608	7 587
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	132	15
VAIHTUVAT VASTAAVAT	985	2 501
Vaihto-omaisuus		
Muut saamiset	49	52
Saamiset	736	1 331
Rahoitusarvopaperit	59	59
Rahat ja pankkisaamiset	141	1 059
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>21 586</u>	<u>23 103</u>
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	13 828	14 960
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	2 143	2 255
PAKOLLISET VARAUKSET	98	
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	281	33
VIERAS PÄÄOMA	5 236	5 855
Pitkäaikainen	2 425	3 050
Lyhytaikainen	2 811	2 805
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>21 586</u>	<u>23 103</u>
TASEEN TUNNUSLUVUT		
	<u>219</u>	<u>2018</u>
Omavaraisuus, %	74,1	74,6 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	23,6 %	27,3 %
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	3 430	4 561
Kertynyt yli-/alijäämä €/asukas	1 385	1 785
Lainakanta 31.12., 1 000€	3 050	3 675
Lainakanta €/asukas:	1 232	1 438
Lainat ja vastuut 31.12. 1000 €	3 152	3 678
Lainat ja vastuut €/asukas	1 273	1 439
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	0	111
Asukasmäärä	2476	2555

Omavaraisuus % = 100x(Oma pääoma+Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma-Saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus % = 100x(Vieras pääoma-Saadut ennakot) / Käyttötulot

Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)+Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)+Tilikauden ylijäämä (alijäämä)/ asukas

Lainakanta 31.12. = Vieras pääoma-(Saadut ennakot+Ostovelat+ Siirtovelat+Muut velat)

Lainakanta €/asukas

Lainasaamiset 31.12.=Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Sijoituksista siirretty kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen kunnan ja kuntayhtymän taseen laatimisesta annetun ohjeen mukaan muihin rahoitusarvopapereihin seuraavat erät:

Tuusniemen Osuuspankki	87,68	5 087,68
Osuuskunta Metsäliitto	35 000,00	35 000,00
Kuntarahoitus Oy	23 638,50	23 638,50
	<u>58 726,18</u>	<u>63 726,18</u>

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2019	2018
	<i>1 000 €</i>	<i>1 000 €</i>
Toimintatuotot	12 176	12 042
Toimintakulut	-30 328	-29 958
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta	46	71
Toimintakate	-18 105	-17 845
Verotulot	8 303	7 801
Valtionosuudet	10 149	10 199
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	10	12
Muut rahoitustuotot	192	204
Korkokulut	-100	-114
Muut rahoituskulut	-2	-19
	<u>100</u>	<u>83</u>
Vuosikate	447	237
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 698	-1 740
Arvonalentumiset	0	-4
Satunnaiset erät	0	16
Tilikauden tulos	-1 251	-1 490
Tilinpäätössiirrot	40	40
Tilikauden verot	-4	-1
Laskennallisest verot	-3	-1
Vähemmistöosuudet	0	5
Tilikauden ylijäämä	-1 219	-1 447

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot / Toimintakulut %	40,1	40,2
Vuosikate / Poistot %	26,3	13,6
Vuosikate, €/as	180	93
Asukasmäärä	2 476	2 555

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2019 1 000 €	2018 1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	447	237
Satunnaiset erät	0	16
Tilikauden verot	-4	-1
Tulorahoituksen korjauserät	-101	-141
	<u>342</u>	<u>112</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-2 110	-1 478
Rahoitusosuudet investointimenoihin	218	118
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	41	222
	<u>-1 852</u>	<u>-1 138</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 510	-1 026
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	
Antolainasaamisten vähennykset	0	7
	<u>0</u>	<u>7</u>
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	630	681
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-859	-834
Lyhytaikaisten lainojen muutos	8	0
	<u>-221</u>	<u>-153</u>
Oman pääoman muutokset	102	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	175	49
Vaihto-omaisuuden muutos	-5	14
Saamisten muutos	523	-360
Korottomien velkojen muutos	10	772
	<u>704</u>	<u>476</u>
Rahoituksen rahavirta	584	331
Rahavarojen muutos	-926	-695
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	1 780	2 705
Rahavarat 1.1.	2 706	3 401
	<u>-926</u>	<u>-695</u>
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-2 173	-2 449
Investointien tulorahoitus, %	23,6	17,4
Laskennallinen lainanhoitokate	0,5	0,2
Kassan riittävyys, pv	19	30

Konsernitase ja sen tunnusluvut

V A S T A A V A A	31.12.2019	31.12.2018
	1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	155	157
Muut pitkävaikutteiset menot	529	637
Ennakkomaksut	42	6
	<u>727</u>	<u>801</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	1 914	1 898
Rakennukset	14 106	15 001
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 196	3 168
Koneet ja kalusto	721	782
Muut aineelliset hyödykkeet	60	59
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	937	287
	<u>20 933</u>	<u>21 194</u>
Sijoitukset		
Osakkuusyhtiö osakkeet ja osuudet	1 256	988
Osakkeet ja osuudet	750	951
Joukkovelkakirjalainasaamiset	4	4
Muut saamiset	27	19
	<u>2 037</u>	<u>1 963</u>
Pysyvät vastaavat yhteensä	23 697	23 957
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	38	62
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	173	49
Muut toimeksiantojen varat	154	239
	<u>365</u>	<u>349</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	65	60
Keskeneräiset tuotteet	3	3
Ennakkomaksut	0	0
	<u>68</u>	<u>63</u>
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Muut saamiset	49	53
Siirtosaamiset	0	0
	<u>49</u>	<u>53</u>
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	687	688
Laskennalliset verosamiset	0	0
Muut saamiset	202	242
Siirtosaamiset	498	977
	<u>1 387</u>	<u>1 906</u>
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	0	10
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	59	59
Muut arvopaperit	1	1
	<u>59</u>	<u>69</u>
Rahat ja pankkisaamiset	1 721	2 636
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	3 284	4 727
VASTAAVAA	27 345	29 033

VASTATTAVAA	31.12.2019	31.12.2018
	1 000 €	1 000 €
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	10 399	10 400
Säätiöiden ja yhd.peruspääomat	200	201
Muut omat rahastot	802	1 079
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	4 073	5 657
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 219	-1 447
	14 256	15 890
VÄHEMMISTÖOSUUDET	310	347
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	310	348
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	39	63
Lahjoitusrahastojen pääomat	310	49
Muut toimeksiantojen pääomat	23	32
	373	143
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat vakuutus- ja rahoituslaitoksilta	7 316	7 563
	7 316	7 563
Lyhytaikainen		
Lainat vakuutus- ja rahoituslaitoksilta	925	898
Saadut ennakot	177	163
Ostovelat	1 616	1 161
Liittymismaksut ja muut velat	221	175
Siirtovelat	1 832	2 338
Laskennalliset verovelat	9	6
	4 780	4 742
Vieras pääoma yhteensä	12 097	12 305
VASTATTAVAA	27 345	29 033

TASEEN TUNNUSLUVUT

Konsernin omavaraisuusaste, %	53,6	56,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	38,9	40,4
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	2 855	4 210
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	1 153	1 648
Konsernin lainat, €/asukas	3 329	3 312
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	8 242	8 461
Konsernin lainat ja vuokravastuut, 31.12. 1000 €	8 922	8 914
Konsernin lainat ja vuokravastuut, €/asukas	3 603	3 489
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	0	0
Kunnan asukasmäärä 31.12.	2 476	2 555

Konsernin omavaraisuus % = 100 x (Oma pääoma + vähemmistöosuudet + Konsernireservi) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus % = 100 x (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot

Konsernin lainakanta 31.12. = Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Konsernin lainat, euroa/asukas = asuaksohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla konsernin lainakanta tilinpäätösvouden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä

Lainat ja vuokravastuut 31.12. = Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Konsernin lainasaamiset = Sijoituksiin merkityt jvk - lainsaamiset ja muut lainasaamiset

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Tilivelvolliset: hallintojohtaja, keskusvaalilautakunnan jäsenet

Keskusvaalilautakunnan tehtävä on tuottaa äänestyspalvelut voimassa olevien säädösten mukaisesti ja valvoa vaalien järjestämistä ja äänestystilaisuuksien toimivuutta.

Vuonna 2019 järjestettiin eduskuntavaalit ja EU-vaalit. Valtuuston hyväksymä strateginen tavoite yli 60 %:n äänestysaktiivisuudesta eduskuntavaaleissa toteutui. Tuusniemen kunnassa äänestysprosentti oli 63,0 %, mikä jäi alle koko maan äänestysprosentin 68,7 %. Savo-Karjalan vaalipiirin äänestysprosentti oli 65,5 %. EU-vaaleissa Tuusniemen kunnan äänestysprosentti oli 31,8 %, koko maan äänestysprosentti oli 40,8 % ja Savo-Karjalan äänestysprosentti oli 35,4 %.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2019-2021	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Aktivoida äänestäjiä	Äänestysprosentti	Äänestysprosentti: yli 40 % / EU- ja maakuntavaalit. Yli 65 % / Eduskunta- ja kunnallisvaalit	Eduskuntavaalit äänestysprosentti 63,0 % EU-vaalit äänestysprosentti 31,8 %

Talousarviovuoden 2019 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Vaalien äänestysaktiivisuuden parantaminen	Äänestysprosentti, äänestäjät	Äänestysprosentti: yli 40 % / EU- ja maakuntavaalit. Yli 65 % / Eduskunta-vaalit	Eduskuntavaalit äänestysprosentti 63,0 % EU-vaalit äänestysprosentti 31,8 %

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Keskusvaalilautakunta on noudattanut toiminnassaan vaalilakia ja oikeusministeriön antamia ohjeita vaalien järjestämisestä. Lautakunta kokoontui vuonna 2019 5 kertaa. Eduskuntavaalien ennakkoäänestys ja vaalipäivän äänestys tapahtuivat kunnantalolla. Äänestyspaikalle kulkeminen oli esteetöntä. Mahdollisuus laitos- ja kotiaänestykseen toteutettiin kuten aiemmissa vaaleissa. Vaalisalaisuus taattiin kaikissa äänestystilanteissa.

Talous

KESKUSVAALILAUTAKUNTA	TP 2018	TA 2019	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	4 873	17 300	0	17 300	9 541	7 759
Toimintakulut	-7 495	-27 242	0	-27 242	-17 834	-9 408
Toimintakate (netto)	-2 622	-9 942	0	-9 942	-8 293	-1 649
Poistot	0	0	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskust.	-2 622	-9 942	0	-9 942	-8 293	-1 649
valtuustoon nähden sitovat erät						

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tilivelvolliset: tarkastuslautakunnan jäsenet

Tarkastuslautakunnan tehtävä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat, arvioida valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen kunnassa ja kuntakonsernissa, huolehtia kunnan ja tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta ja arvioida talouden tasapainotuksen toteutuminen tilikaudelta ja voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyys tilanteessa, jossa kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Tarkastustoiminnan painopistealueet ja kehittämistarpeet määritellään tarkastussuunnitelmassa.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Talousarviovuoden 2019 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Laatia tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelma nelivuotissuunnitelmaan perustuen	Tarkastussuunnitelman toteutuminen	Koko kunnan toiminnan kattava tarkastussuunnitelma	Arvioinnin työohjelma vuodelle 2019 hyväksytty 18.11.2019 § 44
Viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden kuuleminen ja arviointikäynnit toimipaikoilla	Vähintään keskushallinnon johtavien viranhaltijoiden ja osastopäälliköiden kuuleminen ja toimipaikkakäynnit sekä valtuuston, hallituksen ja lautakuntien puheenjohtajien kuuleminen	4 kuulemiskertaa	Kuulemiskerrat: kunnanjohtaja 4, tekninen johtaja 3, sosiaalihoitaja 2, sivistysjohtaja 2, vapaa-aikasihteeri 1, Tuusniemen Teollisuus Oy tj 1, teknisen lautakunnan pj 1, kv pj 1, kh pj 1 1 arviointikäynti (ryhmäperhepäiväkotia Neuvokas)
Laatia arviointikertomus tilikauden aikana tehtyjen havaintojen perusteella ja tässä yhteydessä erityisesti seurata kunnan talouden tasapainottamistoimia	Arviointikertomus	Kattava, toimintaa ohjaava arviointikertomus	Arviointikertomus luovutettu valtuustolle 4.6.2019

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2019-2021	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Kehittää lautakunnan arviointitoimintaa monipuolisemmaksi mm. koulutuksellisin keinoin	Lautakunnan jäsenten osallistuminen tarkastuslautakuntien koulutuksiin	1 koulutustilaisuus/vuosi/jäsen	ei koulutustilaisuuksia/vuosi/jäsen
Talousarviovuoden 2019 tavoitteet			
Arviointikäyntien suunnittelu (kiinteistöt ja toimitilat) ja toteutus	Arviointikäynnit/vuosi	2 arviointikäyntiä/vuosi	1 arviointikäynti (ryhmäperhepäiväkotia Neuvokas)
Kuulemisten suunnittelu ja toteutus	Kuulemiskerrat	4	16 kuulemiskertaa
Viranhaltijapäätöspöytäkirjojen tarkastaminen	Tarkastuskerrat	1	kuultu viranhaltijoita kokouksissa
Talousarvion toteutumisen seuranta	Osavuositarkastukset	1	kunnanjohtaja raportoinut kokouksissa

Lautakunta kokoontui 7 kertaa ja käsitteli 47 asiaa. Valtuusto valitsi kokouksessaan 17.12.2018 § 55 Tuusniemen kunnan tilintarkastuspalveluiden sopimustoimittajaksi vuosille 2019 – 2021 TALVEA Julkishallinnon Palvelut Oy:n.

Talous

	TP 2018	TA 2019	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-17 685	-19 616	0	-19 616	-16 213	-3 403
Toimintakate (netto)	-17 685	-19 616	0	-19 616	-16 213	-3 403
Tehtävän kokonaiskust.	-17 685	-19 616	0	-19 616	-16 213	-3 403
= Valtuustoon nähden sitovat erät						

KUNNANHALLITUS

Tilivelvolliset: kunnanjohtaja, hallintojohtaja, kunnanhallituksen ja toimielimien jäsenet

Hallinto

Hallintoon kuuluvat kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, keskushallinto, henkilöstöhallinto sekä talous- ja tietohallinto. Myös maaseututoimen yhteistoiminta-alue, Kiinteistö Oy Tuusniemen Turula ja Monetra Pohjois-Savo Oy:n tuottamat talous- ja palkkahallinnon palvelut ovat kunnanhallituksen alaisuudessa.

Keskushallinnon tavoitteena on luoda, ohjata ja kehittää kunnan peruspalvelujen ja niihin liittyvien tukipalvelujen tuotantoedellytyksiä sekä edistää hyvän hallinnon toimintakulttuuria. Henkilöstöhallinnon tavoitteena on ylläpitää ja kehittää henkilöstön ammattitaitoa, työkykyä ja motivaatiota. Taloushallinnon tavoitteena on tuottaa asiantuntijapalvelut kunnan eri toimialueille ja luottamushenkilöille, kehittää taloushallinnon prosesseja sekä seurata ja ennakoida talouden kehittymistä. Sydän-Savon maaseutupalvelujen tavoitteena on huolehtia maaseudun elinkeinojen, elinolosuhteiden ja palvelujen kehittämisestä sekä maaseutuelinkeinoja koskevien viranomaistehtävien hoitamisesta.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Talousarviovuoden 2019 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Edistää hyvän hallinnon toimintakulttuuria läpi organisaation, koskien koko kunnan toimintaa	Hallintosäännön päivitys	Hallintosääntö päivitetty	Päivitetty kaksi kertaa (6.5.2019 § 19 ja 9.12.2019 § 56)
	Kantelujen, valitusten ja oikaisujen määrä aluehallinto-viranomaisille	Vähemmän kuin 20 kantelua/vuosi koskien koko kunnan toimintaa	Toteutunut
Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen tehtävien hoitaminen tehokkaasti, tasapuolisesti ja avoimesti	Sopimuksen toteutuminen ja yhteiset toimintaohjeet ja tavoitteet substanssitehtäviin liittyvissä asioissa	Sopimuksen mukainen toiminta ja työyhteisölähtöinen toimintaprosessien arviointi ja kehittämismenetelmä	Toteutunut

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Kunnanhallituksen hyväksymät muut tavoitteet

Talousarviovuoden 2019 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Sähköisen asianhallintajärjestelmän hankinta ja käyttöönotto		Käytössä vuoden 2019 loppuun mennessä	Osittain toteutunut. Päätös Dynasty 10 -järjestelmän hankinnasta Khall 7.10.2019 § 139, käyttöönotto kesäkuu 2020
Henkilöstön työhyvinvoinnin parantaminen ja sairauspoissaolojen vähentäminen	Sairauspoissaolot pv/hlö Uusien mittarien käyttöönotto	Keskimäärin sairauspoissaolopäiviä /hlö vähemmän kuin 18	26,2 pv/hlö. Tavoitetasoa ei saavutettu. Sairauspoissaolot kasvoivat 25,11 % vuoteen 2018 verrattuna

Asetettujen tavoitteiden osalta todetaan, että erilaisia valituksia (kunnallisvalitus, hallintovalitus, oikaisuvaatimus, muistutus ja kantelu) tehtiin kertomusvuonna yhteensä 1 kpl:

- keskushallinto: ei valituksia
- sosiaalitoimi ja tekninen toimi: ei valituksia, oikaisuvaatimuksia, muistutuksia tai kanteluita
- sivistystoimi: 1 hallintovalitus

Kunnanvaltuusto

Kunnanvaltuuston varsinaisia kokouksia oli vuoden 2019 aikana 6 kpl, joista kertyi yhteensä 57 eri päätöstä. Merkittävimpiä kunnanvaltuuston päätöksiä vuoden 2019 aikana olivat seuraavat:

- Kiinteistöselvityksen vaiheen 2 tilaaminen ja määräraha
- Savon Kuituverkko Oy:n osakassopimuksen muuttaminen
- Tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2018
- Tuusniemen kirkonkylän asemakaavan laajennus/muutos
- Tuusniemen vuodeosaston toimintamallin kehittäminen
- Itä-Suomen päihdehuollon kuntayhtymän purkusopimus
- Talousarviomuutokset investointiosaan ja käyttötalousosaan
- Istecki Oy:n osakassopimuksen ja yhtiöjärjestyksen päivittäminen
- Kunnan vuokra-asuntoyhtiön nimi ja oikeudellinen muoto
- Talousarvio 2020 ja taloussuunnitelma 2020-2022
- Liikenneturvallisuussuunnitelman hyväksyminen
- Vuokrasopimus paloaseman tiloista
- Kuntatodistusohjelman käyttöön ottaminen

Kunnanhallitus

Kunnanhallitus kokoontui kertomusvuonna 16 kertaa ja pykälää kertyi 190. Merkittävimpiin päätöksiin kuuluvat esitykset kunnanvaltuustolle ja lisäksi mm. seuraavat tehdyt päätökset:

- Kiinteistö Oy Tuusniemen Rupola-nimisen yhtiön purkaminen
- Kunnan omistamien tilojen vuokrien tarkistaminen 1.8.2019 alkaen
- Tuusniemen hyvinvointikertomus
- Tuusniemen hallintosäännön päivitys
- Tuusniemen Teollisuus Oy:n oman pääoman vahvistaminen
- Teollisuusalueen muutos/osallistumis- ja arviointisuunnitelman, kaavan valmisteluaineiston ja kaavaehdotuksen asettaminen julkisesti nähtäville
- Rakennustoimikunnan perustaminen
- Kuopion kaupunkiseudun hakeminen MAL-sopimusmenettelyyn
- Yritysvaikutusten arviointi Tuusniemen kunnan päätöksenteossa
- Dynasty 10-asian- ja asiakirjanhallintajärjestelmän hankinta ja käyttöönotto
- Sopimus hankinnan valmisteluvaiheen yhteistyöstä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankinnassa
- Lausunto malminetsintälupahakemuksesta/Boliden Finnex Oy
- Kunnan talouden sopeuttaminen
- Teknisen johtajan ja hallintojohtajan virkojen täyttäminen
- Tehtävien vaativuuden arviointi – lähihoitajat
- Tietosuoja- ja tietoturvalitiikka

Johtoryhmä on kokoontunut keskimäärin kerran kuukaudessa ja kokouksista laadittu muistio on jaettu koko kunnan henkilöstölle. Johtoryhmän kehityskeskustelut on pidetty alkuvuoden aikana.

Kunnanhallituksen puheenjohtajan, kunnanvaltuuston puheenjohtajan ja kunnanjohtajan käyttövarausmäärärahoja ei ole käytetty v. 2019.

Kunnanhallituksen avustuksiin varattu määräraha veteraanijärjestöille 3.000 € jaettiin seuraaville yhteisöille: Sotainvalidi- ja veteraanijärjestöt 2.931 €.

Tuusniemen kunta on ollut jäsenenä mm seuraavissa yhteisöissä:

- Suomen Kuntaliitto 10.124 €

Sydän-Savon maaseutupalvelut

Sydän-Savon maaseutupalvelun Tuusniemen oma toimipiste palvelee asiakkaita ajanvarauksella. Maaseutupalvelujen kustannukset v. 2019 ovat 48.701 €.

Sopimuksen mukaiset toiminnan painopistealueet maaseututoimen yhteistoiminta-alueella ovat:

- Maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa säädetyn lain mukaiset viranomaistehtävät
- Maatilojen ja maaseudun pienyritysten neuvonta ja aktivoiminen kehittämistoimissaan
- Maaseudun toimintaympäristön kehittäminen, muutokseen vastaaminen mm. yhteistyöllä

Vuodelle 2019 asetetut tavoitteet ovat toteutuneet.

Vuonna 2019 tukia hakeneista tiloista Tuusniemellä jo 98,9 % teki maatalouden tukihakemukset sähköisesti. Henkilöstön tehtävistä tukihallinnon viranomaistehtäviin kohdistui 80 %, maatalousyritysten neuvonnalliseen kehittämiseen 20 %.

Toimintamenot alenivat kertomusvuonna 1 330 € edellisestä vuodesta. Tuusniemen kunnan maksuosuus Siilinjärven kunnalle oli 34.647 euroa vuonna 2018 ja 34.647 euroa vuonna 2019.

Maaseututoimen tunnusluvut

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Tuusniemen aktiivimaatilat	99	95	95	93
Maksetut maataloustuet, M€	2,2	2,2	2,2	2,2
Maaseutuviranomaistehtävät				
- €/aktiivimaatila	292	266	315	313
- €/peruslohko	14,22	14,30	14,70	14,30
Maaseutuyritysten kehittäminen				
- €/aktiivimaatila	55	84	78,9	78
- €/maaseutualueen asukas	2,09	3,01	2,92	2,90
Maaseudun toimintaympäristön kehittäminen				
- €/maaseutualueen asukas	0,70	0,50	0	0

Asuntotoimi

Kunnanhallituksen alaiseen toimintaan on avattu uusi tulosityksikkö Asuntotoimi ja kustannuspaikka Kiinteistö Oy Tuusniemen Turula. Kiinteistö Oy Tuusniemen Turula on Tuusniemen kunnan kokonaan omistama tytäryhtiö, jonka oikeudellinen muoto on ollut 1.1.2018 alkaen keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö. Se muodostui, kun As Oy Tuusniemen Nahkuri, As Oy Tuusniemen Harju, As Oy Tuusniemen Turula Harjutie, As Oy Tuusniemen Kenttätie ja As Oy Tuusniemen Keskitie sekä Kiinteistö Oy Tuusniemen Haapapuisto sulautuivat yhteen.

Keskushallinto

Keskushallinnon henkilöstöä on viime vuosina jäänyt eläkkeelle ja lähiaikoina tapahtuu lisää eläköitymisiä. Palveluiden tuottamisen jatkuvuus on varmistettava osaamisen siirtämisellä, riittävillä henkilöstöresursseilla ja osaamisen kasvattamisella.

Keskustoimiston toimintaan on varattu 131.378 €.

Satamapalvelujen tuottamiseen varattu 3.700 €. V. 2019 kesäajalta vierasvenesataman ja caravan-alueen palvelujen tuottamisesta vastasi Metsäpalvelu Voutilainen TMI, jolle on maksettu laskua vastaan 2.419 € (alv:ton hinta).

Henkilöstöhallinto

Työterveyshuollon palvelujen ostoon Järvisuodun Työterveyshuolloilta varattiin talousarviomäärärahaa 67.400 €. Kelan korvaus työterveyshuollon kustannuksista arvioitiin olevan 30.000 €. Työterveyshuollon menot ja tulot on jaettu hallintokunnille henkilökunnan lukumäärän suhteessa.

TYKY-toimintaan (8.500 €) ja muuhun henkilöstöhallintoon (22.639 €) on varattu talousarviomäärärahaa yhteensä 31.139 €. TYKY-toimintaan käytettiin 6.659 € ja muuhun henkilöstöhallintoon 27.053 € eli muu henkilöstöhallinto ylitti määrärahan 4.414 €. Ylitys johtui mm. palkoista ja aktiivisen aikaisen puuttumisen toimintamallin valmennus esimiehille. Näitä menoja ei oltu huomioitu talousarviossa. Yhty-toimikunta kokoontui kertomusvuonna 5 kertaa. Toimikunta käsitteli mm. tyky-raham käyttöä, työterveyshuollon asioita, henkilöstöohjelman päivytystä, tietosuoja-asioita, koulutussuunnitelmaa ja henkilöstön pikkujoulua. Tyky-raha päätettiin käyttää tyky-seteleihin. Kunnan omia Tyky-seteleitä jaettiin 82 kpl á 60 € ja 76 kpl á 20 € ja Kunto+ seteleitä jaettiin 27 kpl á 40 €. Pikkujouluun oli varattu määräraha muuhun henkilöstöhallintoon. Pikkujoulu järjestettiin Huoltoliitto ry/Kunnonpaikassa. Pikkujouluun osallistui 54 henkilöä. Muuhun henkilöstöhallintoon on varattu määrärahat mm. koulutukseen ja ammattijärjestöjen luottamushenkilökoulutukseen.

Sairauslomat kasvoivat edellisvuoteen verrattuna 698 päivää, mikä oli 25,11 % kasvu vuoden 2018 sairauspoissaoloihin. Keskimääräinen sairauspoissaolo oli 26,2 pv/hlö (v. 2018 20,2 pv/hlö).

Tuusniemen kunnan päivitetty henkilöstöohjelma hyväksyttiin kunnanhallituksessa 9.12.2019 § 175. Päivitetty henkilöstöohjelma tulee voimaan 1.1.2020.

Talous- ja tietohallinto

Kunnanhallitus käsitteli vuoden 2018 tilinpäätöksen 8.4.2019 § 55 ja kunnanvaltuusto 17.6.2019 § 25.

Vuoden 2019 talousarvioon tehtiin muutoksia kaksi kertaa 16.9.2019 § 121, 126-127 ja 9.12.2019 § 184-186 Osavuositarkastus laadittiin 30.6.2019 mukaisesti. Kunnanhallitus käsitteli osavuositarkastuksen 16.9.2019 § 128 ja kunnanvaltuusto 30.9.2019 § 30.

Vuodesta 2016 alkaen talous- ja palkkahallinnon palvelut on ostettu Monetra Pohjois-Savo Oy:ltä (entinen Kuhlasi Oy).

Taloustoimisto-, keskitetty tietohallinto-, kunnallisverotus ja Monetra Pohjois-Savo Oy:n ostopalvelujen tuottamiseen on varattu määrärahaa yhteensä 485.011 €. Keskitetysti hoidettujen palvelujen kustannukset (taloustoimisto, keskitetty tietohallinto ja Monetra Pohjois-Savo Oy:n ostopalvelut) yhteensä 370.635 € jaetaan sisäisesti eri toimialoille. Taloustoimiston toimintakulut v. 2019 olivat 148.297 €, keskitetyn tietohallinnon toimintakulut 56.000 €, kunnallisverotuksen toimintakulut 53.492 € Monetra Pohjois-Savo Oy:lle maksettu v. 2019 ostopalveluna 166.338 €, eli yhteensä käytetty määrärahaa 424.127 €.

Talous

	TP 2018	TA 2019	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	924 129	869 942		869 942	914 976	-45 034
Toimintakulut	-1 362 912	-1 332 514	-34 000	-1 366 514	-1 331 142	-35 372
Toimintakate (netto)	-438 784	-462 572	-34 000	-496 572	-416 166	-80 406
Poistot	-83 693	-79 500	0	-79 500	-85 302	5 802
Tehtävän kokonaiskust.	-522 477	-542 072	-34 000	-576 072	-501 467	-74 605
=valtuustoon nähden sitovat erät						

Elinkeino- ja kehittämisspalvelut

Tilivelvolliset: kunnanjohtaja ja kunnanhallituksen jäsenet

Kunnanvaltuuston tekemien linjauksien mukaisesti elinkeino- ja kehittämisspalveluista on vastannut kevästä 2014 alkaen Tuusniemen Teollisuus Oy, sen toimitusjohtaja ja hallitus. Kehittämissyhtiö järjestää ja tuottaa Tuusniemen kunnan elinkeinojen neuvonta-, asiantuntija- ja kehittämisspalvelut, edistää kunnan hallinnassa olevien toimitilojen vuokraamista yritysten käyttöön, toteuttaa yritys- ja asukassijoittumisen sekä kunnan yleistä aluemarkkinointia, hallinnoi ja osallistuu alueen kehittämishankkeisiin sekä edistää Tuusniemen kunnan asettamia elinkeino- ja työllisyyspoliittisten tavoitteiden toteutumista. Tuusniemen Teollisuus Oy toimii Tuusniemen kunnan kanssa sovitun ostopalvelusopimuksen, vuosittaisen toimintasuunnitelman ja talousarvion mukaisesti. Kunnanjohtaja vastaa edelleen laajemmista kunnanhallituksen ja -valtuuston käsittelyä vaativista elinkeinotoimenpiteistä sekä kunnan sisäisestä markkinoinnista/tiedottamisesta ja sidosryhmäsuhteiden ylläpitämisestä. Yhteistyötä tehdään mm. Itä-Suomen yliopiston, Savonia ammattikorkeakoulun ym. oppilaitosten kanssa, Tuusniemen Yrittäjät ry:n, Kuopion seudun yritysneuvojen, Sydän-Savon maaseutupalvelun, Kuopion alueen yhteismarkkinoinnin sekä Kalakukko ry:n ja muiden rahoittajien kanssa.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Talousarviovuoden 2019 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Yritysten toiminta- ja kasvumahdollisuuksien turvaaminen	Yritysten määrä Työpaikkojen määrä	Vähintään 10 uutta yritystä/vuosi Uusia työpaikkoja 15/vuosi	8 uutta yritystä 16 uutta työpaikkoja

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Työpaikkoja kunnan alueella oli vuoden 2017 tilaston mukaan 626 kpl, missä on lisäystä edelliseen vuoteen 29 kpl. Työpaikoista 20,6 % (129 kpl) jakaantuu alkutuotantoon, 15 % (94 kpl) jalostukseen, 61,4 % (384 kpl) palveluihin ja tuntematon toimiala 3 % (19 kpl). Asuinkunnassaan työssäkäyvien osuus työllisestä työvoimasta vuonna 2017 oli 70,3 %. Yrityskanta vuonna 2019 oli 150 kpl, jossa aloittaneita 8 kpl ja lopettaneita 10 kpl. Työttömiä työnhakijoita oli tammikuun 2019 tilaston mukaan 12,5 % työvoimasta kunnassa, kun se koko maakunnassa oli keskimäärin 10,6 %. Molemmissa luvuissa oli tapahtunut parantumista verrattuna edelliseen vuoteen. Työllistymistä on edistetty mm. kunnan investoinneilla, kunnan työllistämistoimilla, osallistamalla nuorten työllistämiseen ja toimenpiteisiin hankkeissa. Työpaikkojen syntymistä yrityksiin on edistetty avustamalla yrityksiä niiden laajentamisissa mm. kehittämissuunnitelmien sekä rahoitushakemusten laatimisessa ja luomalla uuden yritystoiminnan puitteita.

Talous

ELINKEINOTOIMI YHTEENSÄ	TP 2018	TA 2019	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	7 662				703	-703
Toimintakulut	-241 986	-245 600		-245 600	-246 673	1 073
Toimintakate (netto)	-234 324	-245 600		-245 600	-245 971	371
Poistot	-760				-8 966	8 966
Tehtävän kokonaiskust.	-235 084	-245 600		-245 600	-254 937	9 337

=valtuustoon nähden sitovat erä

Ateriapalvelut

Tilivelvolliset: hallintojohtaja ja kunnanhallituksen jäsenet

Keskuskeittiö tuottaa keskitetysti taloudellisesti laadukkaat ja terveelliset ateriapalvelut koulukeskukseen, sairaalaan, palvelukeskukseen, varhaiskasvatukseen ja sosiaalitoimen tukipalveluihin. Ateriapalvelujen osalta kunnanvaltuustoa sitoo nettomäärärahasato.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2019-2021	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Asiakaskunnan erilaisuuden huomioiminen	Asiakaspalaute	Asiakastyytyväisyys	Asiakastyytyväisyyskyselyt
Kotimaisen ruokakulttuurin edistäminen ja lähiruuan käytön lisääminen	Itsearviointi ja elintarvikeostot lähialueiden tuottajilta	15-20 % elintarvikeostoista	Luomu- ja lähiruuan osuus noin 10 % elintarvikeostoista
Talousarviovuoden 2019 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Ruokahuollon kustannustehokkuus	Euroa / ateriasuorite	Toiminnan tulot kattavat käyttömenot ja kustannustaso ei yli keskimääräisen valtakunnan tason	Toiminnan tulot kattoivat käyttömenot ja kustannustaso ei yli keskimääräisen valtakunnan tason
Laatu / turvallisuus	Omavalvonta / asiakaspalaute Oivaraaportti	Omavalvontasuunnitelman toteutuminen	Omavalvontasuunnitelma OIVA -raportit
Henkilöstön ammattitaidon ylläpitäminen ja kehittäminen Työhyvinvoinnin ylläpitäminen	Kehityskeskustelut Työpaikkakokoukset Täydennyskoulutukset Oppisopimuskoulutukset	Työnkierron kautta moniosaamisen lisääminen, koulutuksiin osallistumismahdollisuus kaikilla	Työnkierto, oppisopimuskoulutukset, palo- ja ensiapukoulutukset, laitekoulutukset

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Ruokahuollon toimintatuotot kattoivat toimintamenot v. 2019. Ateriasuoritteita kertyi yht. 148.535,39 kpl. Ateriasuoritteen hinnaksi tulee 4,52 €/suorite (v. 2018 4,41 €/suorite).

Terveystarkastaja on tarkastanut elokuussa 2019 omavalvonnan toimivuuden. Oiva-raportit ovat nähtävillä keskuskeittiöllä, koulukeskuksen jakelukeittiöllä ja kunnan nettisivuilla. Henkilöstön kanssa käytiin kehityskeskustelut syksyllä 2019. Viikko- ja kuukausipalaverissa käytiin läpi asiakaspalauteet, tulevat tapahtumat ja muut toiminnan kannalta tärkeät asiat. Sairaalan ja sosiaalitoimen ateriamäärät vähenivät edellisestä vuodesta. Varhaiskasvatuksen, yhtenäiskoulun ja lukion ateriamäärät lisääntyivät. Yksi työntekijä jatkoi työn ohessa lisäkouluttautumistaan oppisopimuksella.

Valtakunnalliset ravitsemussuositukset ovat pohjana ruokalistasuunnittelussa eri ikäryhmille. Suositusten tarkoituksena on edistää ja tukea ravitsemuksen ja terveyden myönteistä kehitystä.

Toiminnan tunnuslukuja:

	TP 2018	TP 2019
Henkilöstö	9	9
Kouluaterioita	60.758	65.259
Ateriapalvelut sairaala/hpv	7.193	6.294
Ateriapalvelut palvelukeskus/hpv	16.688	15.326
Ateriat: kotipalvelu, toimintakeskus ym. sosiaalitoimi	16.676	14.497
Ateriat: varhaiskasvatus, aamu- ja iltapäivätoiminta	2.892	3.616
Vieras- ja hlökunta-ateriat ja tilaukset	5.012	6.016

Talous

	TP 2018	TA 2019	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	737 810	777 780	2 860	780 640	748 767	31 873
Toimintakulut	-676 664	-712 558	-7 702	-720 260	-671 619	-48 641
Toimintakate (netto)	61 146	65 222	-4 842	60 380	77 148	-16 768
Poistot	-12 990	-13 000	0	-13 000	-12 990	-10
Tehtävän kokonaiskust.	48 156	52 222	-4 842	47 380	64 159	-16 779
=valtuustoon nähden sitovat erät						

Muu yleis- ja keskushallinto

Tilivelvolliset: hallintojohtaja ja kunnanhallituksen jäsenet

Muuhun yleis- ja keskushallintoon kuuluvat nuorten työllistäminen, joukkoliikenne ja hankintatoimi.

Työllistämistoimien kautta perehdytetään nuoria työelämään. Palkkatyöllistäminen on siirtynyt sosiaalitoimeen. Joukkoliikenteen tavoitteena on järjestää kaikille kunnan haja-asutusalueella asuville kuntalaisille mahdollisimman tasapuoliset kuljetuspalvelut. Hankintatoimen tavoitteena on toteuttaa kunnan hankinnat keskitetysti, kustannustehokkaasti ja taloudellisesti. Kunta on mukana Sansia Oy:ssä.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Talousarviovuoden 2019 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Nuorten työllistäminen kesällä	Työllistetyt nuoret lkm	40 % 16-21 vuotiaista nuorista	Tavoite ei toteutunut
Toimivien joukkoliikennepalvelujen järjestäminen	Seutulipun korvaava lipputuote Kymppikyytiläisten lkm	Seutulipun korvaava lipputuote Vähintään 1.000 matkaa	Latauksia 48 Toteutunut 736 hlöä

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Nuorten työllistäminen toteutui kertomusvuonna samankaltaisesti kuin edellisenä vuonna. Hakemuksia tuli määräraikaan mennessä 28 kpl (v. 2018 28 kpl). Hakijoista työllistyi 27 (v. 2018 27) nuorta, joten työllistämisprosentti oli hyvä. Nuorten työaika vaihteli 1 työpäivästä 32 työpäivään/työnantaja ja 7 – 32 työpäivään/nuori (v. 2018 6,5-35 työpäivää). Yhteensä tehtyjä työpäiviä oli 560 (v. 2018 512 päivää). Neljällä nuorista oli kaksi eri työpaikkaa, yhdellä nuorella kolme.

Nuorista 14 (v. 2018 22) työllistyi kunnan eri hallintokuntien töihin ja 17 (v. 2018 14) välitettiin yrityksille, yhdistyksille tai yksityisille henkilöille. Palkkakustannukset on laskutettu yrityksiltä ja hallintokunnilta.

Tavoitteena oli työllistää mahdollisimman paljon nuoria ja 16-17-vuotiaiden osalta työllistyi 13. Vanhemmista ikäluokista (18-21-vuotiaat) työllistyi 15 nuorta. Tavoitteena on perehdyttää nuoria työelämään sekä estää työllistämistoimien kautta työikäisten syrjäytyminen.

Joukkoliikenteen kymppikyytipalvelu on toiminut asiointiliikenteenä edelleen kerran viikossa keskiviikkoisin ja 7.3.2019 alkaen torstaisin tarpeen mukaan. Kymppikyydin maksu asiakkaalle on 5 €/suunta. Kuntalaisilla on mahdollisuus käyttää myös koulukuljetuksen linja-autokyytejä, jolloin yhdensuuntaisesta matkasta on peritty sama maksu kuin kymppikyydeissä. Asiointiliikenteen asiakkaita oli viime vuonna yhteensä 736 henkilöä (v. 2018 706 henkilöä). Palvelu on koettu haja-asutusalueilla erittäin tarpeellisenä ja kysyntä onkin jonkin verran kasvanut vuodesta 2018.

Matkahuolto Oy lopetti seutulipun myynnin 31.12.2018. Nykyisen joukkoliikennelain ja uuden 1.7.2018 voimaan tulleen liikennepalvelulain mukaan markkinaehtoiselle liikenteelle ei voida maksaa lipputukea, millaiseksi seutulippujärjestelmäkin on tulkittavissa. Matkahuollon kanssa sovittiin palvelusetelikokeilusta ajalle 1.3.-31.12.2019 ja käyttöön otettiin 44 matkan lipputuote Tuusniemi – Kuopio –liikenteessä. Tuusniemeläiset latasivat uutta lipputuotetta v. 2019 yhteensä 48 kertaa. Asiakashinta oli 120 euroa/44 matkaa (v. 2018 120 €) ja kunnan osuus palvelusetelistä oli 152,80 e – 196,80 e/44 matkaa. Palvelusetelikokeilun kustannukset kunnalle olivat v. 2019 6.748 euroa.

Joukkoliikennepalveluiden rahoitusuunnitelman mukaisesti on maksettu Pohjolan Liikenteelle ja Savo-Karjalan Linja Oy:lle KOS-korvauksia 7.290 e.

Hankintatoimen tavoitteena on toteuttaa kunnan hankinnat keskitetysti, kustannustehokkaasti ja taloudellisesti. Hankinnat toteutetaan suurelta osin Sansia Oy:n kautta ja tavoitteisiin on päästy hyvin.

Talous

	TP 2018	TA 2019	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	15 810	12 800	0	12 800	18 524	-5 724
Toimintakulut	-42 955	-46 770	-11 400	-58 170	-62 500	4 330
Toimintakate (netto)	-27 144	-33 970	-11 400	-45 370	-43 976	1 394
Poistot						
Tehtävän kokonaiskust.	-27 144	-33 970	-11 400	-45 370	-43 976	-1 394
=valtuustoon nähden sitovat erät						

KESKUSVAALILAUTAKUNTA, TARKASTUSLAUTAKUNTA, KUNNANVALTUUSTO JA KUNNANHALLITUS YHTEENSÄ

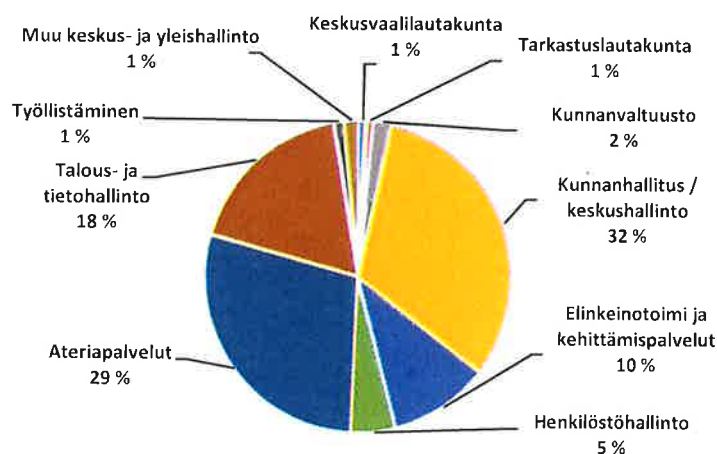
Keskusvaalilautakunnan, tarkastuslautakunnan, kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen yhteenlasketut toimintatuotot toteutuivat 100,7 %. Myös toimintakulut toteutuivat yli arvion eli 96,2 %.

Talous

	TP 2018	TA 2019	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	1 690 284	1 677 822	2 860	1 680 682	1 692 511	-11 829
Toimintakulut	-2 349 697	-2 384 300	-53 102	-2 437 402	-2 345 983	-91 419
Toimintakate (netto)	-659 413	-706 478	-50 242	-756 720	-653 472	-103 248
Poistot	-97 443	-92 500	0	-92 500	-107 258	14 758
Tehtävän kokonaiskust.	-756 856	-798 978	-50 242	-849 220	-760 730	-88 490
=valtuustoon nähden sitovat erät						

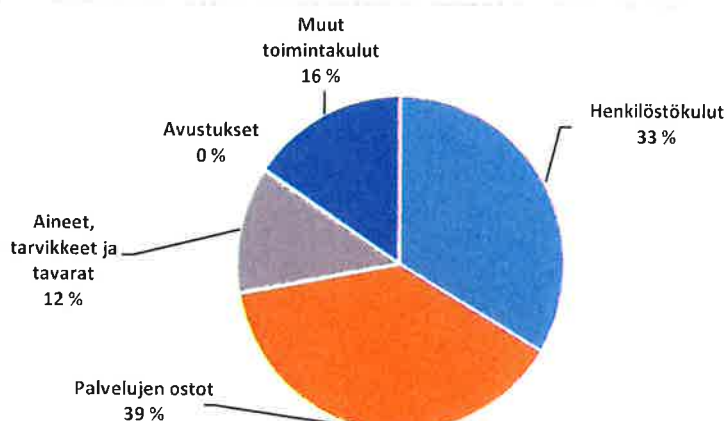
Toimintakulujen jakaantuminen tehtävittäin:

	TP 2019
Keskusvaalilautakunta	17 834
Tarkastuslautakunta	16 213
Kunnanvaltuusto	45 269
Kunnanhallitus / keskushallinto	751 638
Elinkeinotoimi ja kehittämispalvelut	246 673
Henkilöstöhallinto	110 109
Ateriapalvelut	671 619
Talous- ja tietohallinto	424 128
Työllistäminen	24 705
Muu keskus- ja yleishallinto	37 795
	2 345 983

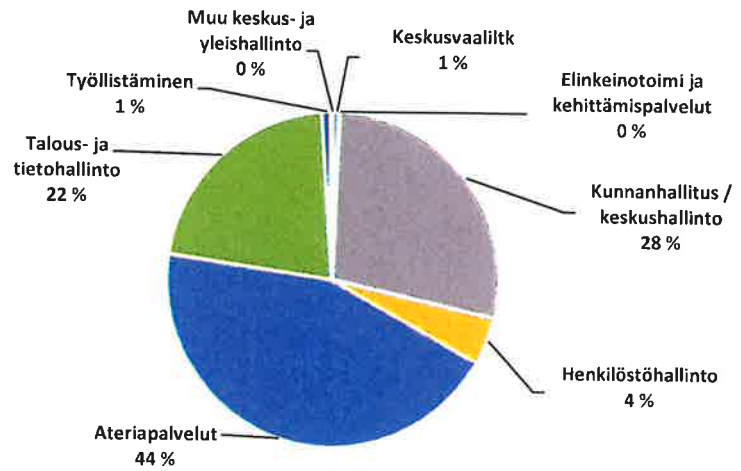
Toimintakulujen jakaantuminen kululajeittain:

	TP 2019
Henkilöstökulut	787 457
Palvelujen ostot	904 862
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	285 483
Avustukset	2 700
Muut toimintakulut	365 481
	2 345 983

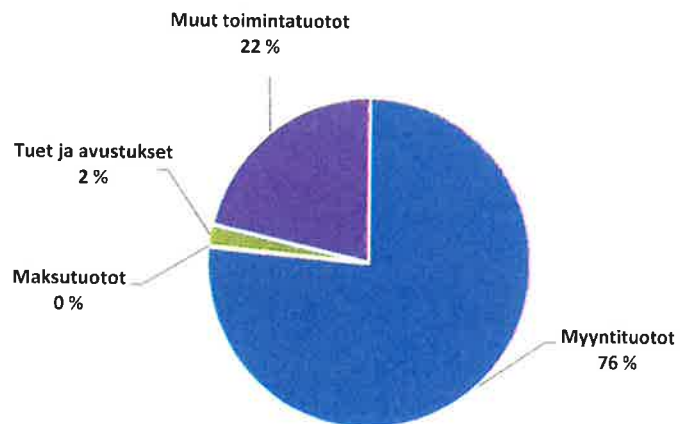
Toimintatuottojen jakaantuminen tehtävittäin:

	TP 2019
Keskusvaalilautakunta	9 541
Tarkastuslautakunta	0
Kunnanvaltuusto	0
Elinkeinotoimi ja kehittämispalvelut	703
Kunnanhallitus / keskushallinto	549 451
Henkilöstöhallinto	
Ateriapalvelut	748 767
Talous- ja tietohallinto	365 525
Työllistäminen	13 178
Muu keskus- ja yleishallinto	5 346
	<u>1 692 511</u>

Toimintatuottojen jakaantuminen tulolajeittain:

	TP 2019
Myyntituotot	1 293 162
Maksutuotot	1 536
Tuet ja avustukset	35 174
Muut toimintatuotot	362 640
	<u>1 692 511</u>

SOSIAALILAUTAKUNTA

Tilivelvolliset: sosiaalihoitaja ja sosiaalilautakunnan jäsenet

Sosiaalitoimen painopistealueet

1. Osallisuuden ja kokemustiedon hyödyntäminen palvelujen suunnittelussa ja toteuttamisessa
2. Sosiaalihuoltolain mukaisen asiakasprosessin parantaminen
3. Tiedonhallinnan ja määrämuotoisen kirjaamisen edistäminen
4. Varhaisen tuen, kuntouttavien toimintamallien ja kotona asumisen vahvistaminen
5. Pitkäaikaistyöttömyyden vähentäminen ja työllisyyden edistäminen
6. Monialaisten asiakaslähtöisen toimintamallien luominen sosiaali- ja terveydenhuollon, yksityisten toimijoiden ja järjestöjen kesken
7. Maakuntamalliin valmistautuminen
8. Henkilöstön työhyvinvoinnin ja työn asiakaslähtöisyyden ja mielekkyyden edistäminen

Sosiaalihoitajan ja toimistosihteereiden työpanosta ja kustannuksia kohdennetaan koko toimialueelle.

Lasten ja perheiden palvelut

Tulosalueeseen kuuluvat sosiaalityö, lastensuojelu, perheneuvola, koulukuraattori- ja psykologityö ja muut lasten ja perheiden avopalvelut.

Lasten ja perheiden palvelujen avulla tuetaan lapsia, nuoria ja perheitä lakisääteisillä palveluilla siten, että perheiden elämä on turvallista, tasapainoista ja sosiaalisesti ehjää.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2019-2021	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Lapsen kasvun ja kehityksen ja vanhemmuuden tukeminen varhaista tukea vahvistaen, lapsia ja perheitä osallistaen ja oikea-aikainen tuki löytäen.	0-17-vuotiaat kodin ulkopuolelle sijoitetut, % vastaavan ikäisestä väestöstä	Pienenee vuoden 2016 tasosta	2019: 3,9 2018: 4,7 2017: 3,9 2016: 3,9
Talousarviovuoden 2019 tavoitteet			
Perhekeskustoimintamallin mukaisen työskentelyn johtaminen sosiaali- ja terveydenhuollon, varhaiskasvatuksen, koulun ja vapaa-aikatoimen kesken	TUULA –tiimi Puheeksi ottamisen käytännöt ja perhekeskustoimintamallin mukaiset työvälineet	Kokoontuminen >4 kertaa vuodessa Verkosto koulutettu, työvälineet käytössä	3 kertaa kokoontunut Ei koulutuksia Sosiaalihoitaja osallistunut maakunnallisen LAPE-akatemian tilaisuuksiin.
Opiskelu- ja nuorilähtöisen toimintamallin monialainen kehittäminen ja toteuttaminen	Koulukuraattorin työpanos Psykologipalvelut ostopalveluna	0,4 henkilötyövuotta <35 000 euroa	Toteutunut syksystä 2019 alkaen Perheneuvola 32 431 € Koulupsykologi 13 376 €

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Talousarviovuoden 2019 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Kokonaisvaltainen tuen tarpeiden arviointi ja palvelujen suunnittelu ja toteuttaminen lapsen ja perheen kanssa yhdessä	Lapsen hyvinvoinnin tähti yhteisenä viitekehyksenä Monitoimijainen arviointi Yksi yhteinen asiakassuunnitelma	Kaikki lapsiperhepalvelujen verkoston toimijat ovat sitoutuneet otta- maan käyttöön Lapsen ja perheen tuen tarpeet ja niihin vastaa- minen arvioidaan asiak- kaan sekä työparin tai tii- min kanssa. Määrä kasvaa	Viitekehyksen levittämi- nen ja toimintamallin ete- neminen ei ole tapahtu- nut systemaattisesti eikä sen toteutumista ole voitu mitata. Yhteinen työ ja tuen tar- peiden arviointi koulun ja sosiaalitoimen toimijoi- den kesken on lisäänty- nyt. Yhdessä vapaa-ai- katoimen kanssa on pidetty tunnetaitotunteja. Yhteisten asiakassuunni- telmien määrä ei ole kas- vanut.
Varhaisen tuen toteutta- minen lasten kasvuympä- ristössä, kotona ja var- haiskasvatuksessa sekä neuvolassa Tuen ja erityisen tuen tar- peisiin vastaaminen yh- teisesti sovittua toiminta- mallia käyttäen	ShL:n perhetyöperheet Neuvolan ja perhetyön TERTTU –työ Varhaiskasvatuksen il- moitukset ja yhteiset toi- mintamallit	>10 perhettä Kohdentuu vauvaperhei- siin ja 5-vuotiaiden per- heisiin Ilmoitusten määrä ja yh- teinen käsitteleminen kasvaa	8 perhettä / 14 lasta Vauvaperhekäynnit tehty, 5-vuotiaiden perheisiin ei kaikkiin käyntiä. Ilmoituksia ja palvelutar- peen arviointipyyntöjä varhaiskasvatuksesta ei ole tullut.
Lastensuojelun avohuol- lon, sijaishuollon ja jälki- huollon intensiivisen tuen tarpeeseen vastaaminen	LsL:n perhetyöperheet Tukihenkilö ja -perhetoi- minta Tehostettu perhetyö Perhekuntoutus	Asiakasmäärä >vuonna 2018 Pohjois-Savon lastensuo- jeluksikon kautta saatu tukihenkilöitä ja –perheitä aiempaa paremmin Ostopalvelut hankittu asiakastarpeen mukai- sesti	Sama määrä kuin vuonna 2018 (alle 5) Pohjois-Savon lastensuo- jeluksikon resursseja ei lisätty eikä tukiperheiden saaminen ole parantunut. Tarpeeseen on vastattu. Tehostetussa perhe- työssä ja perhekuntou- tuksessa alle viisi per- hettä.
Henkilöstön työhyvin- vointi, osaaminen ja hyvä johtaminen toteutuu	Sairauspoissaolot Täydennyskoulutus Kehityskeskustelut	< vuoden 2017 ja 2018 keskiarvo > 3 pv/työntekijä käyty 100 % joko yksilö- tai ryhmäkeskusteluna	2019: 2,59 % 2018: 4,32 % 2017: 5,03 % 8,5 pv/työntekijä Toteutui

Toiminnan tunnusluvut

	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019
Lastensuojeluilmoitukset / lapset	41	52 / 38	95 / 37	98 / 40
LS, Avohuollon asiakkaat / alkaneet	10	18 / 8	30 / 11	22 / 4
Perhetyön ja kotipalvelun perheet / lapset	8	<5	12 / 23	12 / 24
Lapsia sijoitettuna vuoden aikana yhteensä	17	15	14	12
Lapsia sijoitettuna 31.12.	12	10	10	10
Asiakkaat psykologilla	16	12		
koulupsykologi, käynnit /asiakkaat			58 / 18	84 / 22
perheneuvola, käynnit / lapset / perh.jäsenet			201 / 27 / 37	189 / 26 / 39
Asiakkaat kuraattorilla, lapsia			24	57
Asiakkaat päihdetyössä	13	17	22	20

Talous

	TP 2018	TA 2019	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	46 237	79 500	0	79 500	106 605	-27 105
Toimintakulut	-1 170 333	-1 143 522	-156 060	-1 299 582	-1 324 988	25406
Toimintakate (netto)	-1 124 096	-1 064 022	-156 060	-1 220 082	-1 218 383	-1 699
Poistot						-1 699
Tehtävän kokonaiskust. =valtuustoon nähden sitovat erät	-1 124 096	-1 064 022	-156 060	-1 220 082	-1218 383	-1 699

Henkilöstö

sosiaalityöntekijä (lapsiperheiden sosiaalityö, lastensuojelu, koulukuraattori)

sosiaalityöntekijä 0,8 (aikuissosiaalityö, mielenterveys- ja päihdepalvelut)

sosiaaliohjaaja (lapsiperhepalvelut, aikuissosiaalityö, koulukuraattori)

palveluohjaaja 0,2 (vammapalvelut)

Lapsiperhepalveluista puuttui sosiaalityöntekijä lähes seitsemän kuukauden ajan. Sosiaalijohtaja, sosiaalityöntekijä ja sosiaaliohjaaja jakoivat tehtävät ja asiakkuudet keskenään. LAPE-palvelujen kehittämistyö ei edennyt tavoitteiden mukaisella tavalla mm. puuttuneen resurssin vuoksi.

Koulukuraattorityötä alkoi helmikuussa sosiaalityöntekijän jäätyä pois tekemään sosiaaliohjaaja. Syksystä 2019 alkaen lapsiperheiden sosiaalityöntekijä on toiminut vastaavana koulukuraattorina ja sosiaaliohjaaja koulukuraattorina. Psykologipalvelujen ostot ovat tasoittuneet ja asiakasmäärä on lähes samankokoinen kuin edellisenäkin vuonna. Lapsiperhepalvelujen kotipalvelun ja perhetyön välille on saatu kehitettyä asiakaslähtöistä yhteistyötä. Kotipalvelua saaneiden lapsiperheiden ja kotipalvelukäyntien määrä on hieman kasvanut. Neuvolan ja perhetyön välistä työtä hankaloitti jonkin aikaa neuvolan resurssien puuttuminen. Lapsiperhepalveluista osallistuttiin varhaiskasvatuksen vanhempainiltaan.

Lastensuojelun avohuollon asiakasmäärä on pysynyt lähes ennallaan, joskin perheiden tilanteet ovat vaatineet yhä intensiivisempää työtä. Perhekuntoutusta on ostettu talousarviossa arvioitua enemmän. Lastensuojelun sijaishuollossa olevien lasten määrä ei ole kasvanut, mutta kustannukset ovat kasvaneet, koska edellisenä vuonna tapahtuneet sijoitukset ovat olleet menona koko vuoden ajan eikä ennakoitua siirtymää kotiin tai kevyempiin palveluihin ole tapahtunut.

Vuonna 2019 on maksettu Tuusniemen kustannusvastuulla olevia vuoden 2018 lastensuojelumenoja n. 80 000 euroa, koska muitten kuntien laskutukset ovat tulleet vasta vuoden 2019 aikana. Aikaisemman kotikunnan korvaukset, mikä tarkoittaa toisen kunnan kustannusvastuulla sijaishuollossa olevien lasten kustannusten korvauksia, ovat olleet arvioitua suuremmat, koska menojakin on ollut arvioitua enemmän.

Lastensuojelun toimintatuotot ylittivät talousarvion 16 330 €. Lastensuojeluun lisättiin talousarviomuutoksella määrärahaa 171 060 €. Lastensuojelun toimintamenot olivat 1 023 074 € ylittäen muutetun talousarvion 26 497 eurolla. Lastensuojelun toimintakate kasvoi vuoteen 2018 verrattuna 5,6 % (49 110 €).

Sijoitettujen lasten määrässä ja sijaishuollon kustannuksissa näkyvät myös ne muissa kunnissa asuvat lapset, joista Tuusniemen kunta on kustannusvastuussa. Muiden kuntien kustannusvastuulla olevien tuusniemeläisten lasten sijaishuollon kustannukset näkyvät toteumassa sekä aikaisemman kotikunnan maksamina tuloina että Tuusniemen kunnan maksamina menoina. Heidän määränsä ei näy lapsimäärissä eikä tilastoissa, koska THL:n ohjeen mukaan kustannusvastuussa oleva kunta tilastoi lapset.

Vanhuspalvelut

Vanhuspalvelut sisältää kotipalvelun ja asumispalvelut.

Kotipalvelu tukee yhdessä kotisairaanhoidon kanssa vanhusten, vammaisten ja pitkäaikaissairaiden kotona selviytymistä ja mielekästä ja merkityksellistä elämää. Kotipalvelu järjestää myös lapsiperheiden kotipalvelua.

Mänty- ja Tuomikodissa on 24 paikalla pitkäaikaisasumista ja enimmillään kuudella paikalla lyhytaikaistasumista. Koivukoti on 19-paikkainen erityisasumisen yksikkö, missä on myös ikäihmisiä.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2019-2021	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Asukkaiden toimintakyisyyden ja turvallisen kotona sekä asumispalveluissa asumisen edistäminen ja omaishoitajien tukeminen tehtävässään asiakastarpeen mukaisin palveluin	Palvelujen peittävyys, 75 vuotta täyttäneet	Kotona > 92 % Säännöllinen kotihoito > 14 % Omaishoidon tuki > 7 % Tehostettu palveluasuminen < 6 % Pitkäaikainen laitoshoidon < 2 %	v. 2019 / 31.12.2019 90 % / 93 % 17 % / 11 % 6,7 % / 6,1 % 8,7 % / 5,8 % 1,6 % / 1 %
Talousarviovuoden 2019 tavoitteet			
Kotipalvelun prosessien parantaminen ja teknologian hyväksikäytön kehittäminen niin, että välitön työaika lisääntyy	Kotihoidon henkilöstön välitön työaika	>55 %	Toteutui 55 %
	Koneellisen annosjakelun asiakasmäärä	Vanhuspalvelujen asiakkaista suhteellisesti isompi määrä koneellisen annosjakelun piirissä kuin 31.12.2018	Toteutui, 31.12.2019 Kotipalvelu: 48 Mänty- ja Tuomikoti: 17
	Kuntouttava arviointijakso	Otettu käyttöön yhdessä kotipalvelun ja kuntoutuksen kanssa	Toteutettu loppuvuodesta uusien asiakkaiden kohdalla, lomakkeistoa kehitetty arvioinnin tueksi

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Talousarviovuoden 2019 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Osallisuuden ja kokemustiedon hyödyntämisen palvelujen suunnittelussa ja toteuttamisessa	Asiakasosallisuus	Asiakasraadit ja omaisraadit toimivat asumispalveluissa ja kotipalvelussa. Raatien esitykset on otettu huomioon kehittämisessä.	Asumispalvelujen omaisraati on toteutunut ja esityksiä on viety täytäntöön.
	Vanhus- ja vammaisneuvosto	4 kertaa vuodessa	Toteutui
	Palauteen hyödyntäminen	Palvelun laadusta on kerätty palaute asiakkailta, omaisilta ja henkilöstöltä ja huomioitu palveluprosessien kehittämisessä.	Toteutui osittain
Asiakasprosessin kokonaisvaltainen toteuttaminen laaja-alaisesti arvioiden, tavoitteellisesti asiakasta kuunnellen ja toimintakykyä edistään	Palvelutarpeen arviointi	Toteutuu 7 päivän kuluessa	Toteutui
	Vastuuhoitajamalli	Asiakkaan oma tarve ja tavoite kirjattu kaikkien asiakkaiden palvelusuunnitelmaan Toteutuu 100 %:lle asiakkaista	Ei toteutunut Kaikille asiakkaille on nimetty vastuuhoitaja, tehtävänkuva on laadittu ja hoitajat toimivat sen mukaisesti.
	Hoito- ja palvelusuunnitelma	Palvelusuunnitelmaan sisältyy kaikilla asiakkailla tavoitteellinen suunnitelma kuntoutumisen edistämiseksi ja toimintakyvyn ylläpitämiseksi.	Koivukodissa toteutuu parhaiten, muissa yksiköissä tehty joitakin suunnitelmia, mutta ei systemaattisesti.
Vanhuspalvelujen asiakkaana olevien iäkkäiden toimintakyvyn parantaminen ja ylläpitäminen kotikuntoutuksen keinoin	Toimintakykymittaukset (kävely, lihas, tasapaino, ravitsemus, mieliala, muisti)	Toimintakyvyn mittaritietojen perusteella asetettu palvelusuunnitelmaan tavoitteita ja niitä seurataan.	Ei toteutunut systemaattisesti.
Henkilöstön kohdentaminen asiakastarpeen mukaisesti	RAVA-mittari	RAVA-tulosten systemaattinen analysointi käytössä	Toteutui, poikkileikkaus marraskuu 2019: Kotipalvelu: 2,16 Koivukoti: 3,16 (vanhusasiakkaat) Mänty- ja Tuomikoti: 3,5
	Henkilöstömitoituksen kerroin asumispalveluissa	> 0,6 (moniammatillinen)	Ei toteutunut henkilöstön hankalan saamisen vuoksi.

	Lapsiperheiden kotipalvelu	Palvelutarpeeseen pysytty vastaamaan 100 %.	Lapsiperheiden kotipalvelun toteuttamiseksi on otettu vanhustyöhön tilapäistä lisäresurssia.
Henkilöstön työhyvinvointi, osaaminen ja hyvä johtaminen toteutuu	Sairauspoissaolot	< vuoden 2017 ja 2018 keskiarvo	2019: 10,5 % 2018: 5,19 % 2017: 7,4 %
	Täydennyskoulutus	>3 pv/työntekijä	3,2 pv/työntekijä
	Kehityskeskustelut	käyty 100 % joko yksilö- tai ryhmäkeskusteluna	Toteutui

Toiminnan tunnusluvut

	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019
Palvelukeskuksen paikkaluku	43 (+7)	43 (+7)	43 (+6)	43 (+6)
Hoitopäivät	15 798	15 481	15 773	15404
Palvelukeskus €/hvp netto	111	107	105	112
Kotipalveluja saaneet kotitaloudet	160	158	152	
kotipalvelua saaneet kotitaloudet			99	93
tukipalvelua saaneiden asiakkaiden määrä			139	142
Asiakkaan luona käynnit	36 257	37 997	45 323	53 297
Nettokustannukset/käynti	24	21	19	18

Talous

	TP 2018	TA 2019	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	942 302	927 040	8 400	935 440	935 176	264
Toimintakulut	-3 252 996	-3 319 713	-20 634	-3 340 347	-3 412 788	72 441
Toimintakate (netto)	-2 310 695	-2 392 673	-12 234	-2 404 907	-2 477 612	72 705
Poistot	-204 558	-209 500	0	-209 500	-207 338	-2 162
Tehtävän kokonaiskust.	-2 515 253	-2 602 173	-12 234	-2 614 407	-2 684 950	70 543
=valtuustoon nähden sitovat erät						

Henkilöstö

Vanhuspalvelut: Vanhustyön johtaja, toimistos sihteeri, palveluohjaaja
 Tuomikoti ja Mäntykoti: 1 vastaava sairaanhoitaja, 12 lähihoitajaa, 4 laitoshuoltajaa,
 Koivukoti: 1 vastaava sairaanhoitaja, 8 lähihoitajaa, 1 laitoshuoltaja, 1 resurssilähihoitaja
 Kotipalvelu: 1 vastaava sairaanhoitaja, 1 palveluohjaaja, 13 lähihoitajaa, 2 kodinhoitajaa, 1 kotiaavustaja,
 Resurssihenkilöt: 1 sairaanhoitaja, 2 lähihoitajaa, 1 kotiaavustaja

Asumispalvelujen omaisraadin esityksestä vietiin eteenpäin mm. seuraavia asioita: suojatien merkintä palvelukeskuksen kohdalle Keskitielle, isot vanhat kuuset kaadettu palvelukeskuksen pihalta, asukkaille tarjottavista aterioista poistettu vähemmän suositut ja tarjottu suosittuja aterioita enemmän. Kotipalvelussa tehtiin loka-kuussa asiakastytyväisyyskysely, mihin osallistui 51 % säännöllisen kotipalvelun asiakkaista. Suullinen palaute käsitellään yksiköissä tarvittavassa laajuudessa henkilön tai koko henkilökunnan kanssa. Henkilökunnan

antama palaute on jatkuvaa. Toimintaprosesseja tarkastellaan ja tarvittaessa kehitetään kyselyt ja palautteet huomioiden.

Mäntykodin lokakuussa alkanut sisäilmakorjaus suunniteltiin yhteistyössä teknisen toimen kanssa. Lyhyt- ja kaishoito järjestettiin remontin aikana vuodeosastolla. Pitkäaikaisasuminen järjestettiin Tuomikodissa ja asukasmäärä oli normaalia alhaisempi remontin aikana.

Vanhuspalvelujen toimintatuotot toteutuivat lähes suunnitellusti. Mäntykodin remontin aikana oli vähemmän asukkaita, jolloin myös tulot jäivät pienemmiksi.

Vanhuspalvelujen toimintakulut toteutuivat talousarvioon nähden 72 441 € suurempina. Palkat ja palkkiot ylittivät 21 808 eurolla erilliskorvausten ja sairauslomapalkkojen vuoksi. Muut henkilöstösivukulut ylittivät 13 878 eurolla. Kotipalvelussa lisättiin asiakastarpeen mukaisesti ilta- ja viikonlopputyötä ja lapsiperheiden kotipalvelua. Sairauslomien määrä kasvoi erityisesti Mänty- ja Tuomikodissa. Sijaisten saamisessa oli vaikeuksia. Vakituisen varahenkilön paikkaan ei saatu vakituisesti täytettyä. Palvelujen ostot ylittivät 42 867 eurolla ICT-palvelujen sekä rakennusten, alueiden ja koneiden kunnossapidon kustannusten vuoksi. Koneiden vuokramenot ylittivät 8 502 eurolla, koska työtiloihin on pitänyt hankkia kalliilla ylläpidolla puhdistuslaitteita.

Tilinpäätökseen 2018 verrattuna vanhuspalvelujen toimintamenot olivat 4,9 % (159 792 €) suuremmat. Palkat ja palkkiot kasvoivat 5,3 % (103 000 €). Vanhuspalvelujen toimintakate oli 7,2 % (166 918 €) suurempi kuin tilinpäätöksessä 2018.

Vammaispalvelut

Tulosalueeseen kuuluvat kehitysvammaisten palvelut (kehitysvammalaitokset, kehitysvammaisten perhehoito, avohuolto ja päivätoiminta) ja vammaispalvelut (vaikeavammaisten asumispalvelut ja kuljetuspalvelut, tulkkipalvelut, vaikeavammaisten asuntojen muutostyöt, henkilökohtainen avustajatoiminta ja toimintakeskuksen työtoiminta).

Vammaispalveluissa järjestetään vammaispalvelulain mukaisia palveluja ja kuntouttavia avohuollon palveluja, joiden tarkoituksena on lisätä vammaisten osallisuutta yhteiskunnassa, tukea vammaisia henkilöitä itsenäiseen elämään sekä antaa tukea ja ohjausta vammaisten läheisille. Päivä- ja työtoimintaa järjestetään kehitysvammaisille, vaikeavammaisille ja mielenterveyskuntoutujille.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2019-2021	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Erityisryhmien asumisen ja palvelujen tarpeeseen vastaaminen suunnitelmallisesti	Erityisryhmien palvelutarpeen ja asumisen yksilöllinen suunnitelma	Palvelutarpeen mukainen asumismuoto toteutuu yksilöllisesti	Toteutui palvelusuunnitelmassa arvioidulla tavalla
Maakuntamalliin valmistautuminen osana Kuopion seutua	Palveluohjaajan osaamisen kehittäminen	Palveluohjaajakoulutus toteutuu	Toteutui
Talousarviovuoden 2019 tavoitteet			
Koivukoti profiloituu erityisryhmien asumisyksiköksi ja kotona asumisen tukeminen vahvistuu	Vammaisasukkaiden määrä Henkilöstön vammaisosaaaminen	Vammaisten asumisen tarpeeseen vastattu yksilöllisen tarpeen mukaisesti Osaamistarpeiden mukainen koulutus toteutuu	Toteutui Koivukodista yksi asunto lisää toimistokäytöstä asukaskäyttöön kesällä 2019. Perheterapeuttinen Vaalijalan koulutus toteutui

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Talousarviovuoden 2019 tavoitteet			Toteutuminen
Palvelusuunnittelu edistää vammaisen itsenäistä selviytymistä	Vammaispalvelujen palvelusuunnitelma ja palvelupäätökset	Palvelusuunnitelma tehty tarpeenmukaisesti kaikille, ja palvelupäätökset viety Pro Consonaan.	Toteutui
Mielekäs työ- ja päivätoiminta toteutuu asiakastarpeen mukaisesti henkilöstöä kohdentaen	Mielenterveyskuntoutujien ja vaikeavammaisten ryhmä Päivätoimintaryhmä Työtoimintaryhmä Avotyötoiminta	1 – 2 pv viikossa 3 - 5 pv viikossa 3 - 5 pv viikossa 2 - 5 pv viikossa	Toteutui
Henkilöstön työhyvinvointi, osaaminen ja hyvä johtaminen toteutuu	Sairauspoissaolot Täydennyskoulutus Kehityskeskustelut	< vuoden 2017 ja 2018 keskiarvo >3 pv/työntekijä käyty 100 % joko yksilö- tai ryhmäkeskusteluna	2019: 7,9 % 2018: 1,42 % 2017: 17,17 % 4,9 pv/työntekijä Toteutui

Toiminnan tunnusluvut

	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019
Kehitysvammaisten määrä	40	38	36	37
Asiakkaita päivätoiminnassa ka./pv	6	6	7	7
Asumisen tukikäynnit / asiakkaat			389 / 9	310 / 6
Asiakkaita työtoiminnassa ka./pv	12	11	8	6
Kuljetuspalveluasiakkaita	46	51	51	61
Asunnon muutostöitä	11	7	12	<5
Henkilökohtaista apua saavat	15	22	22	26

Talous

	TP 2018	TA 2019	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	41 320	27 400	0	27 400	39 724	-12 324
Toimintakulut	-1 279 349	-1 374 935	217 000	-1 157 935	-1 103 369	-54 566
Toimintakate (netto)	-1 238 029	-1 347 535	217 000	-1 130 535	-1 063 645	-66 890
Poistot	-11 215	-11 300	0	-11 300	-11 215	-85
Tehtävän kokonaiskust. =valtuustoon nähden sitovat erät	-1 249 244	-1 358 835	217 000	-1 141 835	-1 074 860	-66 975

Henkilöstö

työ- ja päivätoiminta: johtava ohjaaja, päivätoiminnan ohjaaja, vammaisohjaaja (0,6), palveluohjaaja (0,4)
kehitysvamma palvelut: avohuollon ohjaaja (0,6), palveluohjaaja (0,4), vammaisohjaaja (0,4)

Vammaispalvelujen ja kehitysvammahuollon henkilöstö suunnitteli työ- ja päivätoiminnan ryhmät vastamaan asiakastarpeeseen tiloja ja henkilöstöä optimaalisesti käyttäen siten, että myös kotiin annettavat palvelut ja palveluohjaus mahdollistuvat. Harjutien päivätoiminnan kiinteistössä Touhulassa oli vesivahinko, jolloin päivätoiminta toimi useita kuukausia kunnanvirastolla samoissa tiloissa työtoiminnan kanssa ja erilaisin yksilöllisin ratkaisuin..

Sansia kilpailutti useiden Pohjois-Savon kuntien alueella vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut, mistä uusi sopimus alkoi 1.10.2019. Uusia linjauksia tuli taksin toimimiseen saattajana ja henkilökohtaisen avun käyttämisestä kuljetuspalveluissa. Sansialta ostetaan myös taksien laskutus, minkä odotetaan selkeyttävän yhtenäisten käytäntöjen saamista käyttöön.

Vammaispalvelujen toimintamenoja pienennettiin talousarviomuutoksella 217 000 eurolla laitospalvelujen tarpeen vähenemisen vuoksi. Vammaispalvelujen toimintakulut toteutuivat 54 566 € muutettua talousarviota pienempänä.

Tilinpäätökseen 2018 verrattuna vammaispalvelujen toimintakulut toteutuivat 13,8 % (175 980 €) pienempänä. Palvelujen ostot kuntayhtymiltä pienenevät 36 % (198 387) eurolla. Sijaismaksatuksen kautta maksetut henkilökohtaisen avun menot kasvoivat 13,9 % (14 268 €). Vaikeavammaisten kuljetuspalvelumenot kasvoivat 9,6 % (10 226 €).

Aikuissosiaalityö ja työllisyyspalvelut

Aikuissosiaalityö sisältää täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen ja aikuissosiaalityön sekä mielenterveys- ja päihdepalvelut. Työllisyyspalveluihin sisältyy kuntouttava työtoiminta, työmarkkinatuki ja kunnan oman työllisyyspalvelutoiminta.

Aikuissosiaalityön tavoitteena on kuntalaisten hyvinvoinnin tukeminen elämän kriisi- ja ongelmatilanteissa. Työllisyyspalveluilla ja työllistymistä edistävällä monilaisella yhteispalvelulla (TYP) edistetään vaikeasti työllistyvien henkilöiden työllistymistä, työ- ja toimintakykyä, kouluttautumista ja työllistymisaktiivisuutta, omatoimisuutta, sosiaalisuutta ja elämänhallintaa.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2019-2021	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Pitkäaikais- ja rakenneyöttömyyden vähentäminen	Rakennetyöttömät	< ta-elokuu 2017, ka 74	Yli 12 kk työttömänä ka. 2019: 28 ka.2018: 48 ka. 2017: 59
	Yli 300 pv työttömänä olleiden aktivointiaste	>40 %	300-499 pv: 40 % 500-999 pv:29,5 % yli 1000 pv: 28 %
	Kunnan maksaman työmarkkinatuen määrä	< kuin vuonna 2017, tavoite enintään 190 000 euroa/v	Toteutui 175 000 euroa
Talousarviovuoden 2019 tavoitteet			
Kuntouttavaa työtoimintaa ja sosiaalista kuntoutusta järjestetään ostopalveluna sekä omissa hallintokunnissa ja järjestöissä.	Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat ja toimintapäivät	ka > 20 asiakasta/kk, toimintapäiviä >2900 pv/v	ka. 12,4 hlö/kk toimintapäiviä 1246 eri henkilöitä 26

Palkkatuella edistetään asiakkaiden positiivisten työllistymisen jatkopolkujen syntymistä	Palkkatukipalkkojen määrä	< 70 000 € ilman sivukuluja	67 688 € ilman sivukuluja
---	---------------------------	-----------------------------	---------------------------

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Talousarviovuoden 2019 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Kunnan toimintayksikköjen ja yhdistysten osallistaminen pitkäaikaistyöttömien työllistämiseen	Palkkatuella työllistetyt	7 -8 henkilöä vuodessa	Työllistäneet yksiköt: Kiinteistöhuoltopalvelut Työllisyyspalvelut Kotipalvelu Koivukoti Keskuskeittiö
Pitkäaikaistyöttömän omatoimisuuden, elämäntilanteen ja työllistymisen edistäminen	Yli 1000 päivää työttömänä olleiden määrä	< ka.2017 ja 2018 tammi-elokuu (18 + 22 =40, ka. 20 hlö/kk)	Toteutui 2019: ka. 19 hlö/kk
Työttömien toimintakyvyn ja terveyden edistäminen yhdessä terveydenhuollon, KELAn ja Te-toimiston kanssa	Monialainen TYP	Toimintamalli vakiintunut > 10 asiakasta kuukausittain	TYP-tyyppistä asiakaslähtöistä monialaista työtä tehdään kaikkien työllisyysasiakkaiden kanssa.
	Työttömien terveydenhuollon prosessi	> 20 terveystarkastusta vuodessa yhteinen palauteprosessi toimii	Lähetettä 13 Palauteita 6
	Eläkeselvitykset ostopalveluna	< 3	Ei ostettu TYKKE-hanke teki tarvittavaa ohjausta normaali-palveluihin
Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien varhaisen tuen vahvistaminen yhdessä sosiaalityön, terveydenhuollon ja asumispalvelujen kanssa	Palvelutarpeen arvioinnit/ monialaiset asiakassuunnitelmat	Tehty 100 %:lle yhteisistä asiakkaista	Palvelutarpeen arviointia ja asiakassuunnitelmia on tehty yhdessä asiakastarpeen mukaisesti.

Toiminnan tunnusluvut

	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019
Toimeentulotukea saaneet kotitaloudet / hakemukset	124		57 / 114	46 / 114
Työmarkkinatuen kuntaosuus, saajat, ka/kk	49	52	48	38
Työmarkkinatuen kuntaosuus, 1000 €	225	241	226	175
Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat / toimintapvät	32	32 / 2332	21 / 340	26 / 1246

Pohjois-Savon ELY-keskuksen työllisyyskatsaus	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019	Muutos 2018-2019
Työvoima	1025	986	1004	18
Työttömät, osuus % työvoimasta	15,6	13,8	12,2	- 1,6 %-yks
Työttömät työnhakijat	160	136	122	-14
Alle 25-v	9	<9	11	
Yli 50-v	89	64	69	5
Pitkäaikaistyöttömät	48	46	30	-16
Vammaiset ja sairaat	31	27	16	-11
Avoimet työpaikat	6	7	13	6

Talous

	TP 2018	TA 2019	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	74 098	65 000	-29 480	35 520	20 906	14 614
Toimintakulut	-534 387	-520 735	127 920	-392 815	-371 217	-21 598
Toimintakate (netto)	-460 289	-455 735	98 440	-357 295	-350 312	-6 983
Tehtävän kokonaiskust.	-460 289	-455 735	98 440	-357 295	-350 312	-6 983
=valtuustoon nähden sitovat erät-350 312						

Henkilöstö

sosiaalityöntekijä (0,2)

Sosiaalitoimi solmi sopimuksen ViaDian kanssa kuntouttavan työtoiminnan ja sosiaalisen kuntoutuksen ostamisesta 15.1.2019 – 31.12.2020. Ostopalvelukustannus oli 72 515 €. Työllisyyspalvelujen koordinaattoria ei enää ollut sosiaalitoimessa, vaan kaiken työllisyyspalvelutyön teki aikuissosiaalityön sosiaalityöntekijä. Kuntouttavan työtoiminnan määrä nousi ja erityisesti yli 1000 päivää työmarkkinatukea saaneiden palvelutarpeisiin on pystytty vastaamaan entistä paremmin. Sosiaalitoimen, TE-hallinnon ja ViaDian yhteinen työ on toiminut hyvin, joskin toisen sosiaalityöntekijän seitsemän kuukauden puuttuminen asetti haasteita riittävän ajan saamiselle työllisyyspalvelutyöhön.

Huoltoliitto ry:n Kunnonpaikassa toteuttaman ESR-rahoitteisen TYKKE –hankkeen tavoitteena oli mm. asiakkaiden työkykyyn vaikuttavien tekijöiden kartoittaminen ja asiakkaiden ohjaaminen heille soveltuviin palveluihin sekä osallisuuden tukeminen. Hankkeeseen ohjautui sopimuksen mukainen määrä asiakkaita. Loppuvuodesta tiivistettiin asiakkaiden jatkosuunnitelmien tekemistä yhdessä hankkeen ja sosiaalityön kanssa, mistä on hyvät kokemukset. TYKKE-hankkeen kohderyhmänä oli aluksi kuopiolaiset ja tuusniemeläiset henkilöt, jotka ovat saaneet vähintään 1000 päivää työmarkkinatukea. 10.10.2019 alkaen hankkeen varsinaiseksi kohderyhmäksi laajennettiin hankekuntien rakennetyöttömät, joilla on tunnistettuja/tunnistamattomia työllistymistä haastavia toimintakyvyn rajoitteita.

Työmarkkinatukimenot pienenivät vuoteen 2018 verrattuna 51 586 €. Työllisyyttä edistävän toiminnan toimintakate oli noin 288 000 €, mikä oli noin 81 000 € pienempi kuin vuonna 2018.

Palkkatuella palkattujen työntekijöiden palkat on korjattu lopulliseen tilinpäätökseen niin, että sekä määräraha että menot kohdentuvat työllistäneelle yksikölle. Palkkatukipalkkoja maksettiin 67 688 € (sivukuluineen 88 371 €) ja palkkatukea saatiin 40 532 €.

Päihdetyötä tehtiin osana aikuissosiaalityötä. Asumispalveluilla vastattiin esille tulleetseen tuen tarpeeseen. Päihdehuollon erityispalvelujen kustannukset olivat 23 000 € pienemmät kuin vuonna 2018.

Muu sosiaalitoimi

Tulosalueelle kuuluvat asumisen ostopalvelut, omaishoidon tuki, avustukset yhteisöille, sosiaaliasiamiespalvelut, sosiaalipäivystys, sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut ja vanhus- ja vammaisneuvosto.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Talousarviovuoden 2019 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Omaishoitajien tukea tehtävässään vahvistetaan ja laajennetaan mahdollisuuksia vapaapäivien pitämiseksi	Omaishoitajien valmennus	Toteutuu	Toteutui
	Omaishoitajien asiakasuunnitelma	Tarkistetaan vähintään joka toinen vuosi	Toteutui
	Omaishoitajan vapaapäivien käyttö	>vuonna 2018	Omaishoitajat / pidetyt vapaapäivät 2019: 18 / 408 pv 2018: 20 / 296 pv
	Perhehoitosopimusten määrä	>vuonna 2018	2019: 4 2018: 2

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Talousarviovuoden 2019 tavoitteet			Toteutuminen
Sosiaalihuoltolain mukaisilla liikkumista tukevilla palveluilla mahdollistetaan kotona asumista	Sosiaalihuoltolain mukaisten liikkumista tukevien palvelujen asiakasmäärä	<10 henkilö	17 päätöstä käyttö ei ole lisääntynyt
Asumispalveluilla vastataan erityisen tuen tarpeeseen	Ostopalvelujen määrä	6 asiakasta / 1944 vrk	11 asiakasta / 3048 vrk

Toiminnan tunnusluvut

	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019
Omaishoidon tuen saajia	31	39	47	45
Asumispalvelujen ostot (sis. intervalliasumisen) asiakkaat/asumispäivät		9/1420	10/1580	11 / 3048

Talous

	TP 2018	TA 2019	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	15 491	18 000		18 000	16 876	1 124
Toimintakulut	-343 163	-381 125	-121 000	-502 125	-501 836	-289
Toimintakate (netto)	-327 672	-363 125	-121 000	-484 125	-484 960	835
Tehtävän kokonaiskust.	-327 672	-363 125	-121 000	-484 125	-484 960	835

=valtuustoon nähden sitovat erät

Muun sosiaalitoimen tulosalueelta maksetaan mielenterveyskuntoutujien ja iäkkäiden asumisen ostopalvelut. Vuoden aikana ostopalveluiden tarve nousi ja kustannukset kasvoivat vuoteen 2018 verrattuna lähes 100 % (137 303 €). Valtuusto myönsi talousarviomuutoksella asumispalvelujen ostoon lisämäärärahaa 85 000 €. Tulot alittuivat ja menot ylittyivät noin 20 000 eurolla.

Omaishoitajien valmennuksena on järjestetty Omaishoitajaliiton järjestämää Ovet-valmennusta ja eri asiantuntijoiden ohjaamana ergonomiakoulutusta, ensiapuasioita ja kotikuntoutusta.

Omaishoidon tuen saajien kokonaismäärä ei noussut, mutta maksettujen omaishoidon tukien määrä kasvoi, koska loppuvuonna 2018 alkaneiden uusien omaishoidon tukien vaikutus kohdistui pääsääntöisesti koko vuodelle ja omaishoidettavan hoitoisuuden kasvun vuoksi korotettiin maksuja 1-luokasta 2-luokkaan. Alkuvuonna 2019 ei pystytty myöntämään uusia omaishoidon tukia puuttuvien määrärahojen vuoksi. Valtuuston myöntettyä talousarviomuutoksella lisämäärärahaa omaishoidon tukeen 36 000 € kaikille myöntämiskriteerit täyttävälle pystyttiin maksamaan omaishoidon tuki takautuvasti 1.7.2019 alkaen. Omaishoidon tuen saajista 18 % oli alle 65-vuotiaita. Vuoden vaihteessa oli 40 omaishoidon tuen saajaa.

Muun sosiaalitoimen toimintakate ylittää muutetun talousarvoin 0,17 %. Kasvua vuoden 2018 tilinpäätökseen nähden on 121 835 euroa.

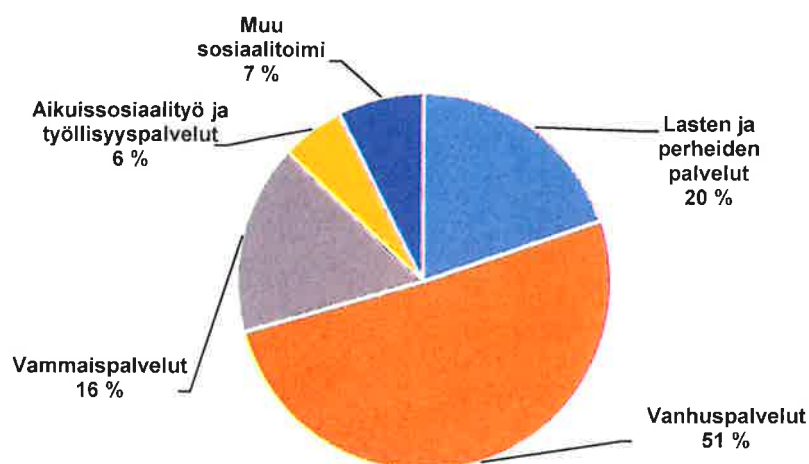
SOSIAALITOIMI YHTEENSÄ

SOSIAALITOIMI YHTEENSÄ	TP 2018	TA 2019	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	1 119 447	1 116 940	-21 080	1 095 860	1 119 287	-23 427
Toimintakulut	-6 580 228	-6 740 030	47 226	-6 692 804	6 714 199	21 395
Toimintakate (netto)	-5 460 781	-5 623 090	-26 146	-5 596 944	5 594 911	-2 033
Poistot	-215 773	-220 800	0	-220 800	-218 553	-2 247
Tehtävän kokonaiskust. =valtuustoon nähden sitovat erät	-5 676 554	-5 843 890	-26 146	-5 817 744	-5 813 464	-4 280

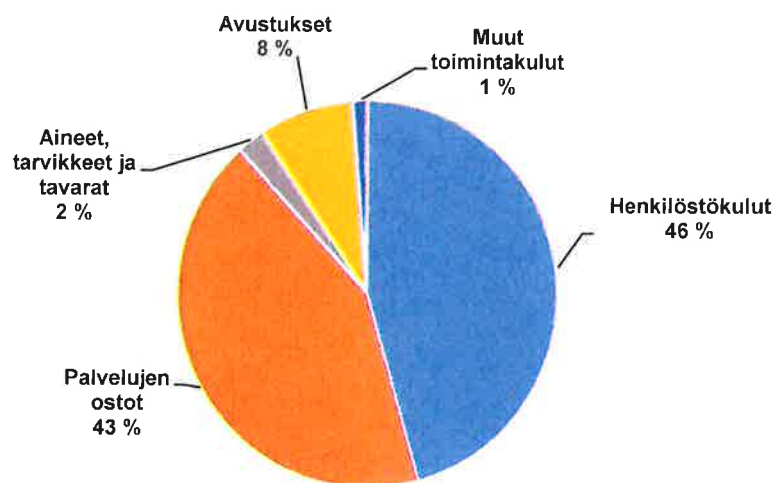
Sosiaalitoimen toimintatuottojen toteuma oli 102,14 %, toimintakulujen 100,32 % ja toimintakatteen toteuma oli 99,96 %.

Tilinpäätökseen 2018 nähden sosiaalitoimen toimintatuotot olivat lähes samankokoiset, toimintakulut kasvoivat 2 % (133 971 €) ja toimintakate oli 2,5 % (134 130 €) suurempi. Palvelujen ostot kasvoivat 187 846 euroa ja palkat ja palkkiot 27 268 euroa. Avustukset pienenivät 29 335 euroa.

Sosiaalitoimen nettokustannus on 2 260 €/asukas. Sosiaalitoimen nettokustannus vähennettynä työmarkkina-etuella ja työllisyyspalveluilla on 2 135 €/asukas.

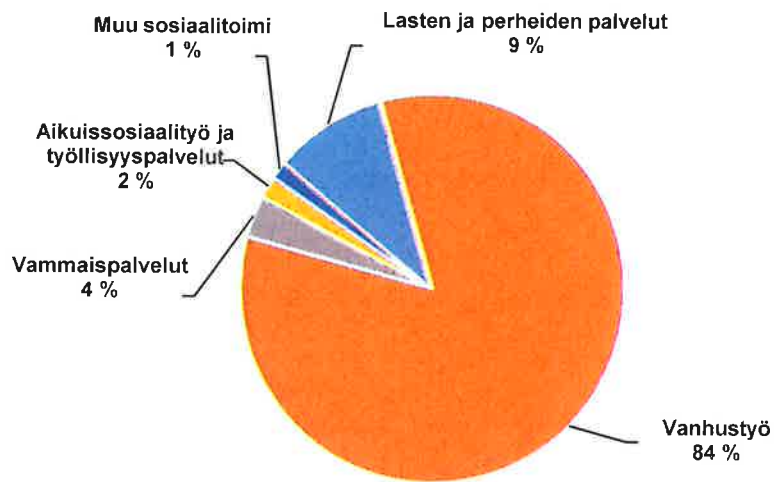
Sosiaalitoimen toimintakulujen jakaantuminen toiminnoittain:

Lasten ja perheiden palvelut	1 324 988
Vanhuspalvelut	3 412 788
Vammaispalvelut	1 103 369
Aikuissosiaalityö ja työllisyyspalvelut	371 217
Muu sosiaalitoimi	501 836
	6 714 198

Sosiaalitoimen toimintakulujen jakaantuminen kululajeittain

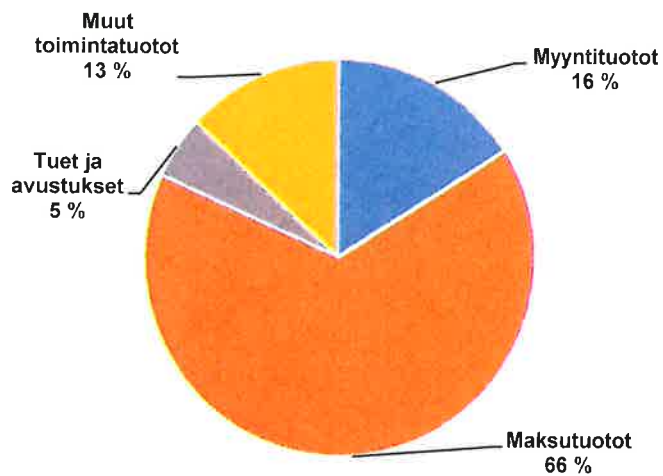
Henkilöstökulut	3 063 620
Palvelujen ostot	2 862 331
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	161 586
Avustukset	543 696
Muut toimintakulut	82 966
	6 714 198

Sosiaalitoimen toimintatuottojen jakaantuminen toiminnoittain

Lasten ja perheiden palvelut	106 605
Vanhustyö	935 176
Vammaispalvelut	39 724
Aikuissosiaalityö ja työllisyyspalvelut	20 906
Muu sosiaalitoimi	16 876
	<u>1 119 287</u>

Sosiaalitoimen toimintatuottojen jakaantuminen tulolajeittain

Myyntituotot	177 968
Maksutuotot	736 562
Tuet ja avustukset	57 723
Muut toimintatuotot	147 034
	<u>1 119 287</u>

TERVEYSTOIMI

Tilivelvolliset: kunnanjohtaja ja sosiaalihoitaja, kunnanhallituksen jäsenet

Terveystoimeen kuuluu perusterveydenhuolto ja erikoissairaanhoito. Tehtävänä on tuottaa kuntalaisille laadukkaat terveydenhuoltopalvelut ensisijaisesti lähipalveluina kustannustehokkaasti. Perusterveydenhuollon palvelut tuottaa Kuopion kaupunki isäntäkuntamallilla. Ympäristöterveydenhuollon palvelut tuottaa Siilinjärven kunta. Tuusniemen kunta vastaa terveydenhuollon kiinteistöjen kustannuksista. Erikoissairaanhoidon palvelut ostetaan Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriltä.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2019-2021	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Turvata riittävät ja laadukkaat terveydenhuollon palvelut kuntalaisille.	Jonotusaika palveluihin	Hoitotakuu toteutuu	Hoidon tarpeen arvio 3 vrk sisällä. Kiireetön hoito 8 vrk:n sisällä.
	Asiakaspalaute	Myönteisiä > 90 %	97% vastaajista oli tyytyväisiä.
Talousarviovuoden 2019 tavoitteet			
Sairauksien ennaltaehkäiseminen, hyvinvoinnin edistäminen sekä asukkaiden toimintakyvyn ylläpitäminen kuntalaisten tarpeiden mukaisesti	Osastojaksojen pituus	<16 vrk	Osastojakso 11vrk
	Terveystarkastukset	75-, 80, 85-vuotiaat, 80 % ikäluokasta	Ikäneuvolatarkastuksia 63 – 80% kutsutuista (43 asiakasta)
		Omaishoitajat, joka toinen vuosi 80 %	Omaishoitajatarkastuksia 7 asiakasta
		Työttömät, > 20 vuodessa	Työttömien terveystarkastuksia 6 asiakasta
Asiakkaiden toimintakykyisyyden ja turvallisen kotona asumisen turvaaminen sekä muistisairauksien oikea-aikainen diagnostisointi	Yhteinen kotisairaanhoidon ja kotipalvelun kotihoidon prosessi	Yhteisten asiakassuunnitelmien määrä kasvaa	Tehty palvelutarpeen arviointikäyntejä kotisairaanhoidon ja palveluohjaajan yhteistyönä.
	Geriatrinen kokonaisarvio	Geriatripalvelujen hankkiminen 12 päivää vuodessa	Geriatripalveluita hankittu suunnitelman mukaan.

=valtuustoon nähdessä sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Talousarviovuoden 2019 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Kuntoutustoiminnan tehostaminen	Toimintakykymittaukset	Asiakkaiden mittaustulokset paranevat interventioiden aikana	Barthelin indeksillä mitattuna toimintakyky nousi 73 % parimitatuista asiakkaista.
	Kotikuntoutus	asiakasmäärä > vuonna 2018	Toteutui

		Kuntoutussuunnitelma kaikilla asiakkailla Kotihoidon kanssa yhteisten asiakkaiden palvelusuunnitelmaan sisältyy kuntoutussuunnitelma	Kuntoutusyksikön asiakkailla on kuntoutussuunnitelma Ei toteutunut
	Kuntoutushuoneen käyttö	Kuntoutushuone aktiivikäytössä	Kuntoutushuone aktiivikäytössä osaston remonttiin asti
Henkilöstön ammattitaidon ylläpitäminen ja työprosessien kehittäminen	Koulutuspäivät	3 pv/työntekijä	2,5 pv/työntekijä

Toiminnan tunnusluvut

	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019
Erikoissairaanhoito				
Hoitojaksot	530	539	518	534
Hoitopäivät	2 792	2 534	2 670	2 656
PKL-käynnit	5 656	5 841	6 398	6 049
Leikkaukset	274	251	299	268
Lähetteet	1 062	1 189	1 267	1 130
Päivystyslähetteet	199	233	262	243
Erikoissairaanhoito, €/asukas	1 739	1 607	1 672	1 853
Perusterveydenhuolto				
Lääkärin vastaanottokäynnit		7 629	4 101	3 173
Hoitajan vastaanottokäynnit		5 013	7 432	4 427
Vastaanoton käynnit		12 675	11 533	7 600
Vastaanoton asiakkaat		2 149	2 184	1 623
Terveystenhuollon käynnit		1 614	1 340	1 131
Terveystenhuollon asiakkaat		615	582	630
Kuntoutuksen käynnit		2 850	2 971	2 862
Kuntoutuksen asiakkaat		740	859	808
Suun terveydenhuollon käynnit		2 057	2 882	2 050
Suun terveydenhuollon asiakkaat		1 718	1 069	829
Tuusniemen sairaalan hoitopäivät	9 102	7 555	7 232	6 294
Tuusniemen sairaalan kuormitus %		86	82,8	73
Hoitojakson pituus, keskiarvo (vrk)		13	13	11
Asiakkaiden lukumäärä (=hoidetut)		608	621	582
Perusterveydenhuolto, €/asukas	1 081	1 057	1 033	1 324
Terveystenhuolto yhteensä				
Terveystenhuolto yhteensä, €/asukas	2 821	2 664	2 705	3 177

Talous

<u>Erikoissairaanhoito</u>	TP 2018	TA 2019	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	15 947	0	0	0	27 315	-27 315
Toimintakulut	-4 359 357	-4 467 642	0	-4 467 642	-4 615 678	148 036
Toimintakate (netto)	-4 343 410	-4 467 642	0	-4 467 642	-4 588 363	120 720
Tehtävän kokonaiskust.	-4 343 410	-4 467 642	0	-4 467 642	-4 588 363	120 720
<u>Perusterveydenhuolto</u>						
Toimintatuotot	547 754	415 580	0	415 580	289 204	126 376
Toimintakulut	-3 229 302	-3 225 828	0	-3 225 828	-3 567 683	341 855
Toimintakate (netto)	-2681 548	-2 810 248	0	-2 810 248	-3 278 479	468 231
Poistot	-29 566	-33 000	0	-33 000	-35 793	2 793
Tehtävän kokonaiskust.	-2 711 114	-2 843 248	0	-2 843 248	-3 314 272	471 024

TERVEYSTOIMI YHTEENSÄ	TP 2018	TA 2019	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	588 508	436 780	0	436 780	360 854	75 926
Toimintakulut	-7 613 466	-7 714 670	0	-7 714 670	-8 227 695	513 025
Toimintakate (netto)	-7 024 958	-7 277 890	0	-7 277 890	-7 866 842	588 952
Poistot	-29 566	-33 000	0	-33 000	-35 793	2 793
Tehtävän kokonaiskust.	-7 054 524	-7 310 890	0	-7 310 890	-7 902 635	591 745
=valtuustoon nähden sitovat erät						

Vuotta 2019 leimasi Kuopion kaupungin tuottamissa perusterveydenhuollon palveluissa lääkäriresurssien vaihtelevuus. Lääkäreitä sijaistettiin sekä ostopalveluiden että Juankosken tiimilääkäreiden turvin. Jo vuonna 2018 erikoissairaanhoidosta perusterveydenhoitoon siirretyt uniapnea-asiakkaiden seurantakäynnit ja laitehuolto omassa terveyskeskuksessa vakiintui. Kotikuntoutusasiakkaiden määrä lisääntyi. Uutena toimintona kokeiltiin myös kotisairaanhoidon tukea mielenterveystyössä.

Kunnan määrärahavarausten turvin geriatripalvelut olivat uusi vahvistus ikäihmisten hoitoon Tuusniemellä. Muistisairauksien diagnostiikka ja hoito siirtyivät erikoissairaanhoidosta geriatriin vastaanotolle. Samalla saatiin geriatriasia kokonaisarvioita monisairaiden henkilöiden hoitoon. Toiminta koettiin hyvin asiakasystävällisenä ja se nopeutti hoitoketjuja varsin huomattavasti. Geriatriin vastaanotolla kävi 70 henkilöä ja hän teki noin 70 konsultaatiota.

Sekä terveyskeskuksessa että osastolla tehtiin remonttia ja uusi lain vaatima vainajien säilytystila valmistui palvelukeskuksen kiinteistöön. Koko henkilökunta kävi elvytys- palo- ja pelastuskoulutukset ja sen lisäksi erilaisissa ammatillisissa koulutuksissa mm. KYS haavahoidon ketjulähetä-, Diabeteksen erityispätevyys-, Vanhustyön erityisammattitutkinto tai sen osatutkintokoulutuksissa. Samalla myös toimittiin kouluttajina mm. asumisyksikköjen ja kotipalvelun hoitajille akuuttien tilanteiden hoidosta. Terveystieteidenhuollosta oltiin myös mukana erilaisten teemapäivien toteuttamisessa, kuten "Vie vanhus ulos"- tai Sävelaskelkampanja. Valtakunnallisessa sydänhoitajien verkostossa toimi asiantuntijajäsenenä ikäihmisten terveydenhoitaja.

Perusterveydenhuollon toimintakate ylitti talousarvion 468 231 euroa. Tulot alittivat talousarvion 126 376 euroa ja menot ylittivät talousarvion 341 855 eurolla. Vuoteen 2018 verrattuna Tuusniemen sairaalasta maksettava maksuosuus kasvoi 347 632 euroa ja sairaalan tuloksi kirjatut tulot pienenivät 278 249 euroa. Kuopio osti vuonna 2019 Tuusniemen avohuollon palveluja 12 368 eurolla, hammashuollon palveluja 7 380 eurolla ja sairaalapalveluja 263 750 eurolla. Kuopion kaupungille perusterveydenhuollosta maksettava nettokustannus kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 572 418 eurolla.

Vuonna 2018 Tuusniemen sairaalan 24 paikasta keskimäärin 7,2 sairaansijaa oli jatkuvassa kuopiolaisten käytössä, vuoden 2019 toisella puoliskolla enää keskimäärin 2,77 paikkaa. Sairaalan keskimääräinen täyttöaste laski 86 prosentista 82,8 prosenttiin vuonna 2018 ja 73 prosenttiin vuonna 2019. Hoitopäivien määrä on vuodesta 2016 vähentynyt 2 808 hoitopäivää, 1261 hoitopäivää vuodesta 2017 ja 938 hoitopäivää vuodesta 2018.

Erikoissairaanhoidon toimintakulut toteutuivat talousarviota 148 036 € suurempina. Menoista 199 529 euroa oli aikaisempien vuosien alijäämän kattamista ja se on kirjattu tilinpäätöksessä avustuksiin. Toimintakate ylittyi 120 721 euroa. Toimintakuluissa oli kasvua vuoden 2018 tilinpäätöksen nähden oli 5,9 % (256 321 €).

Eläinlääkintä- ja ympäristöterveydenhuollon kustannukset olivat 104 993 euroa, mikä sisältää budjetoimatonta kiinteistömenoa 39 513 euroa. Erikoissairaanhoidolta ostettu ensihoidon kustannus oli 154 811 €. Vuodeosaston ateriapalveluja ostettiin keskuskeittiöltä 89 906 eurolla (v. 2018: 99 624 €). Perusterveydenhuollon kiinteistöjen ylläpitoon käytettiin 153 971 € ja kiinteistöjen kustannus poistot mukaan lukien oli 186 410 €.

Perusterveydenhuollon kustannuspaikan toimintakate kasvoi noin 2,7 miljoonasta eurosta noin 3,3 miljoonaan euroon. Kasvu oli 22 % (596 931 €).

Tilinpäätökseen 2018 nähden vuoden 2019 koko terveydenhuollon toimintakate on 12 % (841 884 €) suurempi.

SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI YHTEENSÄ

SOSIAALI-JA TERVEYSTOIMI YHTEENSÄ	TP 2018	TA 2019	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	1 707 954	1 553 720	-21 080	1 532 640	1 480 141	52 499
Toimintakulut	-14 193 694	-14 454 700	47 226	-14 407 474	-14 941 894	534 420
Toimintakate (netto)	-12 485 739	-12 900 980	26 146	-12 874 834	-13 461 753	586 919
Poistot	-245 339	-253 800	0	-253 800	-254 346	546
Tehtävän kokonaiskust. =valtuustoon nähden sitovat erät	-12 731 078	-13 154 780	26 146	-13 128 634	-13 716 099	587 465

Vuoden 2018 tilinpäätökseen nähden sosiaali- ja terveystoimen toimintakate kasvoi 7,8 % (976 014 €).

Edelliseen vuoteen verrattuna toimintakate kasvoi eniten perusterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidossa. Kasvua oli myös vanhuspalveluissa, lasten ja perheiden palveluissa ja muun sosiaalitoimen tulosalueella asu-
mispalvelujen ostoissa ja omaishoidon tuessa. Vammaispalvelujen tulosalueen ja aikuissosiaalityön tulosalueen osalta työllisyyspalvelujen toimintakate pieneni.

Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannus on 5 437 €/asukas (v. 2018: 4 808 €/asukas).

Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannus vähennettynä kunnan maksamalla työmarkkinatuella ja työllisyyspalvelujen menoilla on 5 313 €/asukas

SIVISTYSLAUTAKUNTA

Tilivelvolliset: rehtori ja sivistyslautakunnan jäsenet

Perusopetus

Tuusniemen kunnan ja Kaavin kunnan välinen sopimus yhteisen perusopetuksen järjestämisestä vuosiluokille 7-9 on kasvattanut opetusryhmien määrää. Lukuvuodella 2019-2020 yhtenäiskoulun yläluokilla opiskelee kahdeksan oppilasryhmää. Tämä on lisännyt perusopetuksen kustannuksia. Yhteistyö luo samalla vireyttä ja toiminnallisia etuja yhtenäiskoululle. Samalla myös kotikuntakorvaukset ovat kasvaneet. Yhtenäiskoulun alaluokkien oppilasmäärä on puolestaan kääntymässä laskuun. Syksyllä 2019 esiopetuksessa aloitti 12 oppilasta.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2019-2021	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Oppilaiden osallisuuden lisääminen	Kerhoihin osallistuminen	50% oppilaista	
Oppilaiden osallisuuden lisääminen	Oppilaskuntatoiminta	Saada oppilaat osallisiksi toiminnan kehittämiseen	Oppilaskunnan toiminta aktiivista
Oppilasmäärän säilyttäminen	Oppilasmäärä	Yhtenäiskoulun oppilasmäärä ei laske alle lukuvuoden 2016-2017 tasoa	Toteutunut
Talousarviovuoden 2019 tavoitteet			
Oppilaiden osallisuus	Kerhoihin osallistuminen	40% oppilaista	
Jatko-opintoihin pääsy 9.luokan jälkeen	Jatko-opintoihin hakeutuminen	100% 1.9. tilanteessa	Toteutunut

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

1. Siirtyminen kokonaisuudessaan OPS2016 piiriin
2. Yhteistyön tiivistäminen Kaavin kunnan kanssa
3. Yhtenäiskoulun toiminnan kehittäminen

Talous

Perusopetus	TP 2018	TA 2019	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	598 452	733 617	0	733 617	827 592	-93 975
Toimintakulut	-3 036 016	-3 069 904	0	-3 069 904	-2 934 595	-135 309
Toimintakate (netto)	-2 437 561	-2 336 287	0	-2 336 287	-2 107 003	-229 284
Poistot	-110 641	-94 800	0	-94 800	-95 427	627
Tehtävän kokonaiskust.	-2 548 202	-2 431 087	0	-2 431 087	-2 202 431	-228 657

valtuustoon nähden sitovat erät

Sivistystoimen suurin tulosityksikkö pysyi talousarviossa.

Lukio

Tuusniemen lukio on modernisti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessa käyttävä, valtakunnallisesti ja muiden pienten lukioden kanssa verkottunut yleislukio. Oppimisen laatua ja koulun vetovoimaisuutta yhä parantavien pedagogisten ja toiminnallisten menetelmien sekä välineiden päivittämiseen kiinnitetään jatkuvaa huomiota.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2019–2021	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Opiskelijamäärä	Opiskelijamäärä	47 kolmen vuoden ka	Toteutumassa
Yo-kirjoituksien tulokset	Menestyminen kokeissa	Kaikkien kokeiden (valmistuneet) keskiarvo valtakunnan keskiarvossa	-
Uuden lukiolain vaatimusten täyttäminen	Erityisopetuksen, oppilaanohjauksen ja korkeakouluyhteistyön toteuttaminen	Vaatimusten mukainen toiminta	Toteutunut
Talousarviovuoden 2019 tavoitteet			
Opiskelijamäärä	Opiskelijamäärä	50	49
Yo-kirjoituksien tulokset	Menestyminen kokeissa	Em. keskiarvo	-
Jatko-opintoihin sijoittuminen	Opiskelupaikka yo-vuoden syksyllä	60 %:lla opiskelupaikka	-

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

1. Sähköisiin ylioppilaskokeisiin ja uuteen opetussuunnitelmaan siirtymisen loppuunsaattaminen
2. Uusien lakisääteisten palveluiden toteuttaminen
3. Kurssitarjonnan jatkuva kehittäminen

Haasteena ja mahdollisuutena on lukion vetovoimaisuus. Opiskeliijoista noin puolet tulee oman kunnan ulkopuolelta. Teemme yhteistyötä lähialueen kuntien ja muiden itä-suomalaisten pienten lukioden kanssa ja hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan oman lukion elinvoiman parantamiseksi.

Ylioppilastutkiminnon sähköistäminen saatettiin loppuun keväällä 2019. Syksyllä 2019 tuli voimaan uusi lukio-laki, jossa lukioille asetettiin uusia lakisääteisiä tehtäviä ja aikaisempia tarkennettiin. Uuden lukion opetussuunnitelman paikallinen valmistelutyö alkoi syksyllä 2019.

Talous

Keskiasteen koulutus	TP 2018	TA 2019	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	37 111	40 040	0	40 040	57 365	-17 325
Toimintakulut	-698 924	-673 132	0	-673 132	-696 378	23 246
Toimintakate (netto)	-661 814	-633 092	0	-633 092	-639 013	5 921
Poistot	-43 671	-31 000	0	-31 000	-28 845	-2 155
Tehtävän kokonaiskust.	-705 485	-664 092	0	-664 092	-667 858	3 766

=valtuustoon nähden sitovat erät

Lukio ylitti talousarvion toimintakulut 23 246 €:lla. Tämä selittyy opiskelijamäärän ennakkoimattoman kasvun kustannuksista.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen tehtävä on järjestää hoitopaikka kaikille sitä tarvitseville lapsille joko hoitajan kotona tapahtuvana hoitona tai ryhmäperhepäiväkodeissa. Vastuualueeseen kuuluu myös koululaisten aamu- ja iltapäivähoidon järjestäminen sekä lastenhoidon tuet.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2019-2021	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Tuetaan tuusniemeläisiä perheitä heidän kasvatustyössä laadukkailla kunnallisilla peruspalveluilla	Asiakaskysely joka toinen vuosi	Ei moitteita	Kysely keväällä 2019. Palaute pääosin positiivista
Talousarviovuoden 2019 tavoitteet			
Lapsen kehityksen ja oppimisen tukeminen niin, että lapsen yksilölliset tarpeet tulee huomioiduksi. Lapsen ja vanhempien mielipiteiden huomioiminen toiminnassa	Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman päivitys vanhempien/lapsen kanssa vuosittain. Erilaiset kyselyt vanhemmille	Erityisen tuen tarpeen väheneminen. Varhainen puuttuminen.	Vasuja tehty pitkin syksyä. Elton viikoittaiset käynnit ryhmiksissä

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Talousarviovuoden 2019 tavoitteet			
Monialaisen yhteistyön lisääminen Päiväkodin perustamisen aloittaminen 2019	Kokoontumiset eri yhteistyötahojen kanssa	Perheet tietoisia kunnassa tarjottavista lapsiperheiden palveluista. Päiväkodin perustamisen aloittaminen 2019	Säännöllisiä kokoontumisia ollut pitkin vuotta

Tuusjärven ryhmikseen perustettiin lähihoitajan toimi ja julkisen hakumenettelyn kautta tehtävässä aloitti uusi työntekijä 1.9.2019. Samalla yksi ryhmäperhepäiväkodin työntekijöistä siirtyi kotona olevaksi hoitajaksi. Kotona olevien hoitajien määrä lisääntyi 1:llä hoitajalla ja henkilöstön määrä oli 31.12.2019 13,5 hoitajaa ja perhepäivähoidonohjaaja. Yksi hoitajista on oppisopimuskoulutuksessa ja yksi palkattomalla työvapaalla.

Koululaisten apip-toiminta on järjestetty kaikille sitä tarvitseville lapsille; osittain ryhmiksissä ja osittain erillisinä toimintana. Lokakuulle asti kerhoa ohjasi 2 puolipäiväistä henkilöä ja lopun vuoden 1 puolipäiväinen työntekijä.

Sijaisia palkattu erittäin minimaalisesti; vajaukset hoidettu henkilöstön siirroilla ja ohjaajan osallistumisella lapsiryhmä työskentelyyn.

Lasten lukumäärä on ollut kasvussa Tuusjärven alueella; mikä vaikeuttanut ajoittain lasten hoitoon sijoittelua.

Talous

Varhaiskasvatus	TP 2018	TA 2019	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	114 355	101 900	0	101 900	130 735	-28 835
Toimintakulut	-676 145	-718 030	0	-718 030	-689 660	- 28 370
Toimintakate (netto)	-561 790	-616 130	0	-616 130	- 558 925	-57 205
Poistot	-52 888	-46 000	0	-46 000	-46 170	170
Tehtävän kokonaiskust.	614 678	-662 130	0	-662 130	- 605 095	-57 035

=valtuustoon nähden sitovat erät

Varhaiskasvatus pysyi talousarviossa.

Kansalaisopisto

Kuopion kansalaisopiston Tuusniemen osasto järjestää laadukasta, ajankohtaista ja kuntalaisten tarpeisiin vastaavaa yleissivistävää koulutusta. Tavoitteena on sovitun tuntimäärän toteutuminen monipuolisena kursistarjontana.

Opetuksen suunnittelu pohjautuu asiakkaiden toiveisiin. Toiveita kerätään mm. opistoyhteyshenkilöiden ja tuntiopettajien välityksellä sekä suoraan opiskelijoilta erilaisissa tilaisuuksissa.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2019-2021	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
OPM:n vahvistama tuntimäärä + 10 %	Tuntimäärä	2700	2630
Opiskelijamäärä	Brutto/netto	Yli 1000/yli 500	1125/507
Opiskelijatytyväisyys	Kysely	Tyytyväisiä 80%	-
Talousarviovuoden 2019 tavoitteet			
Opiskelijamäärä brutto/netto	Opiskelijamäärä	Yli 1000/yli 500	1125/507
Tuntimäärä	Toteutuneet tunnit	2700	2630

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2019-2021	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Miesopiskelijoiden lisääminen	Miehet prosenttia opiskelijamäärästä	33 % miehiä opiskelijoista	24 %
Talousarviovuoden 2019 tavoitteet			
Opistoyhdyshenkilöverkosto	Tavoittavuus kylittäin	Useita yhdyshenkilöitä	-

Kuopion kansalaisopiston Tuusniemen osasto järjestää vuosittain n. 120-130 kurssia. Vuodelle 2019 tavoiteltujen tuntien määrä oli 2700. Toteuma oli 2630 tuntia. Tämän lisäksi toteutui n. 60 tuntia luento- ja verkko-opetusta, joten tavoitellusta tuntitoteumamäärästä jäädään alle 10 tuntia. Tavoitteena olleet opiskelijamäärät ylitettiin sekä brutto- että netto-opiskelijoiden osalta. Alueen väestömäärän ikärakenne ja osallistujien sukupuolijakauma ovat haasteita, joihin pyritään vastaamaan kurssivalikoimalla.

Talous

Kansalaisopisto	TP 2018	TA 2019	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	125 987	140 040	0	140 040	129 348	10 692
Toimintakulut	-257 755	-262 859	0	-262 859	-252 900	-9 959
Toimintakate (netto)	-131 768	-122 819	0	-122 819	-123 552	733
Poistot						
Tehtävän kokonaiskust.	-131 768	-122 819	0	-122 819	-123 552	733

=valtuustoon nähden sitovat erät

Kansalaisopisto ylitti talousarvion 733 €:lla. Tämä selittyy sillä, että talousarvion laadinnan yhteydessä suunnitelluista maksujen tarkistamisesta luovuttiin myöhemmin lautakunnan päätöksellä.

Kirjasto

Tuusniemen kirjasto on Kuopion kaupungin hallinnoima lähikirjasto. Kiinteistö, jossa kirjasto toimii, on Tuusniemen kunnan omistuksessa. Kirjastoautopalvelut tuotetaan Koillis-Savon kirjastoautolla, jolla järjestetään kirjastopalveluja Koillis-Savon haja-asutusalueiden asukkaille ja kouluille.

Kirjastolain (laki yleisistä kirjastoista 1492/2016) mukaan kunnan tehtävänä on yleisen kirjaston toiminnan järjestäminen. Kunta voi järjestää yleisen kirjaston toiminnan itse taikka yhteistyössä toisten kuntien kanssa tai muulla tavoin. Yleisen kirjaston tehtävänä on 1) tarjota pääsy aineistoihin, tietoihin ja kulttuurisältöihin; 2) ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa; 3) edistää lukemista ja kirjallisuutta; 4) tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon; 5) tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan; 6) edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Yhteiskunnan digitalisoitumisessa kirjastolla on mahdollisuus toimia siitana kansalaisten ja digitalisoitumisen välillä. Kirjasto tarjoaa perinteistä sekä painettua että digitaalista aineistoa verkkoyhteyksineen, yhteisiä tiloja sekä asiantuntemusta ja tietopalvelua. Kirjasto lisää tasa-arvoa ehkäisemällä tiedollista syrjäytymistä. Kirjaston palveluja kehitetään asiakaskunnan ja toimintaympäristön tarpeet ja toiveet huomioiden. Tuusniemen kirjaston sijainti tukee koulukeskuksen oppilaiden ja työvoiman kirjastopalveluiden saatavuutta.

Vuosittain seurattavien mittareiden tavoitetaso asetetaan vastaamaan koko Suomen lähes samansuuruisten (2600 - 3200 as.) maaseutumaisten kuntien kirjastojen keskimääräisiä tunnuslukuja edelliseltä toimintavuodelta. Tunnusluvut ovat haettavissa Suomen yleisten kirjastojen tilastoista <http://tilastot.kirjastot.fi/>.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2019–2021	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Kirjastoaineiston lainaus	Lainat/as	16	21
Kirjaston asiakaskäynnit	Käynnit/as	10	10
Ajantasainen ja uudistuva kirja-aineisto	Kirjahankinnat/1000as	500 kirjaa	864
Riittävät aukioloajat	Aukiolotunnit/viikko	30 tuntia	32
Talousarviovuoden 2019 tavoitteet			
Kirjastoaineiston lainaus	Lainat/as	16	21
Kirjaston asiakaskäynnit	Käynnit/as	10	10
Ajantasainen ja uudistuva kirja-aineisto	Kirjahankinnat/1000as	500	864
Riittävät aukioloajat	Aukiolotunnit/viikko	30 tuntia	32

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2019–2021	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Kirjastoauton palvelut	Lainat/as	verrokkikuntien keskiarvo	ei tilastoida
Talousarviovuoden 2019 tavoitteet			
Palvelutaso	Kirjastosopimus	Sopimuksen mukainen taso	toteutui

Talous

Kirjasto	TP 2018	TA 2019	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot						
Toimintakulut	-205 906	-201 451	0	-201 451	-195 040	-6 411
Toimintakate (netto)	-205 906	-201 451	0	-201 451	-195 040	-6 411
Poistot	-13 836	-12 000	0	-12 000	-11 601	-399
Tehtävän kokonaiskust.	-219 742	-213 451	0	-213 451	-206 641	-6 810

=valtuustoon nähden sitovat erät

Kirjaston käyttö oli vilkasta, varsinkin lainaustoiminta, joka ylitti reilusti asetetun tavoitteen. Asiakaskäynneissä päästiin tavoitteeseen. Kirjastoon hankittiin monipuolista aineistoa kaikki käyttäjäryhmät huomioiden. Kuukausittain vaihtuvat näyttelyt kiinnostivat asiakkaita, myös "ei käyttäjät" saatiin tulemaan ja tutustumaan kirjaston tiloihin ja palveluihin. Syyskuussa aloitettiin kokeiluna lukukoiratoiminta, joka toteutettiin kerran kuukaudessa kaikkiaan 3 kertaa. Kirjastossa on käytössä lainausautomaatti, joka helpottaa ja nopeuttaa mm. koululuokkien ja muiden ryhmien asiointia. Lainausautomaattia hyödyntäen lisäsimme aukioloa maanantaina ja keskiviikkona 1 tunnin klo 12 – 13 "itsepalveluaikana". Tuolloin henkilökunta voi tehdä tarvittavia hyllytys- ja toimistotehtäviä. Myös tuona aikana asiakkaat saavat tarvittaessa henkilökohtaista palvelua. Uudet aukioloajat astuivat voimaan maaliskuussa 2019. Kirjaston tilat ja muut puitteet ovat asianmukaiset. Alueellinen yhteistyö on toimivaa. Keskeiset palvelutekijät ovat riittävä aukiolo ja hankintamääräraha.

Kirjaston toiminta pysyi talousarviossa.

Vapaa-aikapalvelut

Vapaa-aikapalveluihin sisältyvät nuoris-, liikunta- ja kulttuuripalvelut. Tavoitteena on tarjota kuntalaisten tarpeista lähtöisin olevia vapaa-ajan palveluita ja lisätä kuntalaisten viihtymistä ja hyvinvointia.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2019–2021	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Kuntalaisten palvelutarpeen kartoitus	Asukastyytyväisyys	Hyvä	-
Talousarviovuoden 2018 tavoitteet			
Tapahtumien tarjoaminen / kuntalaisten osallistuminen	Tapahtumat / osallistujat	80/3500	Tavoite täyttyi
Nuorisotalon kävijämäärä/käyntikertatavoite	Kävijämäärä / käyntikerta / vko / koulujen toimintavuonna	75 käyntikertaa / vko / koulujen toimintavuoden ajan	Ei täyttnyt

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2019–2021	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Järjestöjen aktivoiminen	Yhteistyö kunnan kanssa	väh. 30 järjestöä tapaamisissa / tapahtumissa vuosittain	Tavoite täyttyi vuonna 2019
Talousarviovuoden 2019 tavoitteet			
Syrjäytymisen ehkäisy	Kontaktit työelämän /koulutuksen ulkopuolella oleviin nuoriin	30 alle 29 -vuotiasta nuorta asiakassuhteessa	Tavoite täyttyi
Nuorten osallisuuden lisääntyminen	esitykset ja/tai aloitteet nuorilta	8	Tavoite täyttyi

Nuorisotilan kävijätavoitteet eivät täyttyneet, koska nuorisotilaa ei työntekijäresurssin vajauksen vuoksi ole voitu pitää avoinna tavalliseen tapaan. Normaalien aukioloaikojen puitteissa tavoite olisi todennäköisesti täyttnyt.

Vuoden aikana toteutettiin useita tapahtumia, mm. elokuvaesityksiä, uimahallimatkoja, patikointipäiviä ja kesäkauden avajaiset sekä oltiin vahvasti mukana Kutujuhlien toteuttamisessa. Joulukuussa toteutettiin yhteisöllinen Elävä joulukalenteri. Oltiin mukana retkeilyreitistöjen ja Seinävuoren kehittämishankkeissa ja tehtiin tiivistä yhteistyötä Maaseudun kehittämistyöryhmän ja Kylät ry:n kanssa. Suosituimmat liikuntapaikat pidettiin hyvässä kunnossa. Liikuntapaikkojen kunnossapitotyö hoidettiin pääsääntöisesti ostopalveluna yhdistyksiltä tai yritysiltä.

Työntekijäresurssin vaje vaikutti olennaisesti kaikkeen toimintaan varsinkin alkuvuoden aikana. Vapaa-aikasihteeriksi valittiin Antti Syrjäläinen, joka aloitti tehtävässä 9.9.2020. Vapaa-aikasihteerin huone on kunnantalon yhteydessä, nuoriso-ohjaajan järjestö-/nuorisotila Päätalon yhteydessä.

Liikunta- ja järjestötilojen käyttöaste on hyvä. Syksyllä toteutettiin liikuntakysely kaikille kuntalaisille. Hyvinvointikoordinaattorina toimii vapaa-aikasihteerin ja kunnassa on monialainen hyvinvointityöryhmä. Sähköinen hyvinvointikertomus laadittiin.

Nuorisovaltuustotoiminta pidettiin vireänä. Nuorisovaltuusto toteutti kokemuksellisen hyvinvointikyselyn yhdessä Kaavin nuorisovaltuuston kanssa. Yllä mainittujen kaikille avoimien tapahtumien lisäksi järjestettiin erilaisia teematapahtumia koulupäivien aikana, esimerkiksi liikenneturvaan ja ehkäisevään päihdetyöhön liittyen. Koulupäivystystä pidettiin sekä Tsemppi-Tupaa erityisen tuen tarpeessa oleville nuorille.

Toiminnan sisäinen valvonta ja riskien hallinta suoritettiin kunnan ohjeistuksen mukaisesti. Henkilöstöön kuuluivat vapaa-aikasihteerin (9.9. alkaen) ja nuoriso- ja vapaa-ajan ohjaaja, joka teki etsivän nuorisotyöntekijän tehtäviä kahden työpäivän verran viikossa.

Talous

VAPAA-AIKATOIMI YHTEENSÄ	TP 2018	TA 2019	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	24 238	12 345	0	12 345	28 626	-16 281
Toimintakulut	-205 281	-211 662	0	-211 662	-222 915	11 253
Toimintakate (netto)	-181 044	-199 317	0	-199 317	-194 289	-5 028
Poistot	-65 597	-51 000	0	-51 000	-51 337	337
Tehtävän kokonaiskust.	-246 641	-250 317	0	-250 317	-245 626	-4 691
=valtuustoon nähden sitovat erät						

Vapaa-aikatoimen toimintakulut ylittivät talousarvion 11 253 €:lla. Toimintatuottojen ylityksestä johtuen tehtävän kokonaiskustannukset pysyivät kuitenkin talousarviossa.

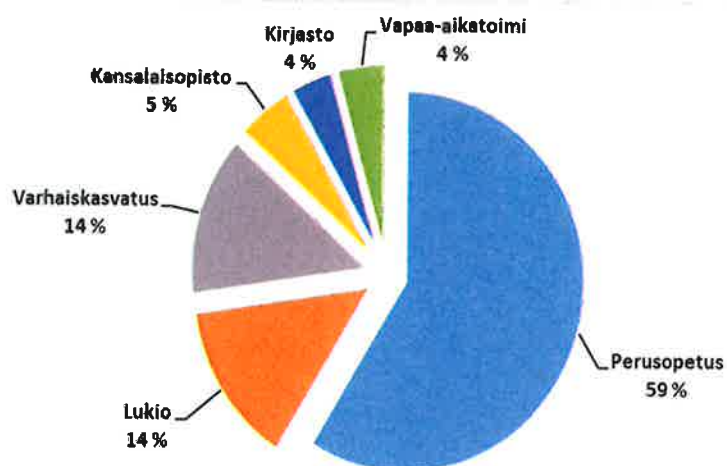
SIVISTYSLAUTAKUNTA YHTEENSÄ

Talous

SIVISTYSLAUTAKUNTA YHTEENSÄ	TP 2018	TA 2019	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	900 143	1 027 942	0	1 027 942	1 173 666	-145 724
Toimintakulut	-5 080 027	-5 137 038	0	-5 137 038	-4 991 488	-145 550
Toimintakate (netto)	-4 179 883	-4 109 096	0	-4 109 096	-3 817 822	-291 274
Poistot	-286 633	-234 800	0	-234 800	-233 381	-1 419
Tehtävän kokonaiskust.	-4 466 516	-4 343 896	0	-4 343 896	-4 051 202	-292 694
=valtuustoon nähden sitovat erät						

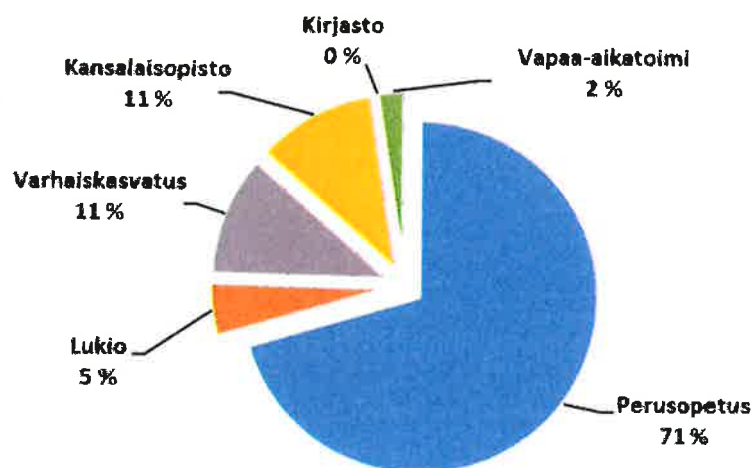
Sivistyslautakunnan alaisen toiminnan kokonaiskustannukset pysyivät talousarviossa. Toimintatuotot ylittivät 145 724 €:lla ja toimintakulut alittuivat 145 550 €:lla.

Sivistyslautakunnan toimintakulujen jakaantuminen tehtävittäin 2019

Perusopetus	2 934 595
Lukio	696 378
Varhaiskasvatus	689 660
Kansalaisopisto	252 900
Kirjasto	195 040
Vapaa-aikatoimi	222 915
	<u>4 991 488</u>

Sivistyslautakunnan toimintatuottojen jakaantuminen tehtävittäin 2019

Perusopetus	827 592
Lukio	57 365
Varhaiskasvatus	130 735
Kansalaisopisto	129 348
Kirjasto	0
Vapaa-aikatoimi	28 626
	<u>1 173 666</u>

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Tilivelvolliset: tekninen johtaja ja teknisen lautakunnan jäsenet

Yhdyskuntatekniset palvelut

Tulosalueeseen kuuluvat maankäyttö- ja kaavoitus, liikenneväylät ja yleiset alueet, jätehuolto ja kuljetus- ja työvälineet sekä pelastuslaitos ja väestönsuojelu. Jätehuollon yhteistyö toimii maakunnan rajat ylittävällä tavalla. Jätteiden keräämisen hoitaa Jätekuukko Oy. Yhteistyöelimenä eri kuntien välillä toimii jätehuollon neuvottelukunta. Jätekuukon toiminta-alueella toimii kuntien yhteinen jätelautakunta ja isäntäkuntana Kuopion kaupunki.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2019-2021	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Siisti ja hoidettu ympäristö	Kuntalaispalautteet	Tyytyväinen kuntalainen	Ympäristö on pidetty siistinä ja hoidettuna. Kuntalaisilta ei ole tullut negatiivista palautetta.
Maankäyttö- ja kaavoitus	Kuntalaistenpalautteet ja osallistuminen	Kaavoitus ajanhermolla	Asemakaavaa on päivitetty ja laajennettu.
Talousarviovuoden 2019 tavoitteet			
Investointisuunnitelman mukaisesti infran rakentaminen	Toteutuneet hankkeet	100 % hankkeiden toteutus	Infrahankkeet ovat toteutuneet pääosin. Kassatie ja Hyväriläntie siirtyi vuoteen 2020.
Teiden ja muiden yleisten alueiden kunnossapidon tason pitäminen lähes nykytasolla	Kuntalaispalautteet	Mahdollisimman hyvä kunnossapito resurssien puitteissa	Tiet ja yleiset alueet on pidetty kunnossa olemassa olevien resurssien puitteissa. Resurssit ja sääolosuhteet huomioiden on onnistuttu hyvin.
Yleiskaavoitustyön jatkaminen	Työn eteneminen	- Juojärven ranta-osayleiskaavan päivitys valmis v. 2019	Kaava valmistuu vuonna 2020.

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2019-2021	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Teiden ja yleisten alueiden kunnossapito lähes nykytasolla	Kustannukset/yksikkö, esim. km	Mahdollisimman hyvä taso resurssien puitteissa	Resurssit ja sääolosuhteet huomioiden on onnistuttu hyvin.
Talousarviovuoden 2019 tavoitteet			
Teiden ja yleisten alueiden rakentaminen ja saneeraaminen investointisuunnitelman mukaisesti	Hankkeiden toteutuminen suhteessa suunnitelmiin	Kunnan infrastruktuurin ja maankäytön kehittäminen strategian mukaisesti	Suunnittelutyön aloitus siirtyi loppuvuoteen ja siksi rakentaminen vuoteen 2020.
Teollisuus alueen kaavoitus ja kadun rakentaminen	Hankkeiden eteneminen	I-vaiheen asfaltointi valmis II-vaiheen kaavoitus valmis ja katu rakennettu v. 2019	Teollisuusalueen laajennuksen kaavoituksen aloitettu. Teollisuusalueen I- ja II-vaiheen tiestö on rakennettu lukuun ottamatta Kankaalantien liit-

			tymää valtatiehen ja valtatien muutoksia.
Jalkakäytävien liukkaudentorjunta Mahdollisimman hyvien teiden ja katujen talvikunnossapito	Liukastumisonnettomuuksien seuranta vuosittain Kuntalaispalautteet	Liukastumisonnettomuuksia 0 kpl/vuosi Hiekoituksen toteutus siten, että potkuriura on aina käytettävissä (ohjeistus)	Sääolosuhteisiin nähden liukkaudentorjunnassa on onnistuttu hyvin.

Tehtävänä on kaavojen ja maankäyttösuunnitelmien laatiminen niin, että asukkailla turvataan hyvä elinympäristö tarjoamalla laadukkaita ja kohtuuhintaisia rakennuspaikkoja niin taajamassa kuin haja-alueellakin. Keskeisenä tehtävänä on huolehtia katujen ja yleisten alueiden pitämisestä toimivina, turvallisina ja ympäristöltään viihtyisinä sekä varmistaa yhdyskuntarakenteen kehittyminen asetettujen tavoitteiden mukaisesti – kunnossapito pääosin omalla kalustolla (kuorma-auto + traktori) ja osin ulkoistettuna (mm. viikonloppuauraus). Kunta varaa tarvittavat määrärahat pelastuspalveluiden ostoon sekä vuokraa paloaseman tilat Kuopion kaupungille.

Jalkakäytävät ja kevyen liikenteen väylät hiekoitetaan ja ulkoreunaan jätetään hiekoittamaton kaistale potkurin käyttäjille. Esteetön liikkuminen mahdollistetaan jalkakäytävillä ja kevyen liikenteen väylillä mm. pyörätuolilla.

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta toteutetaan kunnanvaltuuston linjaamien periaatteiden ja kunnanhallituksen hyväksymän toimeenpano-ohjeen mukaisesti. Toimintaan liittyviä riskejä kartoitetaan ja työsuojelutoimenpitein pyritään ehkäisemään riskien toteutumista. Myös kalustohankintojen kautta pyritään lisäämään työturvallisuutta ja vähentämään riskejä. Henkilöstön koulutus ja työhyvinvoinnista huolehtiminen on osa riskienhallintaa.

Talous

	TP 2018	TA 2019	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	95 465	81 500	0	81 500	102 818	-21 318
Toimintakulut	-609 316	-607 327	0	-607 327	632 833	25 506
Toimintakate (netto)	-518 851	-525 827	0	-525 827	-530 015	4 188
Poistot	-249 132	-261 900	0	-261 900	-241 725	-20 175
Tehtävän kokonaiskust.	-762 983	-787 727	0	-787 727	-771 740	-15 987
=valtuustoon nähden sitovat erät						

Kiinteistötoimi

Tulosalueeseen kuuluvat kiinteistöosakeyhtiöt, asunto-osakeyhtiöt, muut osakeyhtiöt, asunnot ja huoneistot, rakennukset ja rakenteet, kiinteistönhuoltopalvelut sekä maa- ja metsätilat. Kiinteistö Oy Tuusniemen Turula on perustettu vuoden 2018 alussa ja se ei kuulu teknisen toimen vastualueeseen.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2019-2021	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Kiinteistöjen energiankulutuksen pienentäminen	Energiakatselmukset/energian kulutuksen seuranta	Kiinteistöjen energiankulutuksen pienentäminen	Toteutunut
Tuottamattomien ja tarpeettomien kiinteistöjen myynti	Myynnin toteutuminen	Saada myytyä tuottamattomat kiinteistöt	Kiinteistökauppa ei ole käynyt, eikä kiinteistöjä ole myyty.
Kiinteistöjen sisäilmakartoitukset	Kartoitusten toteutuminen (kpl)	Kaikkien kunnan kiinteistöjen kartoittaminen	Mäntykodin osalta tehtiin tiivistyskorjauksia

Puun myynnin toteuttaminen metsänhoitosuunnitelman mukaisesti	Myynnin toteutuminen	Puun myynti toteutetaan suunnitelman mukaisesti	Puun myynti on toteutunut suunnitelman mukaisesti
Kunnan omistamien maa- ja metsäalueiden myynti	Myynnin toteutuminen	Myyntiä toteutetaan strategian mukaisesti	Tontteja ei ole mennyt kaupaksi
Talousarviovuoden 2019 tavoitteet			
Kiinteistöjen energiankulutuksen pienentäminen	Energiakatselmukset/energian kulutuksen seuranta	Kiinteistöjen energiankulutuksen pienentäminen	Toteutunut
Tuottamattomien ja tarpeettomien kiinteistöjen myynti	Myynnin toteutuminen	Saada myytyä tuottamattomat kiinteistöt	Koko Tuusniemen alueella kiinteistökauppa on hyvin vähäistä
Puun myynnin toteuttaminen metsänhoitosuunnitelman mukaisesti	Myynnin toteutuminen	Puun myynti toteutetaan suunnitelman mukaisesti	Puun myynti on toteutunut suunnitelman mukaisesti. Vuoden 2018 puun myyntituloja kirjattiin vielä vuoden 2019 tuloiksi, jonka vuoksi tulot olivat suu-remmat
Kunnan omistamien maa- ja metsäalueiden myynti	Myynnin toteutuminen	Myyntiä toteutetaan strategian mukaisesti	Tontteja ei ole mennyt kaupaksi

=valtuustoon nähdyn sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2019-2021	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Myyntiin laitettujen kiinteistöjen huoneistojen myynti	Myynnin toteutuminen	Saada myytyä kaikki myynnissä olevat kiinteistöt ja huoneistot	Koko Tuusniemen alueella kiinteistökauppa on hyvin vähäistä

Kunta huolehtii omistamiensa kiinteistöjen ja huoneistojen kunnossapidosta, ylläpidosta, rakentamisesta ja rakennuttamisesta. Kustannukset siirretään todellisten kustannusten mukaan käyttäjille (käyttäjä maksaa kulut). Kunnan omistamassa kiinteistökannassa on saneeraustarvetta johtuen osin ikääntymisestä (mm. toimintakeskus/työtoiminta ja toimintakeskus/päivätoiminta).

Toiminnan painopisteenä on saada kunnan omistamat kiinteistöt kuntoon – tuottamattomista kiinteistöistä on tarkoitus luopua. Haasteena on resurssipula ja niukenevat määrärahat.

Metsätilojen hoitoa ja hakkuuta koskevat palvelut ostetaan Metsänhoitoyhdistys Pohjois-Savolta – metsiä hoidetaan ja hakataan metsätaloussuunnitelman mukaisesti (Tuusniemen kunnan metsätaloussuunnitelma 2013 – 2022). Tuusniemen kunnan metsäomaisuutta on tuloutettu etupainotteisesti ja hakkuutyö on saavuttanut sen tilan, että tuloutus on ollut pienenemässä huomattavasti ja kuluja on muodostumassa ennallistamistoista johtuen.

Peruskorjauksissa/kunnossapidossa huomioidaan esteetön liikkuminen (inva-luiskat, ovileveydet, kynnykset ym.). Kunnan kiinteistöjen sisäilmaongelmat ratkaistaan sisäilmaselvityksin/tarvittavin korjauksin.

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta toteutetaan kunnanvaltuuston linjaamien periaatteiden ja kunnanhallituksen hyväksymän toimeenpano-ohjeen mukaisesti. Toimintaan liittyviä riskejä kartoitetaan ja työsuojelutoimenpitein pyritään ehkäisemään riskien toteutumista. Myös kalustohankintojen kautta pyritään lisäämään työturvallisuutta ja vähentämään riskejä. Henkilöstön koulutus ja työhyvinvoinnista huolehtiminen on osa riskienhallintaa.

Talous

	TP 2018	TA 2019	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	798 743	694 175	18 220	712 395	1 019 259	-306 864
Toimintakulut	-846 338	-819 707	-39 524	-859 231	-879 549	20 318
Toimintakate (netto)	-47 596	-125 532	-21 304	-146 836	139 709	-286 545
Poistot	-62 080	-60 900	0	-60 900	-59 007	-1 893
Tehtävän kokonaiskust.	-109 676	-186 432	-21 304	-207 736	80 702	-288 438
=valtuustoon nähden sitovat erät						

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonta luo neuvonnan, lupakäsittelyn ja valvonnan keinoin edellytykset hyvälle rakentamiselle ja tätä kautta toimivalle, turvalliselle ja viihtyisälle elinympäristölle.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2019-2021	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Rakennusvalvonnan tulojen osuuden kasvattaminen niin, että ne vastaavat menoja	Rakennusvalvonnan tulot suhteessa menoihin	Rakennusvalvonnan menot pyritään suhteuttamaan saataviin lupatuloihin	Lupamäärien laskiessa ei ole päästy asetettuun tavoitteeseen
Talousarviovuoden 2019 tavoitteet			
Vähentää keskeneräisten rakennushankkeiden määrää	Keskeneräisten rakennusten määrä, vuoden 2018 lopussa n. 270 kpl	Pyritään vanhentuneiden lupien määrän vähentämiseen n. 200:aan vuoden 2019 lopussa	Keskeneräisiä rakennushankkeita aikaväliltä 1.1.2015 -31.12.2019 on 57 kpl

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2019-2021	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Rakennusvalvonnan tulojen pohjan vahvistaminen seuraamalla taksojen kustannuskehitystä ja rakennuslupien määrää	Lupien määrä/lupatulot	Lupatulot vastaavat rakennusvalvonnan menoja	Lupamäärien laskiessa ei ole päästy asetettuun tavoitteeseen
Talousarviovuoden 2019 tavoitteet			
Taksojen pitäminen nykytasolla	Tulokehityksen seuraaminen	Rakennusvalvonnan tulot 80 %	Rakennusvalvonnan tulot n. 50 %

Kuntaliiton suositusten mukaan rakennusvalvonnan tulojen tulisi vastata menoja 100 %:sti – taksat ovat kuitenkin olleet ennallaan, vuoden 2017 ja 2018 tasolla.

Ympäristöpalvelut

Seurataan ympäristön tilaa ja kehitystä yleisesti ja lupamenettelyn avulla. Puututaan havaittuihin epäkohtiin ja kuntalaisten ilmoituksiin.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2019-2021	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Vastataan lisääntyvän ympäristötietoisuuden mukanaan tuomiin haasteisiin kouluttautumalla ja lisäämällä neuvontaa.	Koulutuksen ja neuvonnan määrä	Olla ajanhermolla muuttuvassa lainsäädännössä Toiminnoissa otetaan huomioon ilmastonmuutoksen torjunta	On pyritty vaikuttamaan jätteiden kierrätyksen/hyötykäytön lisäämiseen (mm. muovin keräys) Ilmaistiin halukkuus osallistumisesta Kierrehankkeeseen
Tuottaa laadukkaita palveluja.	Asiakaspalaute	Tyytyväiset asiakkaat	Ei negatiivista palautetta
Talousarviovuoden 2019 tavoitteet			
Lain edellyttämien jätevesijärjestelmien kuntoon saattaminen	Järjestelmien uudistamisien määrä	Kiinteistöjen jätevesijärjestelmät ovat kunnossa lain edellyttämässä aikataulussa	Muutostöitä tehty kiinteistöillä tasaiseen tahtiin. Poikkeamis / vapautushakemuksia alle 10 kpl

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2019-2021	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Kiinteistöjen jätevesijärjestelmien kuntoon saattaminen	Järjestelmien uudistamisien määrä	Kiinteistöjen jätevesijärjestelmät ovat kunnossa lain edellyttämässä aikataulussa	Muutostöitä tehty kiinteistöillä tasaiseen tahtiin. Poikkeamis / vapautushakemuksia alle 10 kpl
Talousarviovuoden 2019 tavoitteet			
Lupahakemusten käsittely mahdollisimman nopeasti	Lupapäätösten käsittelyaika	Lupapäätös kohtuullisessa ajassa	Lupapäätökset on tehty kohtuullisessa ajassa

Asiakaspalaute ohjaa toimintaa oikeaan suuntaan.

Lupakäsittelyn nopeutetulla aikataululla vältetään tilanteet, joissa lupahakemuksen mukaiset toimenpiteet on ehditty aloittaa ennen hakemuksen käsittelyä. Uusi rakennusvalvonnan KuntaNet -ohjelmiston päivitys on luonut omat haasteensa lupakäsittelyssä. Uusi ohjelmistopäivitys (KuntaNet7) otettiin käyttöön toukokuussa 2019.

Yksityistiet

Yksityistieavustuksilla helpotetaan yksityisten talouksien ja tiekuntien kustannuspaineita, joita syrjäseudulla asuminen aiheuttaa. Avustamalla yksityisteitä ehkäistään omalta osaltaan maaseudun autioitumista.

Maanmittauslaitos hoitaa yksityisteihin liittyvät tietoisuuskampaniat yms. Kunnilla ei ole enää kyseistä roolia. Kunta osallistuu omistamiensa maiden osalta tieyksikkömaksuihin.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2019-2021	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Tieavustusmäärärahojen säilyttäminen nykytasolla (vuonna 2019 ollut 25.000 e)	Jaettu avustuksen määrä	Jaetaan koko avustussumma 25.000 euroa	Koko avustussumma on jaettu
Talousarviovuoden 2019 tavoitteet			
Tieavustusmäärärahat pyritään sopeuttamaan taloudellisen tilanteen mukaan, jakoperusteet määritellään vuosittain (edellytyksenä tiekunta, avustettava vähimmäispituus 500 – 1000 m)	Jaettu avustussumma	Jaetaan kokonaan talousarvioon varattu avustussumma	Koko avustussumma on jaettu

=valuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2019-2021	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Kannustaa tiekuntia hyvään tienpitoon	Yksityisteiden kunto	Yksityistiet pysyvät mahdollisimman hyvässä kunnossa	Yksityistiet ovat pysyneet kohtalaisen hyvässä kunnossa
Talousarviovuoden 2019 tavoitteet			
Valtuuston myöntämien tieavustusmäärärahojen jakaminen	Jaettu avustussumma	Jaetaan kokonaan talousarvioon varattu avustussumma	Koko avustussumma on ajettu

Tieavustuksilla helpotetaan taajaman ulkopuolella asuvien tienhoitokustannuksia ja näin luodaan tasapuolisuutta verrattuna taajaman kiinteistöihin. Avustusmäärärahoja on vähennetty aiemmista vuosista kunnan niukkeneviin talousresursseihin perustuen. Samalla on muutettu jakoperusteita – avustusta jatkossa vain tiekunnille.

Talous (rakennusvalvonta, ympäristöpalvelut ja yksityistiet)

	TP 2018	TA 2019	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	28 855	37 800	0	37 800	32 144	5 656
Toimintakulut	-89 247	-104 666	-62 000	-166 666	-158 234	-8 432
Toimintakate (netto)	-60 392	-66 866	-62 000	-128 866	-126 089	-2 777
Tehtävän kokonaiskust.	-60 392	-66 866	-62 000	-128 866	126 089	- 2 777

=valuustoon nähden sitovat erät

TEKNINEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ

Teknisen lautakunnan alaisuuteen kuuluvat kunnan tekninen toimi sekä ympäristötoimi. Vesihuoltolain muutoksesta johtuen vesihuoltolaitos on eriytetty 1.1.2016 alkaen kunnan kirjanpidossa omaksi kirjanpidolliseksi ta-
seyksiköksi, joka on esitetty kokonaisuutena kohdassa Vesihuoltolaitos. Suurimpia poikkeamia tuloissa olivat metsänmyyntitulojen toteutuminen (346.754 €). Vuoden 2018 puukauppatulojen tilitys kunnalle ei ennättänyt sen vuoden kirjanpitoon, joten näitä puukauppojen myyntituloja tilitettiin ja kirjattiin vuoden 2019 puolella. Vuodelle 2019 oli talousarviossa arvioitu puunkaupoista saaduiksi tuloiksi noin 140.000 euroa, mutta kokonaiskertymä olikin noin 200.000 euroa suurempi.

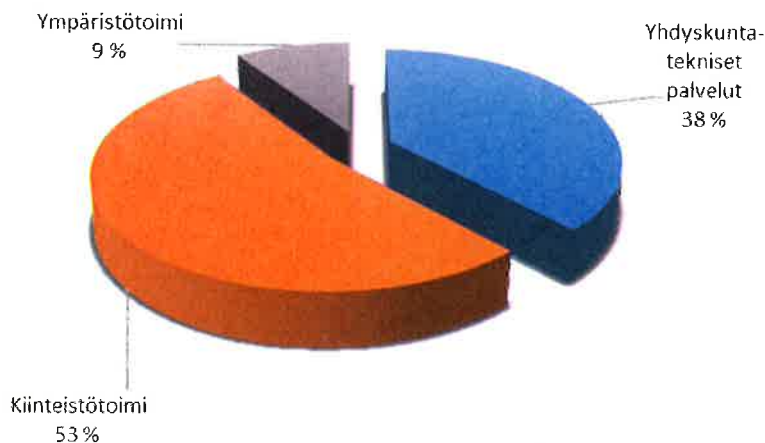
Menojen osalta tyhjilleen jääneiden kiinteistöjen lämmitys ja sähkökulut (mm. Toimintakeskus Ylätie 1) ovat siirtyneet teknisen toimen kustannuksiksi. As Oy Keskipihan remontit on tuonut kunnalle 69.309 euron kustannukset. Myyntisaamisten luottotappioita on kirjattu 35.121 euroa teknisen toimen kuluihin. Tämä kustannus on muodostunut As Oy Tuusniemen Päivölän tontin siivoamisesta palojätteestä.

Talous

TEKNINEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ	TP 2018	TA 2019	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	923 063	813 475	-18 220	831 695	1 154 221	-322 526
Toimintakulut	-1 544 902	-1 531 700	-101 524	-1 633 224	-1 670 616	37 392
Toimintakate (netto)	-621 839	-718 225	-83 304	-801 529	-516 395	-285 134
Poistot	-311 213	-322 800	0	-322 800	-300 732	-22 068
Tehtävän kokonaiskust. =valuustoon nähden sitovat erät	-933 052	-1 041 025	-83 304	-1 124 329	-817 127	-307 202

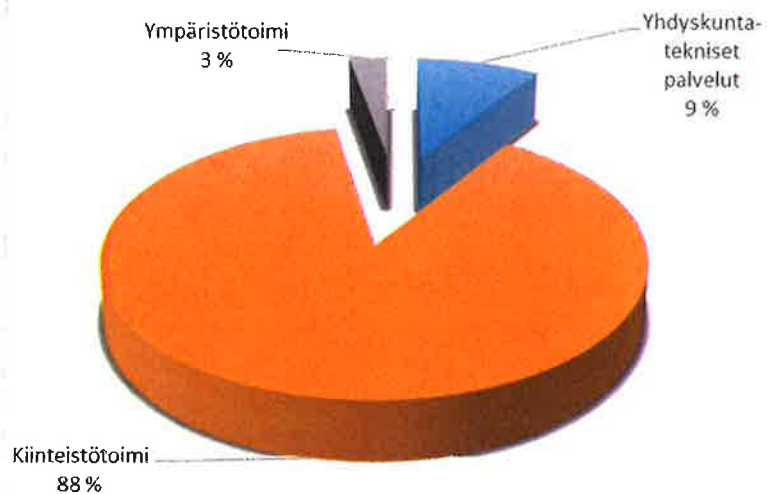
Teknisen toimen toimintakulujen jakaantuminen tehtävittäin:

Yhdyskuntatekniset palvelut	632 833
Kiinteistötoimi	879 549
Ympäristötoimi	158 234
	1 670 616

Teknisen toimen toimintatuottojen jakaantuminen tehtävittäin:

Yhdyskuntatekniset palvelut	102 818
Kiinteistötoimi	1 019 259
Ympäristötoimi	32 144
	<u>1 154 221</u>

INVESTOINNIT 2019

MAA- JA VESIALUEET

Hankekuvaus:

Menot maa-aluiden ostot

Tontteja myyty: Sivakka-tilasta ja Suojaharju-tilasta, myyntivoittoa maa-alueiden myynnistä kertyi 7.152 €, joka kirjattiin käyttötaloustuloksi.

Lunastettu maa-alueita Kankaanpaikka-tilasta.

	TP 2018	Talousarvio 2019	MRM 2019	Toteutuma 2019	Poikkeama
Investointimenot		-50 000	18 500	-3 867	-27 633
Investointitulot	10 760	10 000		2 848	7 152
Nettomenot	10 760	-40 000	18 500	-1 019	-20 481

= valtuustoon nähden sitovat erät

OSAKKEET JA OSUUDET

Hankekuvaus:

Ostettu Sakupe Oy:n osakkeita 500 € ja Servica Oy:n osakkeita 2.540 €.

Saatu lahjoituksena As Oy Veljesmäestä osake, jonka arvoksi arvioitu 13.000 €.

Kiinteistö Oy Virastotalosta ostettu Kelan tilat, kirjattu ennakkomaksuksi 5.100 €.

Tuusniemen Teollisuus Oy:n pääomalaina 111.340 € konvertoitu SVOP sijoitukseksi.

Osakkeiden myyntiin talousarviossa varattu 30.000 €, ei toteutunut.

	TP 2018	Talousarvio 2019	MRM 2019	Toteutuma 2019	Poikkeama
Investointimenot	-150 800		-21 500	-132 480	110 980
Investointitulot	4 000	30 000			30 000
Nettomenot	-146 800	30 000	-21 500	-132 480	140 980

= valtuustoon nähden sitovat erät

IRTAIN OMAISUUS

KONEET JA KALUSTO

- Asiakirjahallintajärjestelmä	40 000
- Teknisen toimen kalustohankinnat	20 000

Hankekuvaus:

Asiakirjahallintajärjestelmään hankittu tietokoneohjelmisto kirjattu ennakkomaksuksi.

Tekniseen toimeen ei tehty kalustehankintoja.

	TP 2018	Talousarvio 2019	MRM 2019	Toteutuma 2019	Poikkeama
Investointimenot		-60 000	11 000	-14 757	-34 243
Investointitulot					
Nettomenot		-60 000	11 000	-14 757	-34 243

= valtuustoon nähden sitovat erät

HAJA-ASUTUSALUEIDEN INVESTOINTIAVUSTUS

Hankekuvaus: Maksettu Tulikallion seudun vesiosuuskunnalle avustusta.

	TP 2018	Talousarvio 2019	MRM 2019	Toteutuma 2019	Poikkeama
Investointimenot	-9 474				
Investointitulot					
Nettomenot	-9 474				

= valtuustoon nähden sitovat erät

MUU JULKINEN KÄYTTÖOMAISUUS

MUUT HALLINTO- JA LAITOSRAKENNUKSET

	TA 2019	MRM	Käyttö	Poikkeama
Kunnantalon sisätilojen saneeraus	-10 000	5 000		-5 000
Koulukeskuksen IV-nuohous	-45 000	45 000		0
Työsuojelukorjaukset	-10 000			-10 000
Koulukeskuksen kunnostuskorjaus	-20 000		-19 671	-329
Museon korjaus	-50 000		-24 506	-25 494
Terveyskeskuksen julkisivu	-35 000		-31 771	-3 229
Hammaslääkäritilat	-175 000		-107 718	-67 282
Vuodeosaston kylpyhuoneet	-40 000		-6 058	-33 942
Koivukoti tuulikaappi	-30 000	30 000	0	0
Mäntykodin sisäpihan saneeraus	-30 000		0	-30 000
Palvelukeskus/terveyskeskus/ sairaala IV-nuohous	-50 000		0	-50 000
Keskuskeittiön lattia	-10 000		0	-10 000
Rakennusautomaatiojärjestelmä/saneeraus		-50 000	-44 740	-5 260
Keskustan pysäkkikatos		-10 000	0	-10 000
Vainaja kylmiö		-23 000	-22 953	-47
Mäntykodin sisäilmakorjaus		-163 000	-109 021	-53 979

Hankekuvaus: Kunnan kiinteistökannan parantaminen, korjausinvestoinnein.

Koulukeskus: Kameravalvonnan päivitys, asennettu uusia kameroita, monitoimisalalin lattia hiottu ja lakattu, jääkiekkokaukalon pukukopin ulko-ovi uusittu ja seiniä kunnostuskorjattu ja maalattu.

Museo: Museon katon uusiminen. Pärekatto muutettu kolmiorimahuopakatoksi.

Terveyskeskus: Lisätty eristeitä ja uusittu ulkovuoraus. Uusittu kaksi ikkunaa, laboratorioon uusi taka-ovi, sadevesikourut ja syöksytorvet uusittu Harjutien puolelle.

Hammaslääkäritilat: Hammaslääkäritilojen saneeraus virastotalolle.
Purkutyöt ja kalustehankinnat ym

Kylpyhuoneet: Huoneiden 8 ja 5 wc-tilojen lattioiden kaatokorjaus, uudelleen matotus Pääsisäänkäynnin tuulikaapin lattiamaton uusiminen. Yleisö wc lattian korjaus. Huuhtelu-huoneeseen uusi akryylipinnoite.

Rakennusautomaatiojärjestelmä: Päivitetty uusi automaatio-ohjelmisto. Valvonta-automaation keskuksen uusiminen.

Vainaja-kylmiö: Hankittu vainajakylmiö 4 vainajalle ja vainajankuljetusvaunu.

Mäntykoti: Tiivistetty seinä- ja lattia rajapintoja. Ikkunoiden ympärökset uusittu
Lattiapinnoite uusittu ja seinäpintoja ja ovia maalattu. Muutettu wc oven leveyttä ja paikkaa.

	TP 2018	Talousarvio 2019	MRM 2019	Toteutuma 2019	Poikkeama 2019
Investointimenot	-283 170	-505 000	-166000	-366 438	-304 562
Investointitulot		40 000		1 000	39 000
Nettomenot	-283 170	-465 000	-166 000	-365 438	-265 562

= valtuustoon nähden sitovat erät

KIIENTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET

LIIKENNEVÄYLIEN SANEERAUS

Hankekuvaus: Kassatien ja Hyväriläntien perusparannussuunnitelma

	TP 2018	Talousarvio 2019	MRM 2019	Toteutuma 2019	Poikkeama 2019
Investointimenot	-71 290	-175 000	155000	-2 359	-17 641
Investointitulot					
Nettomenot	-71 290	-175 000	155 000	-2 359	-17 641

= valtuustoon nähden sitovat erät

TUUSNIEMEN TEOLLISUUSALUEEN INFRA

Hankekuvaus: Kankaalan tien jatke ja tien alitus (hiihtoputki).

Ostettu määrä-ala Matinpelto-tilasta

	TP 2018	Talousarvio 2019	MRM 2019	Toteutuma 2019	Poikkeama 2019
Investointimenot	-218 934	-280 000		-531 117	251 117
Investointitulot	106 119		175 281	175 000	281
Nettomenot	-112 815	-280 000	175 281	-356 117	251 398

= valtuustoon nähden sitovat erät

MUUT KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET**LUONTOMATKAILUREITIT**

Hankekuvaus: Seinävuorelle tehty uusi kota, näköalatasanne ja laituri. Uusittu pitkospuut.

Korjattu vanhan puolikodan lattia, levennetty parkkipaikkaa, rakennettu pyörätuolisoratie

Kunnostettu ja sorastettu seinävuoren tien kohtaamispaikat.

	TP 2018	Talousarvio 2019	MRM 2019	Toteutuma 2019	Poikkeama 2019
Investointimenot		-145 605		-49 304	-96 301
Investointitulot		72 803		23 550	49 253
Nettomenot		-72 802		-25 754	-47 048

= valtuustoon nähden sitovat erät

SATAMA-ALUE, LEVÄLAHDEN LAITURI JA MOOTTORIKELKKAREITTI

Hankekuvaus: Hankittu keinut satamaan, satama-paviljonkiin markiisit. Rakennettu

terassit paviljongin molemmin puolin. Levälahden laiturin pysäköintialueen laajennus ja sähkötyöt.

	TP 2018	Talousarvio 2019	MRM 2019	Toteutuma 2019	Poikkeama 2019
Investointimenot	-62 392	-135 000		-110 064	-24 936
Investointitulot					
Nettomenot	-62 392	-135 000		-110 064	-24 936

= valtuustoon nähden sitovat erät

VESI- JA VIEMÄRILAITOKSEN TÄYDENNYSRAKENTAMINEN

Hankekuvaus: Jäteveden puhdistamon kuivatun lietteen mäntäpumppu, hydraaliyksikkö

ja kaksi taajuusmuuntajaa.

	TP 2018	Talousarvio 2019	MRM 2019	Toteutuma 2019	Poikkeama 2019
Investointimenot		-40 000		-36 611	-3 389
Investointitulot					
Nettomenot		-40 000		-36 611	-3 389

= valtuustoon nähden sitovat erät

INVESTOINNIT YHTEENSÄ

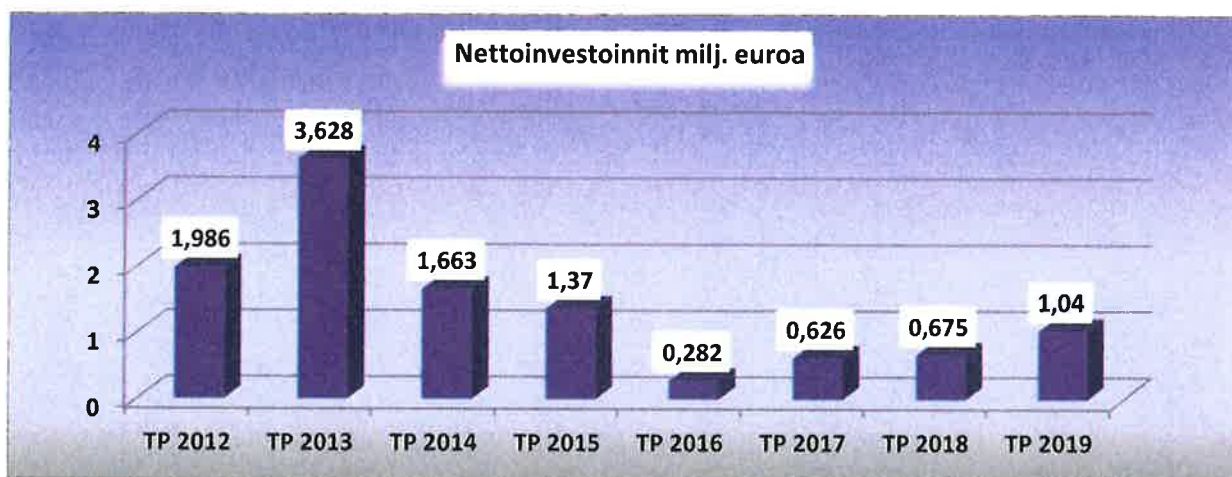
	TP 2018	TA 2019	MRM 2019	TP 2019	Poikkeama
Investointikulut	-796 060	-1 390 605	3 000	-1 246 997	-146 608
Investointitulot	120 879	152 803	175 281	202 398	125 686
Nettoinvestoinnit	-675 181	-1 237 802	172 281	-1 044 599	-20 922

Vesihuollon investoinnit 36.612 €. Ostettu Sakupe Oy:n osakkeita 500 €, Servica Oy:n osakkeita 2.540 €, kirjattu ennakkomaksuihin Kelalta ostetut tilat 5.100 € ja As Oy Veljesmäen lahjoitusosake arvo 13.000 €.

Tuusniemen Teollisuus Oy: n pääomalaina 111.340 € konvertoitu SVOP sijoitukseksi.

Saatu avustusta Museon korjaukseen 1.000 €, Luontomatkailureitteihin 23.549 € ja

Tuusniemen teollisuusalueen infraan 175.000 € ja myyty maa-aluita 2.848 €.

YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA (SIS. VESIHUOLTO)

	Sivov. taso	Määrärahat			Tuloarviot						
		Alkuperäinen talousarvio	TA:n muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Alkuperäinen talousarvio	TA:n muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
KÄYTTÖTALOUSOSA											
Keskusvaalittk.	B	27 242		27 242	17 834	9 408	17 300		17 300	9 541	7 759
Tarkastusltk.	B	19 616		19 616	16 213	3 403					
Kunnanvaltuusto	B	40 558		40 558	45 269	-4 711					
Kunnanhallitus	B	2 296 884	53 102	2 349 986	2 266 667	83 319	1 660 522	2 860	1 663 382	1 682 970	-19 588
Sosiaalilautakunta	B	14 454 700	-47 226	14 407 474	14 941 893	-534 419	1 553 720	-21 080	1 532 640	1 480 141	52 499
Sivistyslautakunta	B	5 137 038		5 137 038	4 991 488	145 550	1 027 942		1 027 942	1 173 666	-145 724
Tekninen ltk.	B	1 531 700	101 524	1 633 224	1 670 616	-37 392	813 475	18 220	831 695	1 154 221	-322 526
Vesihuolto	N	201 800		201 800	208 998	-7 198	307 050		307 050	323 684	-16 634
KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ		23 709 538	107 400	23 816 938	24 158 978	-342 040	5 380 009	0	5 380 009	5 824 223	-444 214
TULOSLASKELMAOSA											
Verotulot	B						8 550 000		8 550 000	8 332 435	217 565
Valtionosuudet	B						9 540 733		9 540 733	9 676 562	-135 829
Korkotulot	B						4 000		4 000	834	3 166
Muut rahoitustulot	B						196 751		196 751	194 673	2 078
Korkokulut	B	55 000		55 000	46 155	-8 845					
Muut rahoituskulut	B	16 105		16 105	15 852	-253					
Satunnaiset erät	B										
Poistoeron muutos	B						111 116		111 116	111 116	
Varausten muutos	B	71 105		71 105	62 007	-9 098	18 402 600		18 402 600	18 315 620	86 980
YHTEENSÄ											

	Sivov. taso N B	Määrärahat				Tuloarvot					
		Alkuperäinen talousarvio	TA:n muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Alkuperäinen talousarvio	TA:n muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
MUU JULK. KÄYTTÖÖM.	B	580 000	-180 000	400 000	620 095	220 095					
Kunnanhallitus		280 000		280 000	531 116	251 116					
Teollisuusalueen infra		280 000		280 000	531 116	251 116					
Vapaa-ajatoimi		25 000	-25 000	0	0	0					
Moottorikelkkareitti		25 000	-25 000	0	0	0					
Tekninen toimi		235 000	-155 000	80 000	88 979	-27 632					
Satama-alueen kehittäminen		60 000		60 000	50 010	-9 990					
Liikenneväylien saneeraus		175 000	-155 000	20 000	2 358	-17 642					
VESIHUOLTO	B	40 000		40 000	36 612	-3 389					
Vesi- ja viemäri/täydennys		40 000		40 000	36 611	-3 389					
INVESTOINNIT YHT.		1 390 605	3 000	1 393 605	1 246 997	-146 608	328 084		328 084	202 398	125 686
RAHOITUSOSA											
Antolainojen vähennys	B	625 000		625 000	625 000						
Pitkäaik. lainojen lyhennys	B	625 000		625 000	625 000						
Lyhytaik. lainojen muutos	B										
Oman pääoman muutoks.	B										
YHTEENSÄ		25 796 248	110 400	25 906 648	26 092 982	-497 746	24 110 693		24 110 693	24 342 241	-231 548

Sitovuus N = sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio B = bruttomääräraha/-tuloarvio

TULOSLASKELMAN TOTEUTUMINEN (SIS. VESIHUOLTO)

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	5 380 009		5 380 009	5 824 223	-444 214
Myyntituotot	3 383 780		3 383 780	3 697 071	-313 291
Maksutuotot	910 140		910 140	894 522	15 618
Tuet ja avustukset	349 800		349 800	388 513	-38 713
Muut toimintatuotot	736 289		736 289	838 220	-101 931
Valmistus omaan käyttöön				5 897	-5 897
Toimintakulut	-23 709 538	-107 400	-23 816 938	-24 158 978	342 039
Henkilöstökulut	-7 697 310		-7 697 310	-7 292 250	-405 061
Palvelujen ostot	-13 580 515	-200 350	-13 780 865	-14 210 705	429 840
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 021 445	4 500	-1 016 945	-962 419	-54 526
Avustukset	-683 050	88 450	-594 600	-850 223	255 623
Muut toimintakulut	-727 218		-727 218	-843 381	116 163
TOIMINTAKATE	-18 329 529	-107 400	-18 436 929	-18 334 755	-102 175
Verotulot	8 550 000		8 550 000	8 332 435	217 565
Valtionosuudet	9 540 733		9 540 733	9 676 562	-135 829
Rahoitustuotot ja -kulut	129 646		129 646	133 500	-3 854
Korkotuotot	4 000		4 000	834	3 166
Muut rahoitustuotot	196 751		196 751	194 673	2 078
Korkokulut	-55 000		-55 000	-46 155	-8 845
Muut rahoituskulut	-16 105		-16 105	-15 852	-253
VUOSIKATE	-109 150	-107 400	-216 550	-192 258	-24 293
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 058 900		-1 058 900	-1 050 360	-8 540
Arvonalentumiset					
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
TILIKAUDEN TULOS	-1 168 050	-107 400	-1 275 450	-1 242 618	-32 833
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	111 116		111 116	111 116	
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)					
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)					
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 056 934	-107 400	-1 164 334	-1 131 502	-32 833

Verotulot olivat tilinpäätösvuonna yhteensä 8,33 milj. € ja toteutuivat 217.565 € talousarviota pienempänä. Verotuloista kunnallisveron tuotto oli 6,66 milj. €, kiinteistöveron tuotto 0,93 milj. € ja yhteistöveron tuotto 0,74 milj. €. Valtionosuudet toteutuivat 0,135 milj. € talousarviota suurempana.

Rahoitustuotot ja -kulut olivat yhteensä 133.500 € ja toteutuivat 3.854 € suurempana. Toteutumaan vaikutti eniten liian suurina arvioidut muut rahoitustuotot, korkotuotot, korkokulut ja muut rahoituskulut.

RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN

	Alkuperäinen talousarvio 2 019 €	Talousar- vio- muutokset 2019 €	Talousar- vio muutosten jälkeen €	Toteutuma 2019 €	Poik- keama 2019 €
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	-109 150	-107 400	-216 550	-192 258	-24 292
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät				85 428	-85 428
Tulorahoitus yhteensä	-109 150	-107 400	-216 550	-106 830	-109 720
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-1 390 605	-3 000	-1 393 605	-1 246 997	-146 608
Rahoitusosuudet invest.menoihin	112 803	175 281	288 084	199 550	88 534
Pys. vastaavien hyöd. luovutustulot	40 000		40 000	15 000	25 000
Investoinnit yhteensä	-1 237 802	172 281	-1 065 521	-1 032 448	-33 074
Toiminta ja investoinnit netto	-1 346 952	64 881	-1 282 071	-1 139 278	-142 793
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset					
Antolainasaamisten vähennykset				111 340	-111 340
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 500 000		1 500 000		1 500 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-625 000		-625 000	-625 000	
Lyhytaikaisten lainojen muutos					
Oman pääoman muutokset					
Vaikutus maksuvalmiuteen	-471 952	64 881	-407 071	-1 652 938	1 245 867

Tulorahoitus; Vuosikatteenä oli arvioitu -216 550 € (määrärahamuutokset huomioitu) ja toteutuma -192 258 € Toteutuma alitti arvion -24 292 €.

Investoinnit; Investointien bruttototeuma oli 1 246 997 €. Investointeihin kohdistuvien tuloerien jälkeen nettoinvestoinnit ovat 1 032 448 €.

Varsinaisen toiminnan ja investointien netto; muutoksen arvioitiin olevan vuoden aikana tehty aikana tehty muutokset huomioiden -1 282 071 €. Investointien toteutuminen oli kuitenkin 33 074 € arvioitua pienempi ja siitä syystä varsinaisen toiminnan ja investointien netto oli -142 793 €.

Antolainauksen muutokset; Tuusniemen Teollisuus Oy:n pääomalaina 111.340 € kunnalta on konvertoitu SVOP sijoitukseksi.

Lainakannan muutokset; Pitkäaikaista lainaa ei ole otettu. Pitkäaikaisia lainoja on lyhennetty 625 000 €.

Vaikutus maksuvalmiuteen; Rahoitusosan toteutumisen mukaan edellä esitetyt rahoituserät vaikuttavat maksuvalmiuteen ja rahavarojen muutokseen 1 652 938 €.

Maksuvalmiuden muutos koostuu seuraavaista eristä; toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos 130 137 €, saamisten muutos 599 256 € ja korottomien velkojen muutos 5 819 €, josta tulee rahavarojen muutos 735 212 €.

Rahoitusarvopaperit, rahat ja pankkisaamiset olivat vuoden alussa 1 117 381 € (rahoitusarvopaperit 58 726 €) ja vuoden lopussa 199 655 € (rahoitusarvopaperit 58 726 €). Markkinaehtoisia talletuksia kunnalla ei ollut 31.12.2019.

TULOSLASKELMA ulkoinen

	2019	2018	muutos
Toimintatuotot			
Myyntituotot	1 995 193,52	1 728 038,13	267 155,39
Maksutuotot	894 521,76	924 410,27	-29 888,51
Tuet ja avustukset	388 512,94	356 810,91	31 702,03
Muut toimintatuotot	681 744,35	657 276,08	24 468,27
Toimintatuotot yhteensä	3 959 972,57	3 666 535,39	293 437,18
Valmistus omaan käyttöön	5 897,01	1 849,39	4 047,62
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	-7 292 249,51	-7 228 220,88	-64 028,63
Palkat ja palkkiot	-5 602 992,27	-5 560 549,27	-42 443,00
Henkilösivukulut	-1 689 257,24	-1 667 671,61	-21 585,63
Eläkekulut	-1 457 515,93	-1 436 795,01	-20 720,92
Muut henkilösivukulut	-231 741,31	-230 876,60	-864,71
Palvelujen ostot	-12 465 517,07	-11 840 694,13	-624 822,94
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-951 236,70	-1 075 038,94	123 802,24
Avustukset	-850 223,11	-704 556,50	-145 666,61
Muut toimintakulut	-741 398,63	-621 718,77	-119 679,86
Toimintakulut yhteensä	-22 300 625,02	-21 470 229,22	-830 395,80
Toimintakate	-18 334 755,44	-17 801 844,44	-532 911,00
Verotulot	8 332 435,48	7 833 020,55	499 414,93
Valtionosuudet	9 676 562,00	9 803 682,00	-127 120,00
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	834,01	2 686,42	-1 852,41
Muut rahoitustuotot	179 193,93	202 672,50	-23 478,57
Korkokulut	-46 155,40	-56 924,45	10 769,05
Muut rahoituskulut	-372,97	-124,48	-248,49
Vuosikate	-192 258,39	-16 831,90	-175 426,49
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 050 360,02	-1 118 221,52	67 861,50
Arvonalentumiset			
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot		56 311,00	-56 311,00
Satunnaiset kulut			
Tilikauden tulos	-1 242 618,41	-1 078 742,42	-163 875,99
Poistoeron lisäys (-) tai väh.(+)	111 115,92	111 115,92	
Varausten lisäys (-) tai väh.(+)			
Rahastojen lisäys (-) tai väh.(+)			
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 131 502,49	-967 626,50	-163 875,99

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	17,8 %	17,1 %
Vuosikate/Poistot, %	-18,3 %	-1,5 %
Vuosikate, euroa/asukas	-78	-7
Asukasmäärä	2 476	2 555

RAHOITUSLASKELMA

	2019	2018
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	-192 258,39	-16 831,90
Satunnaiset erät		56 311,00
Tulorahoituksen korjauserät	85 428,00	-5 088,39
	-106 830,39	34 390,71
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 246 997,28	-796 059,84
Rahoitusosuudet investointimenoihin	199 549,75	106 119,00
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	15 000,00	19 848,38
	-1 032 447,53	-670 092,46
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 139 277,92	-635 701,75
Rahoitustoiminnan rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		
Antolainasaamisten vähennykset	111 340,41	0,00
	111 340,41	0,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-625 000,00	-625 000,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos		
	-625 000,00	-625 000,00
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiant.varojen ja pääomien muutokset	130 137,39	11 182,29
Vaihto-omaisuuden muutos		
Saamisten muutos	599 255,56	-294 974,14
Korottomien velkojen muutos	5 818,64	574 497,62
	735 211,59	290 705,77
Rahoituksen rahavirta	221 552,00	-334 294,23
Rahavarojen muutos	-917 725,92	-969 995,98
Rahavarat 31.12.	140 928,70	1 117 380,80
Rahavarat 1.1.	1 058 654,62	2 087 376,78
	-917 725,92	-969 995,98

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä

5 v, 1000 €

	-348	236
Investointien tulorahoitus, %	-18,4 %	-2,4 %
Laskennallinen lainanhoitokate	-0,3	0,1
Kassan riittävyys, pv	2	18
Asukasmäärä	2 476	2 555

VASTAAVAA		2019	2018
A PYSYVÄT VASTAAVAT			
I	Aineettomat hyödykkeet		
	Muut pitkävaikutteiset menot	510 295,90	615 843,29
	Ennakkomaksut	14 757,00	
		525 052,90	615 843,29
II	Aineelliset hyödykkeet		
	Maa- ja vesialueet	1 667 036,66	1 648 778,66
	Rakennukset	7 303 045,43	7 617 585,68
	Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 016 662,22	2 968 290,77
	Koneet ja kalusto	77 908,95	131 532,18
	Muut aineelliset hyödykkeet	15 099,74	15 099,74
	Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	256 927,67	2 844,15
		12 336 680,67	12 384 131,18
III	Sijoitukset		
	Osakkeet ja osuudet	7 608 208,80	7 475 728,39
	Muut lainasaamiset		111 340,41
		7 608 208,80	7 587 068,80
Pysyvät vastaavat yhteensä		20 469 942,37	20 587 043,27
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT			
	Lahjoitusrahastojen varat	132 457,75	15 124,09
C VAIHTUVAT VASTAAVAT			
I	Vaihto-omaisuus		
	Muut vaihto-omaisuus		
II	Saamiset		
	Pitkäaikaiset saamiset		
	Muut saamiset	48 802,84	52 556,92
	Lyhytaikaiset saamiset		
	Myyntisaamiset	348 992,34	434 688,80
	Lainasaamiset		
	Muut saamiset	87 425,06	138 869,90
	Siirtosaamiset	299 229,26	757 589,44
		735 646,66	1 331 148,14
III	Rahoitusarvopaperit		
	Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	58 726,18	58 726,18
IV	Rahat ja pankkisaamiset	140 928,70	1 058 654,62
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		984 104,38	2 501 085,86
VASTAAVAA		21 586 504,50	23 103 253,22

VASTATTAVAA		2019	2018
A OMA PÄÄOMA			
Peruspääoma		10 398 531,95	10 398 531,95
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä		4 561 164,57	5 528 791,07
Tilikauden yli-/alijäämä		-1 131 502,49	-967 626,50
		13 828 194,03	14 959 696,52
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET			
Poistoero		2 143 534,62	2 254 650,54
C PAKOLLISET VARAUKSET			
Muut pakolliset varaukset		97 580,00	0,00
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT			
Lahjoitusrahastojen pääomat		268 960,46	15 124,09
Muut toimeksiantojen pääomat		11 869,86	18 235,18
		280 830,32	33 359,27
E VIERAS PÄÄOMA			
I Pitkäaikainen			
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta		2 425 000,00	3 050 000,00
II Lyhytaikainen			
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta		625 000,00	625 000,00
Saadut ennakot		44 366,00	40 341,09
Ostovelat		1 152 951,27	707 982,26
Muut velat		144 189,50	145 152,75
Siirtovelat		844 858,76	1 287 070,79
		2 811 365,53	2 805 546,89
Vieras pääoma yhteensä		5 236 365,53	5 855 546,89
VASTATTAVAA		21 586 504,50	23 103 253,22
TASEEN TUNNUSLUVUT			
Omavaraisuusaste, %		74,1	74,6
Suhteellinen velkaantuneisuus, %		23,6	27,3
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €		3 430	4 561
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas		1 385	1 785
Lainakanta 31.12., 1000 €		3 050	3 675
Lainakanta 31.12., €/asukas		1 232	1 438
Lainat ja vastuut 31.12., 1000 €		3 152	3 678
Lainat ja vastuut, €/asukas		1 273	1 439
Lainasaamiset 31.12., 1000 €		0	111
Kunnan asukasmäärä 31.12.		2 476	2 555

Konsernituloslaskelma, €	2019	2018
Toimintatuotot	12 176 369	12 041 960
Toimintakulut	-30 327 880	-29 957 961
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	46 196	70 694
Toimintakate	-18 105 315	-17 845 307
Verotulot	8 303 116	7 800 592
Valtionosuudet	10 149 012	10 199 474
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Korkotuotot	10 196	11 600
Muut rahoitustuotot	191 701	204 327
Korkokulut	-99 941	-114 352
Muut rahoituskulut	-1 894	-18 969
	100 062	82 606
Vuosikate	446 875	237 364
Poistot ja arvonalentumiset:		
Suunn.mukaiset poistot	-1 698 029	-1 740 032
Arvonalentumiset	0	-4 193
Satunnaiset erät	30	16 471
Tilikauden tulos	-1 251 125	-1 490 389
Tilinpäätössiirrot	40 225	40 142
Tilikauden verot	-4 431	-651
Laskennalliset verot	-3 317	-1 083
Vähemmistöosuudet	60	5 301
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 218 587	-1 446 681

Konsernirahoituslaskelma, €

	2019	2018
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	446 875	237 364
Satunnaiset erät	30	16 471
Tilikauden verot	-4 431	-651
Tulorahoituksen korjauserät	-100 761	-140 925
	<u>341 712</u>	<u>112 259</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-2 110 492	-1 478 469
Rahoitusosuudet investointimenoihin	217 660	117 822
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	40 933	222 272
	<u>-1 851 899</u>	<u>-1 138 376</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 510 187	-1 026 116
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-275	0
Antolainasaamisten vähennykset	0	7 454
	<u>-275</u>	<u>7 454</u>
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	630 347	680 613
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-859 405	-833 598
Lyhytaikaisten lainojen muutos	7 674	463
	<u>-221 384</u>	<u>-152 523</u>
Oman pääoman muutokset	102 427	390
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	175 368	49 488
Vaihto-omaisuuden muutos	-5 077	13 962
Saamisten muutos	523 034	-360 242
Korottomien velkojen muutos	10 275	772 449
	<u>703 600</u>	<u>475 658</u>
Rahoituksen rahavirta	584 368	330 979
Rahavarojen muutos	-925 819	-695 138
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	1 779 989	2 705 417
Rahavarat 1.1.	2 705 808	3 400 554
	<u>-925 819</u>	<u>-695 138</u>

Konsernitase, €**VASTAAVAA****31.12.2019****31.12.2018****PYSYVÄT VASTAAVAT**

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat oikeudet

155 090

157 477

Muut pitkävaikutteiset menot

529 392

636 736

Ennakkomaksut

42 255

6 287

726 737

800 500

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet

1 913 743

1 897 805

Rakennukset

14 105 726

15 001 051

Kiinteät rakenteet ja laitteet

3 196 085

3 167 864

Koneet ja kalusto

720 555

782 383

Muut aineelliset hyödykkeet

60 477

58 523

Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat

936 903

286 852

20 933 488

21 194 477

Sijoitukset

Osakkuusyhtiö osakkeet ja osuudet

1 255 789

988 255

Muut osakkeet ja osuudet

749 954

951 262

Joukkovelkakirjalainasaamiset

3 886

3 738

Muut saamiset

26 924

19 260

2 036 553

1 962 515**Pysyvät vastaavat yhteensä****23 696 778****23 957 493****TOIMEKSIANTOJEN VARAT**

Valtion toimeksiannot

37 992

61 551

Lahjoitusrahastojen erityiskatteet

172 963

48 659

Muut toimeksiantojen varat

153 761

238 561

364 716

348 771**VAIHTUVAT VASTAAVAT**

Vaihto-omaisuus

Aineet ja tarvikkeet

64 953

59 613

Keskeneräiset tuotteet

3 019

2 904

Ennakkomaksut

0

378

67 972

62 895

Saamiset

Pitkäaikaiset saamiset

Muut saamiset

48 803

52 557

Siirtosaamiset

53

47

48 856

52 604

Lyhytaikaiset saamiset

Myyntisaamiset

687 031

687 795

Laskennalliset verosaamiset

30

0

Muut saamiset

202 046

241 522

Siirtosaamiset

497 659

976 762

1 386 767

1 906 078

Rahoitusarvopaperit

Osakkeet ja osuudet

0

10 000

Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin

58 726

58 726

Muut arvopaperit

561

506

59 288

69 232

Rahat ja pankkisaamiset

1 720 702

2 636 185

Vaihtuvat vastaavat yhteensä**3 283 584****4 726 994****VASTAAVAA****27 345 078****29 033 258**

VASTATTAVAA	31.12.2019	31.12.2018
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	10 398 531	10 399 737
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	200 367	200 613
Muut omat rahastot	802 025	1 079 478
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	4 073 339	5 656 906
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 218 587	-1 446 681
	14 255 675	15 890 053
VÄHEMMISTÖOSUUDET	309 880	347 272
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	310 241	347 640
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	39 197	62 701
Lahjoitusrahastojen pääomat	310 319	49 056
Muut toimeksiantojen pääomat	23 004	31 538
	372 520	143 295
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat vakuutus- ja rahoituslaitoksilta	7 316 412	7 563 325
	7 316 412	7 563 325
Lyhytaikainen		
Lainat vakuutus- ja rahoituslaitoksilta	925 225	898 120
Saadut ennakot	177 197	163 120
Ostovelat	1 615 573	1 161 451
Liittymismaksut ja muut velat	220 551	174 691
Siirtovelat	1 832 370	2 338 173
Laskennallsiet verovelat	9 434	6 117
	4 780 350	4 741 672
Vieras pääoma yhteensä	12 096 762	12 304 997
VASTATTAVAA	27 345 078	29 033 258

4 Liitetiedot

4.1 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

4.1.1 Kunnan tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

Tilinpäätös 2019 on laadittu Kirjanpitolautakunnan Kuntajaoston antamien ohjeiden "Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta" (20.8.2019) ja "Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen liitetiedoista" (11.6.2019) mukaisesti.

- 1) Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja –menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja –menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kunnanvaltuuston 17.12.2012 hyväksymällä poistosuunnitelman muutoksella on poistoaikoja tarkistettu 1.1.2013 jälkeen valmistuvien investointien osalta. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmanpoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen painotetun keskihankintahinnan tai sitä alemman todennäköisen hankintamenoa tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuus

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaissopimusten käsittely

Kunnalla ei ole johdannaissopimuksia

- 2) Esittämistavan muutokset
Ei muutoksia

- 3) Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin
Ei ilmoitettavaa
- 4) Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus
Ei ilmoitettavaa
- 5) Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut ja virheiden korjaukset
Ei olennaisia tapahtumia

4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt ja osakkuusyhteisöt lukuun ottamatta kiinteistötytäryhteisö Kiinteistö Oy Tuusniemen Rupolaa. Yhdistelemättä jättämisellä on vain vähäinen merkitys konsernin omaan pääomaan. Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä sekä yksi säätiö, jossa Tuusniemen kunnalla yksin on määräysvalta.

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Tytäryhteisöjen kiinteistöverot on eliminoitu konsernitilinpäätöksessä. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Asunto-osakeyhtiöiden ja muiden keskinäisten kiinteistötytäryhteisöjen rakennusten ja rakennelmien poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi. Jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Poikkeavat arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Konsernitilinpäätöksessä on noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin kunnan tilinpäätöksessä.

Konsernirakenteessa tapahtuneet muutokset

Konsernirakenteessa ei ole tapahtunut muutoksia tilikaudella 2019. Konsernitilinpäätökseen yhdistelemättömästä tytäryhteisö Kiinteistö Oy Tuusniemen Rupolasta esitetään omistuksia kuvaavassa liitetiedossa (20-22) kuntakonsernin omistusosuus, osuudet omasta ja vieraasta pääomasta sekä tilikauden voitosta.

Poikkeavat tilikaudet
Ei ilmoitettavaa

4.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6) Toimintatuotot tehtäväkokonaisuuksina

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Yleishallinto	425 648	446 797	375 166	391 084
Sosiaali- ja terveystoimet	9 911 194	10 217 953	1 480 141	1 689 626
Opetus- ja kulttuuritoimet	1 239 629	1 000 518	1 171 437	885 305
Tekninen- ja ympäristötoimet	313 796	80 188	647 127	403 824
Vesihuolto	286 102	296 696	286 102	296 696
Muut palvelut				
Kunnan toimintatuotot yhteensä	12 176 369	12 042 152	3 666 535	3 666 535

7) Verotulojen erittely

	2019	2018
Kunnan tulovero	6 658 481	6 182 300
Osuus yhteisöveron tuotoista	739 453	938 822
Kiinteistövero	934 502	711 898
Verotulot yhteensä	8 332 435	7 833 021

8) Valtionosuuksien erittely

	2019	2018
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	9 739 715	9 858 828
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	2 622 156	2 564 364
Siitä: Harkinnan varainen valtionosuuden korotus		
Opetus- ja kulttuuritoimien muut valtionosuudet	-63 153	-55 146
Valtionosuudet yhteensä	9 676 562	9 803 682

9) Palvelujen ostojen erittely

	2019	2018
Asiakaspalvelujen ostot	10 024 997	9 522 813
Muiden palvelujen ostot	2 440 520	2 317 881
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	12 465 517	11 840 694

10) Valtuustoryhmien toimintaedellytysten tukemiseksi annetut tuet valtuustoryhmittäin eriteltyinä

Tuusniemen kunta tukee valtuustoryhmiä vain luovuttamalla vastikkeetta kunnantalon kokoustiloja ja niiden laitteistoa ryhmien omien kokousten pitämiseen.

11) Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt uuden poistosuunnitelman 17.12.2012 § 50. Uusittu poistosuunnitelma on otettu käyttöön vuoden 2013 alusta alkaen niin, että poistoaikojen muutokset koskevat vuoden 2013 alusta alkaen ja sen jälkeen valmistuvia investointeja. Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston suosituksen mukaan käytetään poistoaikojen alarajoja ja pidempi poistoaika on perusteltava hankekohtaisesti. Vanhat investoinnit poistetaan vanhoilla poistoperusteilla loppuun.

Poistosuunnitelma 1.1.2013 alkaen

Aineettomat hyödykkeet		
Kehittämismenot	2-5 vuotta*	Tasapoisto
Aineettomat oikeudet	5-20 vuotta*	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot		
- ATK-ohjelmat	2-5 vuotta*	Tasapoisto
- Muut	2-5 vuotta*	Tasapoisto
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	Ei poistoaikaa	
Rakennukset ja rakennelmat		
- Hallinto- ja laitosrakennukset	20-50 vuotta	Tasapoisto
- Tehdas- ja tuotantorakennukset	20-30 vuotta	Tasapoisto
- Asuinrakennukset	30-50 vuotta	Tasapoisto
- Talousrakennukset	10-20 vuotta	Tasapoisto
- Vapaa-ajan rakennukset	20-30 vuotta	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
- Kadut, tiet, torit ja puistot	15 %	Menojäännös
- Sillat, laiturit, ja uimalat	10 %	Menojäännös
- Muut maa- ja vesirakenteet	10 %	Menojäännös
- Vedenjakelu- ja viemäriverkostot	7 %	Menojäännös
- Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	15 %	Menojäännös
- Laitosten laitoskoneet ja laitteet	15 %	Menojäännös
- Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	20 %	Menojäännös
Koneet ja kalusto		
- Kuljetusvälineet	4-7 vuotta	Tasapoisto
- Liikkuvat työkonet	5-10 vuotta	Tasapoisto
- Terveysthuollon laitteet	5-15 vuotta	Tasapoisto
- ATK-laitteet	3-5 vuotta	Tasapoisto
- Muut laitteet ja kalusteet	3-5 vuotta	Tasapoisto
Muut aineelliset hyödykkeet		
- Luonnonvarat	Käytön mukaan	
- Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoaikaa	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Ei poistoaikaa	
Pysyvien vastaavien sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	Ei poistoaikaa	

*erityisestä syystä voi olla enintään 20 vuotta, erityisperustelut hankekohtaisesti

Pienet, pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, kirjataan kunnassa vuosikuluiksi. Pysyvien vastaavien poistolaskennassa 31.12. olevat investointihankkeet, joiden meno-
jäännösarvo on alle 1.000 euroa, poistetaan vuosittain kertapoistona.

Poistoajat vanhoista investoinneista:

31.12.2012 mennessä tehdyt hankinnat, Kvalt 13.11.1996 § 49

Aineettomat hyödykkeet		
- ATK-ohjelmat	3 vuotta	Tasapoisto
- Aineettomat oikeudet	5 vuotta	Tasapoisto
- Muut pitkäaikaiset menot	3-10 vuotta(*1)	Tasapoisto
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	Ei poistoa	
Rakennukset		
- Asuinrakennukset	Puiset 40v/kiviset 50v	Tasapoisto
- Hallinto- ja laitosrakennukset	Puiset 40v/kiviset 50v	Tasapoisto
- Tehdas- ja tuotantorakennukset	Puiset 40v/kiviset 50v	Tasapoisto
- Muut rakennukset	30 vuotta	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
- Maa- ja vesirakenteet	15-20 vuotta	Tasapoisto
- Vedenjakeluverkosto	10 %	Menojäännös
- Viemäriverkko	10 %	Menojäännös
- Kaukolämpöverkko	10 %	Menojäännös
- Vesi- ja viemäriverkoston koneet ja laitteet	15 vuotta	Tasapoisto
Koneet ja kalusto		
- Kuljetusvälineet	10 vuotta	Tasapoisto
- Muut koneet ja kalusto	5 vuotta	Tasapoisto
- ATK-laitteet	3 vuotta	Tasapoisto
- Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoa	
- Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Ei poistoa	
- Erikoisajoneuvot	15-20 vuotta(*2)	Tasapoisto
- Erikoiskalusto	10-15 vuotta(*2)	Tasapoisto

*1) Lisäys poistosuunnitelmaan Kvalt. 26.4.2000 § 18

*2) Lisäys poistosuunnitelmaan Kvalt 4.10.2001 § 65

12) Selvitys olennaisista tuottoihin ja kuluihin sisältyvistä pakollisten varausten muutoksista

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Osuus kuntayhtymän alijäämästä 1.1.			0	
Lisäykset tilikaudella			97580	
Vähennykset tilikaudella				
Osuus kuntayhtymän alijäämästä 31.1.			97 580	
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1. (ky)	344 237	295 241		
Lisäykset tilikaudella		48 996		
Vähennykset tilikaudella	-33 996			
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12. (ky)	310 241	344 237		
Muut pakolliset varaukset 1.1.	0	1 869		
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella		-1 869		
Muut pakolliset varaukset 31.1.	0	0		

*) sisältää ns. vanhojen eläkkeiden eläkevastuun ja varhennetun eläkealeneman korvaukseksi myönnettyt eläkkeet

- 13) Toimintatuottoihin sisältyvät pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja muihin toimintakuluihin sisältyvät pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitappiot

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	11 583	14 703	7 152	4 688
Rakennusten myyntivoitot	5 000	0	5 000	
Koneiden ja kaluston myyntivoitot	327	659		
Osakkeiden myyntivoitot	86	259		
Muut myyntivoitot	0	401	0	401
Myyntivoitot yhteensä	16 996	16 022	12 152	5 088
Muut toimintakulut				
Rakennusten myyntitappiot	0	0		
Koneiden ja kaluston myyntitappiot	0	0		
Muut myyntitappiot	431	926		
Myyntitappiot yhteensä	431	926	0	0

- 14) Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Satunnaiset tuotot				
Muut satunnaiset tuotot	30	63 670	0	*56 311
Satunnaiset tuotot yhteensä	30	63 670	0	56 311
Satunnaiset kulut				
Muut satunnaiset kulut	0	47 198		
Satunnaiset kulut yhteensä	0	47 198	0	0

* Kunnan tuotoissa v. 2018 Savon kulttuuriverkon saneerausohjelman mukainen jako-osuus.

- 15) Muihin rahoitustuottoihin sisältyvät tuotot, jotka on saatu osuuksista muissa yhteisöissä

	2019	2018
Osinkotuotot muista yhteisöistä	173 525	180 647
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	855	15 715
Yhteensä	196 362	196 362

- 16) Erittely poistoeron muutoksista

	2019	2018
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	111 116	111 116
Suunnitelman mukaisten poistojen ja verotuksessa tehtyjen poistojen erotus (- tai +)		
Poistoeron muutokset yhteensä	111 116	111 116

4.3 Tasetta koskevat liitetiedot

4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

- 17) Lainan liikkeeseen laskemisesta aiheutuneet kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset, jos tällaisia menoja on aktivoitu
Ei ilmoitettavaa

18) Arvonkorotukset
Ei ilmoitettavaa

19) Pysyvät vastaavat tase-eräkohtaisesti.

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet	Aineet- tomat oikeudet	Muut pit- kävaikuttei- set menot	Ennako- maksut	tp 2019 Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.		615 843	0	615 843
Lisäykset tilikauden aikana		0	14 757	14 757
Rahoitusosuudet tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella aikana				
Siirrot erien välillä				
Tilikauden poisto		-105 547		-105 547
Arvonlennukset				
Poistamaton hankintameno 31.12.		510 296	14 757	525 053
Arvonkorotukset				
Kirjanpitoarvo 31.12.		510 296	14 757	525 053
Olennaiset lisäpoistot				
Erittely olennaisista lisäpoistoista				

Aineelliset hyödykkeet	Maa ja vesi- alueet	Rakennuk- set	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennako- maksut ja kesk.er.hank	tp 2019 Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	1 648 779	7 617 586	2 968 291	131 532	15 100	2 844	12 384 131
Lisäykset tilikauden aikana	21 106	148 636	471 071	5 314		256 928	903 054
Rahoitusosuudet tilikaudella							0
Vähennykset tilikaudella aikana	-2 848					-2 844	-5 692
Siirrot erien välillä			0			0	0
Tilikauden poisto		-463 176	-422 700	-58 937			-944 813
Arvonlennukset							
Poistamaton hankintameno 31.12.	1 667 037	7 303 045	3 016 662	77 909	15 100	256 928	12 336 681
Arvonkorotukset							
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 667 037	7 303 045	3 016 662	77 909	15 100	256 928	12 336 681
Olennaiset lisäpoistot							
Purettu rakennukset							

Maa- ja vesialueet erittely

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	91 755	92 849	21 295	21 295
Muut maa- ja vesialueet	1 821 988	1 802 685	1 645 741	1 627 483
Maa- ja vesialueet yhteensä	1 913 743	1 895 534	1 667 037	1 648 779

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset						tp 2019
	Osakkeet konserni- yhtiöt	Osakkeet omistusyht. yhteisöt	Kunta yhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Ennakko- maksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	4 249 255	971 854	1 595 353	659 267	0	7 475 728
Lisäykset	111 340			16 040	5 100	132 480
Rahoitusosuudet						0
Vähennykset						0
Siirrot erien välillä						0
Hankintameno 31.12.	4 360 595	971 854	1 595 353	675 307	5 100	7 608 209
Arvonlennukset						0
Arvonkorotukset						0
Kirjapitoarvo 31.12.	4 360 595	971 854	1 595 353	675 307	5 100	7 608 209

Jvk-, muut laina- ja muut saamiset					tp 2019
	Jvk-laina- saamiset	Saamiset konserni- yhteisöiltä	Muut laina- saamiset muilta	Saamiset muilta yhteisöiltä	Yhteensä
Hankintameno 1.1.		111 340			111 340
Lisäykset					0
Rahoitusosuudet					0
Vähennykset		-111 340			-111 340
Siirrot erien välillä					0
Hankintameno 31.12.		0			0
Arvonlennukset					0
Arvonkorotukset					0
Kirjapitoarvo 31.12.		0			0

Omistukset muissa yhteisöissä

20-22) Tytäryhteisöt, kuntayhtymät ja osakkuusyhteisöt

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt							tp 2019
Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Kuntakonsernin osuus (1000 €)			
				omasta pää- omasta	vieraasta pää- omasta	tilik. voitosta/ tappiosta	
Tytäryhteisöt							
Tuusniemen Teollisuus Oy	Tuusniemi	100,00	100,00	254	17	20	
Koy Tuusniemen Turula	Tuusniemi	100,00	100,00	1 846	14	-10	
Tuusniemen Virastotalo Oy	Tuusniemi	81,63	81,63	1 702	22	-15	
Tuusniemen Kehittämissäätiö sr	Tuusniemi	100,00	100,00	531	0	-4	
As Oy Hoikanranta	Tuusniemi	53,38	53,38	132	0	0	
Yhdistelemätön tytäryhteisö							
Koy Tuusniemen Rupola	Tuusniemi	100,00	100,00	17	0	0	
Kuntayhtymät							
Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri Ky	Kuopio	1,46	1,46	1 351	6 292	-125	
Savon koulutuskuntayhtymä	Kuopio	0,75	0,75	492	218	7	
Pohjois-Savon liitto	Kuopio	1,09	1,09	10	63	0	
Vaalijalan kuntayhtymä	Pieksämäki	0,82	0,82	112	229	32	
Itä-Suomen Päihdehuollon ky	Mäntyharju	0,55	0,55	8	0	0	
Osakkuusyhteisöt							
Tuusniemen Aluelämpö Oy	Tuusniemi	50,00	50,00	309	33	17	
Koillis-Savon Vesi Oy	Tuusniemi	40,20	40,20	112	611	5	
Kiint. Oy Tuusniemen Meijerinranta	Tuusniemi	25,19	25,19	59	1	0	
As Oy Hietaranta	Tuusniemi	33,33	33,33	208	0	-1	
As Oy Tuusniemen Keskipiha	Tuusniemi	40,30	40,30	86	1	-1	
As Oy Tuusniemen Peltotie	Tuusniemi	43,75	43,75	491	0	0	
Yhteensä				7 720	7 502	-74	

23) Pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä sekä osakkuus- ja muilta omistusyhteisyyksiltä

Saamisten erittely	2019		2018	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		332		8 769
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä	0	332	0	8 769
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset				2
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä	0	0	0	2
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä				
Myyntisaamiset		3 520		
Siirtosaamiset		9 407		
Yhteensä	0	12 927	0	0
Saamiset yhteensä	0	13 259	0	8 771

24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Maankäyttösopimus (Sakky)	33 946			
Siirtosaamiset jäsenkuntayhtymiltä	15 528	169 646	15 528	137 206
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	48 496	42 265	30 000	30 000
EU-tuet ja avust, valtionosuudet	208 475	9 282	198 550	
ELY-keskus, I-S AVI /koulutuskorvaukset	9 561		5 601	
Perusturva lisälaskutus kuntiin	24 949	19 608		
TVR koulutuskorvaukset	7 059	1 769	3 660	
P-S Pelastuslaitos/KELA ensihoito	9 812	8 497		389
Siilinjärven kunta/maaseutuhallinto	1 105	3 806	1 105	3 806
Perhe-/laitoshoidon korvaukset	11 878		11 878	
Kuopion Kaupunki/perusterv. tasaus		563 706		563 706
Muut tulojäämät	126 849	158 184	32 909	22 482
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	497 660	976 761	299 229	757 589

4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

- 25) Tase-eräkohtainen erittely oman pääoman erien lisäyksistä ja vähennyksistä sekä siirroista näiden erien välillä tilikauden aikana

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Peruspääoma 1.1.	10 399 737	10 399 777	10 398 532	10 398 532
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella (ero kons.tp)		-40		
Ed.tilk.oikaisu	-1 206			
<i>Peruspääoma 31.12.</i>	10 398 531	10 399 737	10 398 532	10 398 532
Yhdistysten ja säätiöiden peruspo 1.1.	200 613	200 367		
Lisäyksen tilikaudella		246		
Vähennyksen tilikaudella	-245			
Yhdistysten ja säätiöiden peruspo 31.12.	200 367	200 613	0	0
Muut omat rahastot				
Muut omat rahastot 1.1.	1 079 478	1 549 687		
Siirrot rahastosta	-197 578	-470 209		
Muutokset (elim.ym)	-79 875			
<i>Muut omat rahastot 31.12.</i>	802 025	1 079 478	0	0
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	5 656 906	5 467 861	5 528 791	5 287 444
Siirto edelliseltä tilikaudelta	-1 446 681	218 947	-967 627	241 348
Lisäykset tilikaudella	408 457			
Edellisen tilik.oikaisu	-545 343	-29 902		
<i>Edellisten tilik.yli/alijäämä 31.12.</i>	4 073 339	5 656 906	4 561 165	5 528 791
<i>Tilikauden ylijäämä/alijäämä</i>	-1 218 587	-1 446 681	-1 131 502	-967 627
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	14 255 675	15 890 053	13 828 194	14 959 697

- 26) Erittely poistoerosta

	2019	2018
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	2 143 534,62	2 254 650,54
Verotuspoistoihin liittyvä poistoero		
<i>Poistoero yhteensä</i>	2 143 534,62	2 254 650,54

- 27) Pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvat velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

	2019	2018
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 100 000	1 275 000
Liittymismaksut		
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	1 100 000	1 275 000

- 28) Erittely liikkeeseen lasketuista joukkovelkakirjalainoista
Ei ilmoitettavaa

29) Pakollisiin varauksiin merkityt erät

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2017
Muut pakolliset varaukset				
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu (ky)	310 241	344 237		
Rakennuksen arvon alaskirjaus	0	0		
Osuus kuntayhtymän alijäämästä			97 580	
Muut pakolliset varaukset	0	0		
Muut pakolliset varaukset yhteensä	310 241	344 237	97 580	

30) Pitkä- ja lyhytaikaiset velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä, ja osakkuus- sekä muille omistusyhteisyyksille

	2019		2018	
	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot		31 200		0
Ostovelat		48		1 155
Liittymismaksut ja muut velat		3 711		
Siirtovelat				
Yhteensä	0	34 959	0	1 155
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot				
Ostovelat		37 221		1 198
Liittymismaksut ja muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä	0	37 221	0	1 198
Velat osakkuus- tai sekä muille omistusyht.				
Ostovelat		23 620		0
Yhteensä	0	23 620	0	0
Vieras pääoma yhteensä	0	95 800	0	2 353

31) Maksuvalmiuden kannalta merkittävä sekkilimiitti
Ei ilmoitettavaa32) Muut velat – erän jakautuminen liittymismaksuihin ja muihin velkoihin
Ei ilmoitettavaa

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Valtionosuusennakot/tuloennakot	62 236	74 411	7 307	
Menojäämät				
Lomapalkkajaksotus	1 437 406	1 341 766	783 469	745 189
Menojäämäpalkat	84 902	1 720		
Korkojaksotukset	7 793	25 627	7 362	10 327
KuEI, VaEI, vakuutusmaksuvelat	52 437	267 563	46 602	130 067
Laskutusten palautuksen jäsenkunnille	5 812	4 087		
Maankäyttösojimus (Sakky)	79 398	*79 398		
Muut menojäämät	102 386	543 600	119	401 488
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	1 832 370	2 338 173	844 859	1 287 071
Siirtovelat yhteensä	1 832 370	2 338 173	844 859	1 287 071

*vertailutieto korjattu

4.4 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

34) Velat, joista kunta on pantannut, kiinnittänyt tai muulla tavalla antanut vakuudeksi omaisuuttaan
Ei ilmoitettavaa

35-37) Kunnan antamat muut vakuudet lajeittain eriteltynä

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Sitoumusten vakuudeksi annetut kiinnitykset	34 721	*34 721		
Sitoumusten vakuudeksi pantatut arvopaperit	210	202		
<i>Yhteensä</i>				
Kuntakonserniin kuuluvien yht. puolesta annetut vakuudet				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset				
Pantatut arvopaperit				
<i>Yhteensä</i>				
Muiden puolesta annetut vakuudet				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset				
Pantatut arvopaperit				
<i>Yhteensä</i>				
Vakuudet yhteensä	34 930	34 923	0	0

*vertailutieto korjattu

38) Vuokrasopimusten mukaisten vuokrien jäljellä olevien määrien yhteissumma

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Vuokravastuut yhteensä	680 225	452 889	102 237	2 850
-siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	118 234	100 547	31 956	2 130
-siitä PPP-hankkeet (public-privat partnership)				
-siitä sopimuksiin sisältyvät lunastusvelvoitteet				
Leasingsopimuksiin ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.				

39) Kunnan antamat vastuusitoumukset sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta

Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			804 000	804 000
Jäljellä oleva pääoma			593 954	622 095
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	760 875	1 802 929	760 875	760 875
Jäljellä oleva pääoma	238 481	1 089 828	238 481	304 136

40) Muut kunnan antamat vastuusitoumukset ja muut vastuut

	2019	2018
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	15 357 771	14 826 082
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.		
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	10 104	9 525

41) Muut kuntaa koskevat taseen ulkopuoliset järjestelyt

Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Sopimusvastuut				
Hankkeiden omarahoitusosuudet (Sakky)	12 534	9 483		
Potilasvakuutusvastuu (P-S shp)	220	89 941		
Sitoumukset avustuksiin (Vaalijalan ky)	101 916	100 357		
<i>Sopimusvastuut yhteensä</i>	<i>114 670</i>	<i>199 781</i>		
Osuus kuntayhtymän alijäämästä				199 314
Arvonlisäveron palautusvastuu *)	1 149 831	1 283 598	942 710	1 045 942
Käynnissä olevat oikeudenkäynnit (P-S shp)	34 954	15 292		
*) Palautuksena ja vähennyksenä käsitellyt arvonlisäverot uudisrakennusten ja perusparantamisen hankintamenoista, joihin liittyy mahdollinen palautusvelvollisuus kiinteistöt myytäessä tai niiden käyttötarkoituksen muuttuessa vähennykseen tai palautukseen oikeuttamattomaan tarkoitukseen (AVL 120 §). Palautusvastuuta määriteltäessä otetaan huomioon kiinteistöt, joiden osalta vastuun toteutuminen on todennäköistä investointi- tai taloussuunnitelmaan tai toimenpideohjelmaan perustuen.				

Järjestelyn tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Voimassa olevat koronvaihtosopimukset				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	2 087 749	2 165 511		
Käypä Arvo (rahallaitoksen ilmoitus)	-126 207	-95 798		
Valuuttatermiinit (P-S shp)	2 185	2 185		

4.5 Ympäristöasioiden harkinnanvarainen esittäminen

Ei esitetä liitetietoja

4.6 Henkilöstöä tilintarkastajan palkkiota ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12. tehtäväalueittain

	2019	2018
Yleishallinto	18	24
Sosiaali- ja terveystoimi	77	79
Opetus- ja kulttuuritoimi	60	57
Yhdyskuntapalvelut (tekninen toimi)	13	17
Muut palvelut	3	3
Yhteensä	171	180

43) Tilikauden henkilöstökulut

	2019	2018
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	7 292 250	7 228 221
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	2 446	*746,89
Henkilöstökulut yhteensä	7 294 695	*7 228 968

* vertailutiedot korjattu

44) Luottamushenkilön palkkioista perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetyt luottamushenkilömaksut

	2019	2018
Suomen Keskusta	2 090	2 357
Kansallinen Kokoomus	252	251
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	341	357
Vasemmistoliitto	710	676
Perussuomalaiset	386	369
Vihreä liitto	253	306
Suomen Kristillisdemokraatit	0	0
Yhteensä	4 031	4 314

45) Tilintarkastajan palkkiot

	2019	2018
Tilintarkastusyhteisö TALVEA Julkishallinnon palvelut Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	2797	
Tilintarkastajan lausunnot		
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	1908	
Muut palkkiot		
Tilintarkastusyhteisö BDO Auditor Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	6 485	9 578
Tilintarkastajan lausunnot		
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	1 275	4 029
Muut palkkiot		
Palkkiot yhteensä	12 464	13 607

46) Kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien väliset liiketoimet

Kunta on tehnyt vuokrasopimuksen ja ostopalvelusopimuksen Sirpa Voutilaisen kanssa. Vuokrasopimus koski satamapaviljongin vuokrausta ajalle 3.6. – 30.8.2019, vuokra 500 e/kk + alv 24 %. Ostopalvelusopimus satamapalveluiden hoitamisesta oli ajalle 3.6. – 30.8.2019, kunta maksaa kerta-korvauksen 3.000 e, joka sisältää alv:n. Sirpa Voutilainen on kunnanhallituksen puheenjohtajan puoliso. Kunnanhallituksen puheenjohtaja ei ole osallistunut päätöksentekoon ko. asioissa.

VESIHUOLTOLAITOS

Tilivelvolliset: tekninen johtaja ja teknisen lautakunnan jäsenet

Vesihuoltolaitos vastaa riittävän ja hyvälaatuisen talousveden toimittamisesta ja jakelusta kunnanhallituksen vahvistaman vesilaitoksen toiminta-alueen asiakkaiden tarpeisiin. Lisäksi se vastaanottaa ja puhdistaa kunnanhallituksen vahvistaman viemärlaitoksen toiminta-alueen asiakkaiden verkostoon toimittamat jätevedet vähintään ympäristölupapäätöksen mukaiseen puhdistustasoon.

Veden toimittamiseen käytetään Hyvärilän vedenottamoa, jonka lisäksi vettä ostetaan Koillis-Savon Vesi Oy:ltä. Lisäksi vettä myydään Tulikallion Seudun vesiosuuskunnalle sekä Heinäveden kunnalle.

Jätevedet käsitellään Pahkasalon jätevedenpuhdistamolla, jonne jätevedet johdetaan Kirkonkylän, Hietarannan, Ritoniemen ja Pahkasalon alueilta (Tuusniemen kunnan vesihuoltolaitoksen toiminta-alue) sekä Ruokosen (Pohjois-Tuusniemen vok:n toiminta-alue) että Tulikallion (Tulikallion Seudun vok:n alue) alueilta. Puhdistustoimintaa seurataan puhdistamolta ja Juojärvestä otetuilla vesinäytteillä.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2019-2021	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Viemäriverkoston vuotovesien määrän vähentäminen	Toteutuksen seuranta	Ympäristöluvan edellyttämälle tasolle	Vuotovesien määrää seurataan säännöllisesti
Talousarviovuoden 2019 tavoitteet			
Viemäriverkoston vuotovesien määrän vähentäminen	Toteutuksen seuranta	Ympäristöluvan edellyttämälle tasolle.	Toimintahäiriö on korjattu ja taso on tavoitettu

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2019-2021	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Käyttöveden toimitusvarmuus	Toimintahäiriöt	Toimintahäiriöiden minimointi	Toimintahäiriöitä ei juurikaan ole ollut (1 putkirikko)
Viemäriverkoston toimivuus	Toimintahäiriöt	Toimintahäiriöiden minimointi	Toimintahäiriöitä ei ole ollut
Talousarviovuoden 2019 tavoitteet			
Jäteveden puhdistamon ympäristöluvan mukainen toiminta	Lupaehtojen seuranta	Lupaehtojen noudattaminen	Lupaehtoja on noudatettu
Käyttöveden toimitusvarmuus	Toimintahäiriöt	Toimintahäiriöiden minimointi	Toimintahäiriöitä ei juurikaan ole ollut (1 putkirikko)
Viemäriverkoston toimivuus	Toimintahäiriöt	Toimintahäiriöiden minimointi	Toimintahäiriöitä ei ole ollut

Edellisen kerran taksoja on nostettu 5 %:lla vuonna 2015. Tämän jälkeen taksat ovat olleet ennallaan. Valtuusto sitoo nettomäärärahataso.

Talous

	TP 2018	TA 2019	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
VESIHUOLTO YHTEENSÄ						
Toimintatuotot	336 709	307 050	0	307 050	323 684	-16 634
Toimintakulut	-191 678	-201 800	0	-201 800	-208 998	7 198
Toimintakate (netto)	145 031	105 250	0	105 250	114 685	-9 435
Poistot	-177 595	-155 000	0	-155 000	-154 643	-357
Tehtävän kokonaiskust.	-32 564	-49 750	0	-49 750	-39 958	-9 792
=valtuustoon nähden sitovat erät						

VESIHUOLLON INVESTOINNIT**VESI- JA VIEMÄRILAITOKSEN TÄYDENNYSRAKENTAMINEN**

Hankekuvaus: Jäteveden puhdistamon kuivatun lietteen mäntäpumppu, hydraaliyksikkö ja kaksi taajuusmuuntajaa.

	TP 2018	Talousarvio 2019	MRM 2019	Toteutuma 2019	Poikkeama 2019
Investointimenot		-40 000		-36 611	-3 389
Investointitulot					
Nettomenot		-40 000		-36 611	-3 389
= valtuustoon nähden sitovat erät					

Tuusniemen kunta

Vesihuoltolaitos / Tuloslaskelma 1.1.-31.12.2019

Kirjanpidollinen taseyksikkö

	2019	2018	muutos
Liikevaihto	323 125,20	335 090,58	-11 965,38
Valmistus omaan käyttöön	245,00	1 102,50	-857,50
Liiketoiminnan muut tuotot	214,46	516,31	-301,85
Tuet ja avustukset kunnalta	98,90		
Materiaalit ja palvelut	-147 382,95	-128 406,96	-18 975,99
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			
Ostot tilikauden aikana	-88 187,93	-87 890,62	-297,31
Palvelujen ostot	-59 195,02	-40 516,34	-18 678,68
Henkilöstökulut	-58 973,94	-61 721,78	2 747,84
Palkat ja palkkiot	-46 183,94	-48 727,49	2 543,55
Henkilösivukulut	-12 790,00	-12 994,29	204,29
Eläkekulut	-11 002,55	-11 513,10	
Muut henkilösivukulut	-1 787,45	-1 481,19	
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-154 643,22	-177 594,84	22 951,62
Arvonalentumiset			
Liiketoiminnan muut kulut	-2 641,21	-1 549,68	-1 091,53
Liikeliijäämä (-alijäämä)	-39 957,76	-32 563,87	-6 635,29
Rahoitustuotot ja -kulut	-15 478,57	-16 103,64	625,07
Muut rahoitustuotot			
Kunnalle maksetut korkokulut			
Korvaus peruspääomasta/jäännöspo.	-15 478,57	-16 103,64	625,07
Muut rahoituskulut			
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-55 436,33	-48 667,51	-6 010,22
Satunnaiset tuotot ja -kulut			
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-55 436,33	-48 667,51	-6 010,22
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)			
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai väh (+)			
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-55 436,33	-48 667,51	-6 010,22
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT			
Sijoitetun pääoman tuotto, %	-2,6	-2,1	
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	-2,6	-2,1	
Voitto, %	-17,2	-14,5	

Tuusniemen kunta

Vesihuoltolaitos / Rahoituslaskelma v. 2019

Kirjanpidollinen taseyksikkö

	2019	2018
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Liikelyljäämä	-39 957,76	-32 563,87
Poistot ja arvonalentumiset	154 643,22	177 594,84
Rahoitustuotot- ja kulut (sisäiset tuotot ja kulut)	-15 478,57	-16 103,64
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät	99 206,89	128 927,33
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-36 611,89	0,00
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyöd.luovutustulot	-36 611,89	0,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	62 595,00	128 927,33
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys muilta		
Antolainasaamisten vähennys muilta	0,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kunnalta		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalle		
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos lis-/väh+	0,00	0,00
Saamisten muutos kunnalta, lis-/väh+	-66 607,16	-150 630,92
Saamisten muutos muilta, lis-/väh+	3 075,28	20 404,10
Korottomien velkojen muutos kunnalta		
Korott.velkojen muutos muilta lis+/väh-	936,88	1 299,49
Rahoituksen rahavirta	-62 595,00	-128 927,33
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	0,00	0,00
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00
	0,00	0,00
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	219 523	208 575
Investointien tulorahoitus, %	270,97	
Laskennallinen lainanhoitokate		
Kassan riittävyys		
Quick ratio	8,2	6,5
Current ratio	8,2	6,5

Tuusniemen kunta

Vesihuoltolaitos / Tase 31.12.2019

Kirjanpidollinen taseyksikkö

VASTAAVAA	31.12.2019	31.12.2018	<i>muutos</i>
PYSYVÄT VASTAAVAT	1 267 932,35	1 385 963,68	-118 031,33
Aineelliset hyödykkeet			
Rakennukset	473 966,33	507 600,41	-33 634,08
Kiinteät rakenteet ja laitteet	790 439,25	872 953,84	-82 514,59
Koneet ja kalusto	3 526,77	5 409,43	-1 882,66
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0,00	0,00	0,00
SIJOITUKSET			
Muut saamiset	0,00	0,00	0,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	271 372,91	207 841,03	63 531,88
Vaihto-omaisuus			
Aineet ja tarvikkeet	0,00	0,00	0,00
Saamiset			
Lyhytaikaiset saamiset	271 372,91	207 841,03	63 531,88
Myyntisaamiset	45 396,41	47 305,30	-1 908,89
Saamiset kunnalta	225 976,50	159 369,34	66 607,16
Muut saamiset	0,00	1 166,39	-1 166,39
	1 539 305,26	1 593 804,71	-54 499,45

VASTATTAVAA	31.12.2019	31.12.2018	<i>muutos</i>
OMA PÄÄOMA	1 506 259,67	1 561 696,00	-55 436,33
Peruspääoma	1 547 857,02	1 547 857,02	0,00
Edell. tilikauden yli/alijäämä	13 838,98	62 506,49	-48 667,51
Tilikauden yli/alijäämä	-55 436,33	-48 667,51	-6 768,82
VIERAS PÄÄOMA	33 045,59	32 108,71	936,88
Pitkäaikainen			
Lainat kunnalta	0,00	0,00	0,00
Muut velat/liittymismaksut			
Lyhytaikainen			
Ostovelat	12 807,58	10 849,57	1 958,01
Muut velat	13 349,59	14 536,90	-1 187,31
Siirtovelat	6 888,42	6 722,24	166,18
	1 539 305,26	1 593 804,71	-54 499,45

LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste, %	97,9	98,0
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	10,2	9,5
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	-42	14
Lainakanta 31.12., 1000 €	0	0
Lainakanta ja vuokravastuut 31.12., 1000€	0	0
Lainasaamiset 31.12., 1000 €	0	0

Tuusniemen kunta

Vesihuoltolaitos / Tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu

Kirjanpidollinen taseyksikkö

	Tp 2018	Alkuperäinen TA 2019	Muutos TA 2019	Muutettu TA 2019	Toteutuma 2019	Poikkeama
Liikevaihto	335 091	307 050	0	307 050	323 125	16 075
Vesi- ja jätevesimaksut (ulk.)	212 828	190 000		190 000	205 847	15 847
Vesihuollon liittymismaksut	7 190	5 000		5 000	3 257	-1 743
Vesihuollon perusmaksut	61 850	69 000		69 000	61 896	-7 105
Jätteenkulj.-ja käsittelymaksut	11 139	10 000		10 000	12 743	2 743
Muut liiketoiminnan tuotot	3 418			0	2 046	2 046
Vesi- ja jätevesimaksut (sis.)	38 666	33 050		33 050	37 337	4 287
Liiketoiminnan muut tuotot	1 619		0	0	558	558
Materiaalit ja palvelut	-128 407	-136 353	0	-136 353	-147 383	-11 030
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					0	
Ostot tilikauden aikana	-87 891	-64 400		-64 400	-88 188	-23 788
Varastojen lis (+) tai väh (-)					0	0
Palvelujen ostot					0	
ulkoiset	-27 869	-63 572		-63 572	-41 808	21 764
sisäiset	-12 648	-8 381		-8 381	-17 387	-9 006
Henkilöstökulut	-61 722	-63 647	0	-63 647	-58 974	4 673
Palkat ja palkkiot	-48 727	-49 816		-49 816	-46 184	3 632
Henkilösivukulut	-12 994	-13 831		-13 831	-12 790	1 041
Muut toimintakulut	0	0	0	0	0	0
ulkoiset	0					0
sisäiset	0	0		0	0	0
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-177 595	-155 000	0	-155 000	-154 643	357
Liiketoiminnan muut kulut	-1 550	-1 800		-1 800	-2 641	-841
Liikeliiketoiminta (-) (alijäämä)	-32 564	-49 750	0	-49 750	-39 958	9 792
Rahoitustuotot ja -kulut	-16 104	-16 105	0	-16 105	-15 479	626
Muut rahoitustuotot (kulut)						
Kunnalle maksetut korkokulut	0				0	0
Korvaus peruspääomasta	-16 104	-16 105		-16 105	-15 479	626
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-48 668	-65 855	0	-65 855	-55 436	10 419

Tuusniemen kunta

Vesihuoltolaitos / Rahoitusosan toteutumisvertailu

Kirjanpidollinen taseyksikkö

	Alkuperäinen TA 2019	Muutos TA 2019	Muutettu TA 2019	Toteutuma 2019	Poikkeama
TOIMINNAN RAHAVIRTA					
Liikeliiketoiminta/alijäämä	-49 750		-49 750	-39 958	9 792
Poistot ja arvonalentumiset	155 000		155 000	154 643	-357
Rahoitustuotot- ja kulut	-16 105		-16 105	-15 479	626
Satunnaiset erät					0
Tulorahoituksen korjauserät					0
	89 145	0	89 145	99 207	10 062
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
Investointimenot	-40 000		-40 000	-36 611,89	3 388
Rahoitusosuudet investointimenoihin				0	0
Pysyvien vastaavien hyöd.luovutustulot				0	0
	-40 000	0	-40 000	-36 612	3 388
Toiminnan ja investointien rahavirta	49 145	0	49 145	62 595	13 450
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys muilta	0		0	0	0
Antolainasaamisten vähennys muilta	0		0	0	0
	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kunnalta	0		0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalle	0		0	0	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0		0	0	0
	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset					
Vaikutus maksuvalmiuteen	49 145	0	49 145	62 595	13 450

TILINPÄÄTÖS 1.1.2019 - 31.12.2019

Tilinpäätöstä koskevat liitetiedot

1) Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaan.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Laskentaperusteet on esitetty kunnan liitetiedoissa.

Tuloslaskelman liitetiedot

6) Liikevaihto

sisältää ulkoiset ja sisäiset tulot	2019	2018
Vesilaitos	115 898,80	109 589,77
Viemärlaitos	207 226,40	225 500,81
yhteensä	323 125,20	335 090,58

11) Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu pysyvien vastaavien hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan. Hyödykkeet, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, kirjataan vuosikuluksi. Arvioidut poistoajat sekä poistomenetelmät on esitetty kunnan liitetietojen kohdassa 11).

Taseen liitetiedot
Vastaavaa

19) Pysyvät vastaavat tase-eräkohtaisesti

Aineelliset hyödykkeet							tp 2019
	Maa ja vesi- alueet	Rakennuk- set	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakko- maksut ja kesk.er.h	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.		507 600	872 954	5 409			1 385 963
Lisäykset tilikauden aikana			36 612				36 612
Rahoitusosuudet tilikaudella							0
Vähennykset tilikaudella aikana							0
Siirrot erien välillä							0
Tilikauden poisto		-33 634	-119 126	-1 883			-154 643
Arvonlennukset							
Poistamaton hankintameno 31.12.		473 966	790 439	3 526			1 267 932
Arvonkorotukset							
Kirjanpitoarvo 31.12.		473 966	790 439	3 526			1 267 932
Olenneiset lisäpoistot							
Puretut rakennukset							

Vastattavaa

25) Oman pääoman erittely

	2019	2018
Peruspääoma 1.1.	1 547 857,02	1 547 857,02
Lisäykset		
Vähennykset		
Peruspääoma 31.12.	1 547 857,02	1 547 857,02
Edellisten tilikausien ylijäämä	13 838,98	62 506,49
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-55 436,33	-48 667,51
Oma pääoma yhteensä	1 506 259,67	1 561 696,00

33) Siirtovelat

	2019	2018
Lyhytaikaiset		
Lomapalkkajaksotus	6 888,42	6 722,24
yhteensä	6 888,42	6 722,24

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	2019	2018
Veden tuotanto	1	1
Jäteveden puhdistus	1	1
yhteensä	1	1

43) Tilikauden henkilöstökulut

	2019	2018
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	58 973,94	61 721,78
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	245,00	0,00
Henkilöstökulut yhteensä	59 218,94	61 721,78

HENKILÖSTÖKERTOMUS VUODELTA 2019 (Tp:n liitetieto nro 42-43-44)

HENKILÖSTÖPOLIITTISET PERIAATTEET

Kunnanvaltuusto hyväksyi 17.12.2012/§ 51 kunnan henkilöstöohjelman ensimmäisen kerran, jota on päivitetty vuosittain kunnanhallituksessa. Henkilöstöohjelman päivittämistä on valmistellut syksyllä 2019 henkilöstöjärjestöjen edustajat ja keskushallinto. Siihen on lisätty uuden kuntastrategian ja KVTES:n mukaiset muutokset.

Henkilöstöohjelma 2020 on käsitelty YHTY-toimikunnassa 12.11.2019 ja kunnan johtoryhmän kokouksessa 25.11.2019. Kunnanhallitus on hyväksynyt uuden päivitetyn henkilöstöohjelman liitteineen 9.12.2019 §:ssä 175.

Palvelujen tuotanto ja rakenne, taloudellinen tilanne ja strategia ohjasivat henkilöstön määrää. Palvelujen rakenteen suurimpana muutoksena vuoden 2016 alusta oli talous- ja palkkahallinnon ulkoistaminen, joka on toiminut 3 vuotta Kuhilas Oy:n tuottamana palveluna ja 1 vuoden Monetra Pohjois-Savo Oy:n palveluna. Kuhilas Oy:n nimi muuttui, kun se yhtiöityi kesällä 2018 Monetra Pohjois-Savo Oy:ksi.

Palkkamenot olivat 5.662.942 €, ja ne nousivat edelliseen vuoteen 2,249 % pelkkien palkkojen osalta. Vakainainen henkilöstö väheni 4 henkilöllä ja sen määrä oli sataa asukasta kohti 5,17 henkilöä.

Henkilöstön jaksamista tuettiin mm. työkykyä ylläpitävän toiminnan avulla. Ikääntyminen ja vähäinen vakinaisen henkilöstön vaihtuvuus edellyttää henkilöstön jaksamiseen panostusta. Työkykyä ylläpitävänä toimintana olivat työergonomia, sulkapallo- ja sählyvuoro, liikunta- ja virkistysiltapäivät, rokotukset ja luennot, myös ensiapukoulutusta järjestettiin.

Tuusniemen Tyky-hierontakortteja jaettiin henkilöstölle paikallisiin hierontapalveluihin. Vuonna 2017 (40 €) 106 kpl, joista Tyky-kunto+ seteleitä 26 kpl ja Tuusniemen Tyky-kortteja 80 kpl ja vuonna 2018 108 kpl, joista TYKY-kunto+seteleitä 28 kpl ja Tuusniemi Tyky-kortteja 80 kpl sekä **vuonna 2019 109 kpl 60 €**, joista TYKY-kunto+seteleitä 27 kpl ja Tuusniemi TYKY-kortteja 82 kpl. Lisäksi vielä jaettiin loppumäärärahaa **20 €:n** TYKY-kortteja 76 kpl.

HENKILÖSTÖ

Koko vuoden palkansaajien määrä oli verottajan vuosi-ilmoituksessa 352, joka väheni edelliseen vuoteen 0,3 %. Vakinaista henkilöstöä oli 128 henkilöä ja vakinaisista viroista 31.12. oli täyttämättä rakennustarkastajan virka ja perhepäivähoitajan sekä ruokapalvelutyöntekijän toimet. Vanhustyön johtajan virkaa ei ole täytetty 01.01.2020.

42) PALVELUSUHTEIDEN MÄÄRÄ VAKINAINEN HENKILÖSTÖ:

Miehet ja naiset, kokoaikaiset ja osa-aikaiset erikseen

31.12.	Vakinaiset					Sijaiset ja määräaikaiset					Palkkatuella		
	Kokoaikaiset Miehet	Naiset	Osa-aikaiset Miehet	Naiset	Yht.	Kokoaikaiset Miehet	Naiset	Osa-aikaiset Miehet	Naiset	Yht.	Työllistetyt Miehet	Naiset	Yht.
2017	17	92	4	16	129	3	32	0	10	45	1,7	1,7	3,4
2018	15	94	6	17	132	5	33	0	10	48	3,0	2,0	5,0
2019	13	93	4	18	128	4	29	1	9	43	3,9	0,8	4,7
Muutos 2018 /2019					-4,0					-5,0			-0,3
Muutos-%					-3,03 %					-10,41 %			-6,00 %

Oppisopimussuhteisia v. 2019 oli määräaikaista työntekijöistä 4 naista 2,74 henkilötyövuotta ja 1 mies 0,84 henkilötyövuotta. 31.12.2019 osatyökyvyttömyyseläkkeellä 9 naista ja 2 miestä. Sivutoimisia oli lähinnä opetushenkilöstössä. Sivistystoimessa oli 1 siviilipalvelushenkilö 0,62 htv:ta.

Keski-ikä v. 2019	Miehet	Naiset
Kokoaikaiset	47,5	49,2
Osa-aikaiset	58,0	51,6
Palkkatuella	54,0	42,0

VAKINAISEN HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ JA KESKI-ikä 31.12.

Työyksikkö	2017		2018		2019	
	Määrä	Keski-ikä	Määrä	Keski-ikä	Määrä	Keski-ikä
Kunnanvirasto	17	49,9	17	49,7	15	50,7
Keskuskeittiö	7	45,0	7	46,0	7	47,0
Koivukoti	8	45,2	9	43,8	11	44,9
Palvelukeskus	21	50,1	20	50,0	20	52,2
Kotipalvelu	17	50,8	18	50,3	18	49,2
Lasten päivähoito	13	51,8	13	50,0	12	49,7
Alakoulu	12	50,5	12	49,3	11	49,5
Yläkoulu	11	48,9	14	47,6	13	46,6
Lukio	4	40,7	4	46,0	4	44,5
Rakennus- ja tekninen henkilöstö	14	54,0	14	55,0	12	56,0
Toimintakeskus	5	53,0	4	51,0	5	50,0
Koko henkilöstön keski-ikä:		49,9 v		49,5 v		49,6 v

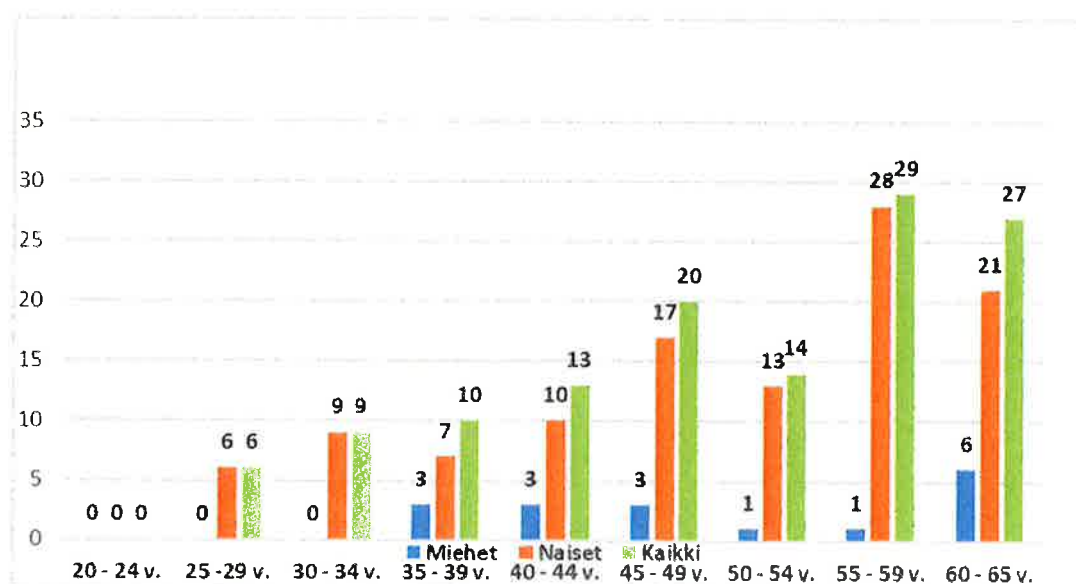
Vakinaisen henkilöstön keski-ikä kunta-alalla koko maassa oli **45,7** vuotta v. **2018**.

YLEISIMMÄT AMMATTINIMIKKEET

Yleisimmät ammattinimikkeet henkilöstö 2019

Nimike	Miehet	Naiset	Yhteensä
Lähihoitaja	2	41	43
Tuntiopettaja (päätoimi)	6	8	14
Laitoshuoltaja, siistijä	0	13	13
Ryhmäperhepäivähoitaja	0	9	9
Ruokapalvelutyöntekijä	0	8	8
Toimistosihteer	0	8	8
Kiinteistötyöntekijä	7	0	7
Koulunkäynninohjaaja	0	7	7

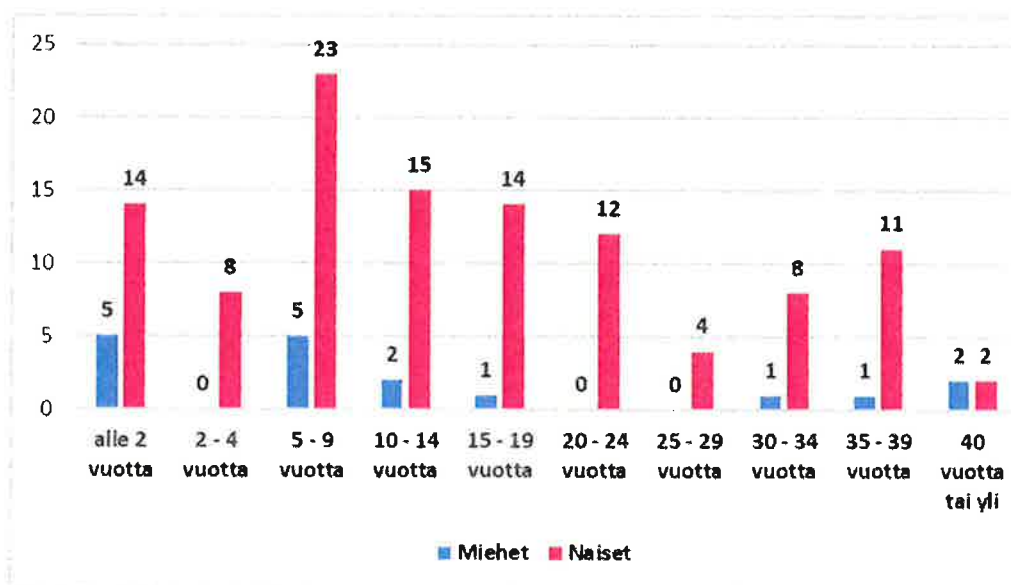
Ikäprofiili vakinaisen henkilöstön osalta ryhmiteltynä viiden vuoden välein

Alle 50 v. (20 – 49-vuotiaat) 9 miestä 49 naista
Yli 50 v. (50 – 65-vuotiaat) 8 miestä 62 naista

Vakinaisen henkilöstön työhistoria, palvelussuhteen pituus omalla työnantajalla

Henkilöstön lukumäärä palveluksessa olovuosien mukaan ryhmiteltynä

Työhistoria, keskiarvo	Miehet 13,8	Naiset 15,5
Enintään 19 vuotta	13	74
20 vuotta tai yli	4	37

PALKALLISET VAPAAT JA KOULUTUKSET

Työntasaus- ja ylityövapaat / Etätyöpäivät	2017	2018	2019
Työntasaus- ja ylityövapaat	148	167	168
Etätyöpäivät	19	2	3

**Ammattiyhdistysliiton luottamushenkilö-
koulutus, työsuojelu**

	2017	2018	2019
Ammattiliitot	20	17	14
Työsuojelu	4	10	0

KOULUTUSSUUNNITELMAN MUKAINEN TYÖNANTAJAN JÄRJESTÄMÄ KOULUTUS

Koulutuskorvaukseen oikeuttava koulutus voi olla työnantajan toimesta työntekijöille annettavaa lisä- tai täydennyskoulutusta, esim. seminaarit ja konferenssit tai ulkopuolisen järjestämä kurssimuotoinen koulutus sekä sisäinen koulutus. Tärkeää on myös uusiin työtapoihin, koneisiin ja laitteisiin tai ohjelmistoihin liittyvä käyttäjäkoulutus, mikä myös oikeuttaa koulutuskorvaukseen. Myös lakisääteisten vaatimusten täyttämiseen tähtäävä koulutus, esim. työssä tarvittavien lupien suorittaminen, oikeuttaa koulutuskorvaukseen. Sen sijaan koulutuskorvauksen ulkopuolelle jää ammattiyhdistys- tai työsuojeluvalltuutetun koulutus, vapaa-ajalla käytävä koulutus sekä veso-päivät.

	Kokopäivän koulutus-			Koulutuspäivät /		
	päivät lkm			henkilö		
Työyksikkö	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Kunnanvirasto	88,0	54,0	58,0	5,1	3,2	3,8
Keskuskeittiö	43,0	22,0	12,0	6,1	3,1	1,7
Koivukoti	10,0	3,0	13,0	1,2	0,3	1,2
Palvelu- ja Toimintakeskus	16,0	36,0	59,0	0,6	1,5	2,4
Kotipalvelu	24,0	27,0	41,0	1,4	1,5	2,3
Lasten päivähoito	6,0	7,0	28,0	0,5	0,5	2,3
Alakoulu	22,0	14,0	22,0	1,9	1,2	2,0
Yläkoulu/Lukio	30,0	24,0	28,0	2,0	1,3	1,6
Rakennus- ja tekninen henkilöstö	26,0	27,0	44,0	1,8	1,9	3,7
YHTEENSÄ	265,0	214,0	305,0			

Koulutussuunnitelman mukaisia koulutuskorvaukseen oikeuttavia päiviä v. 2017 oli 191 kpv ja korvausta saatiin 3.130 euroa sekä korvauksen ulkopuolelle jäi 138 kpv:ää. Koulutuskorvaukseen v. 2018 koulutuspäiviä oli 177 ja koulutuskorvaus 2.917 euroa. Vastaavasti v. 2018 koulutuspäiviä jäi korvauksen ulkopuolelle 90 koulutuspäivää. Koulutuskorvaukseen oikeuttavia päiviä oli **2019** vuonna **222** koulutuspäivää, joista koulutuskorvausta saatiin **3.659** euroa ja korvauksen ulkopuolelle jäi **144** koulutuspäivää.

Palkalliseen oppisopimuskoulukseen saatiin vakuutusyhtiö Ilmariselta korvausta **17.392** euroa henkilön uuteen ammatilliseen koulutukseen.

OSAPÄIVÄN KOULUTUKSET TUNTEINA

Työyksikkö	2017	2018	2019
Kunnanvirasto	31,50	19,00	81,00
Keskuskeittiö	49,50	97,50	84,00
Koivukoti	76,75	115,50	107,00
Palvelu- ja toimintakeskus	186,25	155,00	171,00
Kotipalvelu	153,50	37,00	41,00
Lasten päivähoito	0,00	0,00	0,00
Alakoulu	0,00	0,00	0,00
Yläkoulu/Lukio	2,00	0,00	2,00
Rakennus- ja tekninen henkilöstö	12,00	0,00	0,00
TUNNIT YHTEENSÄ	511,50	424,00	486,00
Tunnit päiviksi	64 pv	53 pv	61 pv
Koko- ja osapäiviä yhteensä	329,0	267,0	366,0

VUOROTTELUVAPAA, PALKATON

Vuorotteluvapaita käytettiin eri työyksiköissä seuraavasti:

Työyksikkö	2017		2018		2019	
	Henkilö	Kalenteri- päivät	Henkilö	Kalenteri- päivät	Henkilö	Kalenteri- päivät
Kotipalvelu	0	0	0	0	0	0
Kunnanvirasto	1	90	0	0	0	0
Keskuskeittiö	0	0	0	0	0	0
Palvelukeskus	0	0	0	0	1	100
Lasten päivähoito	0	0	0	0	0	0
Alakoulu	0	0	0	0	0	0
Yläkoulu/Lukio	1	168	2	150	1	35
Toimintakeskus	0	0	0	0	0	0
YHTEENSÄ	2	258	2	150	2	135

PALKATTOMAT	2017	2018	2019
Virkavapaat ja työlomat	2729	1346	968
Äitiys-, isyys- ja vanhempainlomat / hoitovapaat	187	333	582
Bonuslomat -85 % palkaton	49	54	27
Lomarahavapaat	62	150	204
Lisäksi omasta virasta/työstä toisen viranhoito	955	1221	1671

OPINTOVAPAA / OPPISOPIMUSKOULUTUS, PALKATON

Työyksikkö	2017		2018		2019	
	Henkilö	Kalenteri- päivät	Henkilö	Kalenteri- päivät	Henkilö	Kalenteri- päivät
Keskuskeittiö	2	17	1	2	1	120
Palvelukeskus	3	98	3	256	3	193
Lasten päivähoito	1	5	1	2	2	137
Alakoulu	1	120	0	0	0	0
Koivukoti	0	0	1	242	1	273
Lukio	0	0	0	0	0	0
YHTEENSÄ	7	240	6	502	7	723

LÄÄKINNÄLLINEN KUNTOUTUS, PALKATON

Työyksikkö	2017		2018		2019	
	Henkilö	Kalenteri- päivät	Henkilö	Kalenteri- päivät	Henkilö	Kalenteri- päivät
Keskuskeittiö	1	14	0	0	0	0
Palvelukeskus	0	0	0	0	2	4
Alakoulu	1	12	0	0	0	0
Yläkoulu	1	21	1	1	1	19
YHTEENSÄ	3	47	1	1	3	23

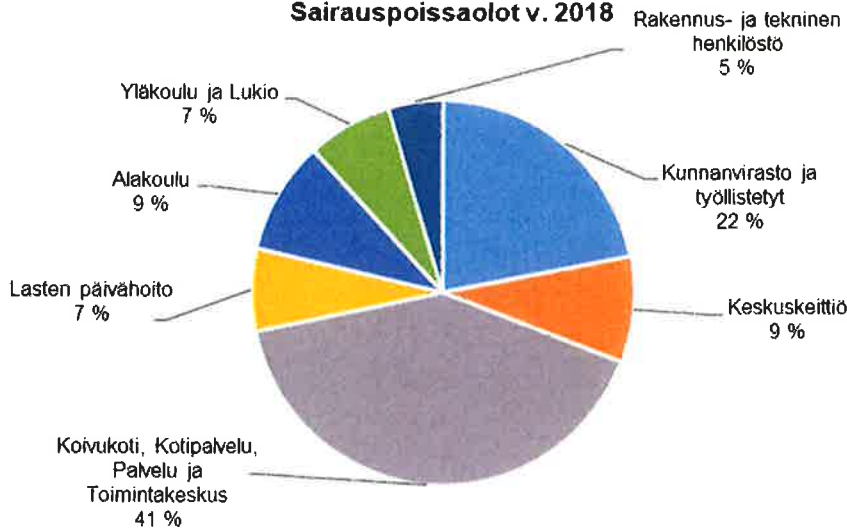
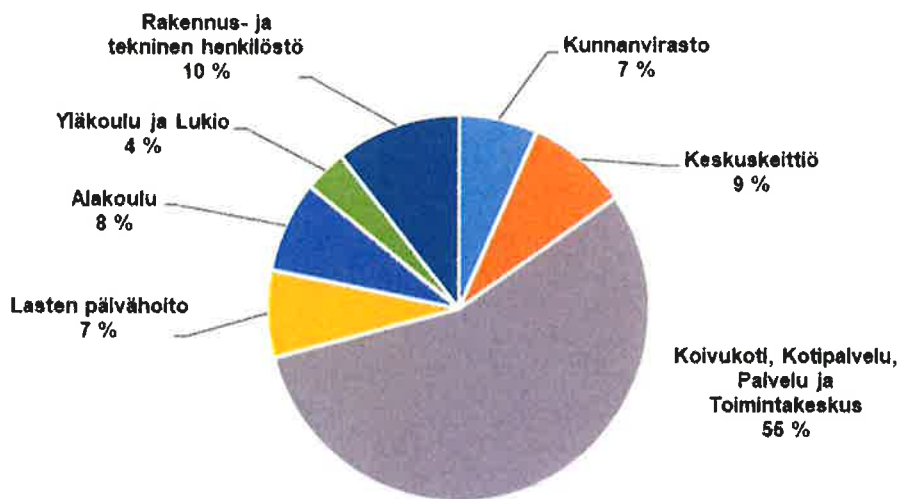
KUNTOUTUSTUKIELÄKE, PALKATON

2019 Kuntoutustukieläkkeellä oli **3** henkilöä yhteensä **767** kalenteripäivää.

SAIRAUSPOISSAOLOT

Sairauspoissaolojen lukumäärät (sis. myös sijaiset ja määräaikaaiset)

Työyksikkö	2017	2018	2019
Kunnanvirasto ja työllistetyt	295,0	611,0	231,0
Keskuskeittiö	149,0	246,0	301,0
Koivukoti, Kotipalvelu, Palvelu- ja Toimintakeskus	1.900,0	1.137,0	1.933,0
Lasten päivähoito	112,0	193,0	254,0
Alakoulu	56,0	265,0	266,0
Yläkoulu/Lukio	172,0	200,0	125,0
Rakennus- ja tekninen henkilöstö	260,0	128,0	368,0
YHTEENSÄ	2.944,0	2.780,0	3.478,0
KVTES, kuukausipalkkaiset	2751,0	2531,0	3300,0
OVTES, opettajat	193,0	249,0	178,0
Keskimäärin sairauspoissaolopäiviä v./henkilö	22,2	20,2	26,2
Henkilötyövuosien suhteessa/henkilö	17,8	16,7	20,8

Sairauspoissaolot v. 2018**Sairauspoissaolot v. 2019****Harkinnanvaraisia sairauslomia ei ole myönnetty**

	2017	2018	2019
1-3 päivän todistuksettomat esimiehen myöntämät sairauslomat kalenteripäivät	382 pv	379 pv	332 pv
2/3-sairausajan palkalla sairauspoissaoloja	870 pv	632 pv	1008 pv
Palkattomia sairauspoissaoloja	367 pv	307 pv	208 pv

PITKIÄ SAIRAUSPOISSAOLOJA, JOISTA SAATIIN SAIRAUSPÄIVÄRAHAA KELALTA

	2017	2018	2019
Pitkät sairauspoissaolopäivät	1844	1697	2461
Lyhyet sairauspoissaolopäivät, ei Kela-korvausta	1100	1083	1017
YHTEENSÄ	2944	2780	3478

Vakinaisesta henkilöstöstä 36 henkilöllä ei ollut yhtään sairauspoissaolopäivää v. 2019. Vastaava luku v. 2018 oli 31 ja v. 2017 33 henkilöä.

SAADUT PÄIVÄRAHAKORVAUKSET (KELA JA VAK.YHTIÖ IF)

	2017	2018	2019
Sairauspäivärahat ja tapaturmakorvaukset yht. €	97.899	73.429	108.741

Kelan sairausvakuutuskorvaukset v. 2019 olivat **105.150 €** ja IF:n työtapaturmakorvaukset **3.591 €**.

PALKALLISET PERHEVAPAAT	2017		2018		2019	
	HIö	Pvt	HIö	Pvt	HIö	Pvt
Äitiysloma-ajat	0	0	2	171	5	181
Isyysloma-ajat	1	5	0	0	0	0
Tilapäinen hoitovapaa (alle 12-v. lapsi sairas)	25	93	20	57	21	71

Kunnanhallituksen päätös 16.11.2009 § 182 työkykyä ylläpitävänä ja edistävänä on otettu käyttöön aktiivisen puuttumisen seuranta sairauspoissaoloihin.

Sairauspoissaolojen raja-arvot, jolloin käydään tarvittaessa kahdenkeskinen keskustelu ja yhdessä sovittavat toimenpiteet käynnistetään, ovat 4 tai useampia lyhyitä (1 – 3 vrk) sairauspoissaoloja neljän kuukauden aikana, 1 yli 15 vuorokauden yhtäjaksoinen sairauspoissaolo tai kumulatiivisesti 12 kk:n aikana 15 vrk tai enemmän sairauspoissaoloja. Mikäli yhtäjaksoinen sairasloma jatkuu yli 30 vrk, selvitetään työntekijän työhön paluun tukemiseksi tarvittavat toimenpiteet.

Vuoden 2019 aikana edelleen jatkettiin aktiivisen aikaisen seuranta sairauspoissaoloissa.

1.1.2013 alkaen uusi kunnan henkilöstöohjelma velvoittaa hallintokuntia seuraamaan aktiivisen aikaisen puuttumisen toimintamallin toteutumisen tuloksia. Seuranta ylläpidetään 4 kk:n välein tulostettavilla sairauspoissaololistoilla, jotka esimies tulostaa seuranta varten.

Toimintamallin mukaan sairauspoissaoloihin on puututtu keskustelemalla työntekijän kanssa.

- Toimenpiteenä työntekijöiden terveyteen ja työssä jaksamiseen liittyen on keskusteltu fyysisen ja henkisen kuormituksen määristä työssä ja tietyissä tapauksissa ohjattu työterveyshuoltoon.
- Pyydetty työterveyshuollosta fyysisen ja psyykkisen haasteen vuoksi työkyvyn arviointeja.
- Käyty työterveyshuollon ja työntekijän kanssa kolmikantaneuvotteluja siitä, miten työtä voidaan keventää.
- Työnkuvaa ja työaikoja on muutettu niin, että työntekijät kokevat jaksavansa paremmin työssä.
- Apuvälineitä on hankittu tarpeen mukaan ja ergonomiakoulutusta on järjestetty.
- Ristiriitatilanteita on käyty läpi ja asioista keskusteltu.

Sairauslomat lisääntyivät edellisvuoteen verrattuna 698 päivää, mikä oli 25,11 %:n enemmän kuin vuoden 2018 sairauspoissaolot. Pitkiä sairauspoissaoloja 2019 vuonna oli 764 sairauspäivää enemmän kuin vuonna 2018 ja vastaavasti lyhyet sairauspoissaolot väheni 66 sairauspäivää.

TYÖ- JA TYÖMATKATAPATURMAT	2017	2018	2019
Tapaturmia lkm	10	2	8
Sairauspäiviä lkm	141	55	15
Työmatkatapaturmien lkm	2	1	2
Sairauspäiviä lkm	192	4	14
Ammattitauteja lkm	0	0	0
Sairauspäiviä lkm	0	0	0
Tapaturmia yhteensä	12	3	10
Sairauspäiviä yhteensä	333	59	29

43) HENKILÖSTÖMENOT / ASUKAS

Vuosi	Palkat €	Sos.maksut €	Yhteensä €	Asukasluku 31.12.	Henkilöstömenot/ asukas €
2017	5.382.201	1.663.600	7.045.801	2.595	2.715
2018	5.538.402	1.667.675	7.206.077	2.555	2.820
2019	5.662.942	1.689.377	7.352.319	2.476	2.969

Myyntipalveluna virkatehtäviä ulkopuolisille	2017	2018	2019
Toimistosihteerit	0	1.484	1.731

ELÄKEPÄÄTÖKSET**Vuoden aikana alkaneet uudet eläkkeet vakinainen henkilöstö**

Eläkemuoto	2017	2018	2019
Työkyvyttömyyseläke	3	1	0
Osatyökyvyttömyyseläke	3	3	2
Määräaikainen työkyvyttömyyseläke	9	1	5
Osa-aikaeläke	0	0	0
Vanhuuseläke	3	2	6
YHTEENSÄ	18	7	13

42) HENKILÖKUNTAMÄÄRÄ HENKILÖTYÖVUOSINA: Kuukausipalkkaiset, kokoaikaiset sekä osa-aikaiset kokoaikaisiksi muutettuna, lisäksi palkkatukityöllistetyt. Henkilötyövuosien laskennassa ei ole huomioitu palkattomia poissaoloja, vaan laskettu palkalliset keskeytykset ja työaika. Kesänuoret eivät sisälly laskentaan.

v. 2018	Kuukausipalkkaiset			Muutos
TOIMIALA	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset kokoaikaisiksi	Yhteensä	2017 / 2018 + / -
Julkinen hallinto	12,10	1,00	13,10	-1,02
Koulutyöntekijät / Lasten päivähoito	15,00	4,69	19,69	-3,12
Opettajat	26,08	10,10	36,18	+0,21
Sosiaalipalvelut	61,06	7,90	68,96	+5,36
Keskuskeittiö	7,12	2,12	9,24	+0,36
Kiinteistöt	12,11	0,50	12,61	-0,65
Muu palvelutoiminta	3,14	0,56	3,70	+0,35
Ympäristönhuolto	0,88		0,88	-0,07
Vesi- ja viemärilaitos	1,03		1,03	-0,18
Virkistys, kulttuuri, nuoriso	1,02		1,02	+0,19
Henkilötyövuotta	139,54	26,87	166,41	+1,43

v. 2019	Kuukausipalkkaiset			Muutos
TOIMIALA	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset kokoaikaisiksi	Yhteensä	2018 / 2019 + / -
Julkinen hallinto	9,10	2,13	11,23	-1,87
Koulutyöntekijät / Lasten päivähoito	13,71	5,66	19,37	-0,32
Opettajat	28,73	10,27	39,00	+2,82
Sosiaalipalvelut	60,43	7,87	68,30	-0,66
Keskuskeittiö	8,41	1,54	9,95	+0,71
Kiinteistöt	12,41	0,50	12,91	+0,30
Muu palvelutoiminta	2,89	0,56	3,45	-0,25
Ympäristönhuolto	0,90	-	0,90	+0,02
Vesi- ja viemärilaitos	0,99	-	0,99	-0,04
Virkistys, kulttuuri, nuoriso	1,00	-	1,00	-0,02
Henkilötyövuotta	138,57	28,53	167,10	+0,69

KUNNAN HENKILÖKUNTAMÄÄRÄ HENKILÖTYÖVUOSINA

Vuosi	Määrä henkilötövuosina	Muutos	Henkilötövuotta	Muutos-%
2017	164,98	2016/2017	+10,96	+ 7,12 %
2018	166,41	2017/2018	+1,43	+ 0,87 %
2019	167,10	2018/2019	+0,69	+ 0,41 %

PALKKATUELLA TYÖLLISTETYT 2019 AIKANA

Työllistettiin velvoite- ja pitkäaikaistyöttömiä koko- ja osa-aikaisena.

Työyksikkö	Määrä	Kalenteripäivät
Keskuskeittiö	0,8	120
Koivukoti	0,8	163
Kotipalvelu	1,0	121
Sosiaalitoimi	0,8	212
Tekninen henkilöstö	3,0	580
YHTEENSÄ	6,4	1196

Henkilötövuosina 3,07 henkilöä

MUUT PALKKARYHMÄT / TYÖTUNNIT

Kesänuoret	Määrä	Työtunnit
2017	32	3282
2018	27	3072
2019	27	3365

Henkilötövuosina 2,69 henkilöä

SOSIAALIPALVELUT / KOTIHOIDONTUET	2017		2018		2019	
	Määrä	€	Määrä	€	Määrä	€
Perhehoitajat	15	213.947	11	192.368	15	225.679
Omaishoitajat	42	145.864	46	172.349	49	190.356
Toimintakeskus / työosuusrahat	21	12.169	18	11.380	18	10.368
Henkilökohtaiset avustajat	25	113.799	21	84.545	20	96.614

SAIRAUSAJAN PALKAT	2017	2018	2019
Toimistotyöt	22 652	58 928	23 948
KK-palkkaiset	131 520	93 580	153 501
Opettajat ja rehtorit	17 475	26 342	22 890
Lasten päivähoito	5 225	13 124	20 987
YHTEENSÄ	176.872	191.974	221.326

SOSIAALIPALKAT MUUT

Sisältyy:

- työnantajan järjestämä koulutus, luottamusmies-, työsuojelu- ja oppisopimuskoulutus
- julkinen tehtävä, äkillisesti sairastuneen lapsen hoito, lääkinnälliset tutkimukset
- pääsopijajärjestön kokous, 50- ja 60-vuotispäivä sekä omaisen hautauspäivä
- työntasaus-, ylityö-, säästö-, bonus-, ja lomarahavapaat

	2017	2018	2019
Toimistotyöt	21 101	26 795	24 842
Kk-palkkaiset	26 003	26 481	30 775
Opettajat ja rehtorit	7 782	7 687	9 371
Lasten päivähoito	9 846	9 597	10 792
YHTEENSÄ	64.732	70.560	75.780

VIISILOMAPALKAT	2017	2018	2019
Toimistotyöt	82 688	74 076	100 555
Kk-palkkaiset	268 613	299 518	288 184
OVES-rehtorit	4 609	9 311	7 422
Lasten päivähoito	48 787	42 226	52 407
YHTEENSÄ	404.697	425.131	448.568

SÄÄSTÖVAPAIKSI SIIRRETYT VIISILOMAPÄIVÄT

	2017	2018	2019
Säästövapaaopimukset	166 pv	177 pv	146 pv
Pidetyt säästövapaut	128 pv	188 pv	169 pv

LOMAKORVAUKSET	2017	2018	2019
Toimistotyöt	22 909	2 080	13 415
KK-palkkaiset	41 987	44 198	62 273
Opettajat	3 039	443	501
Lasten päivähoito	376	735	2 700
YHTEENSÄ	68.311	47.456	78.889

LOMARAHAT

Työmarkkinakeskusjärjestöjen Kilpailukykyopimus tuli voimaan 1.2.2017, jossa sovittiin, että lomarahoja leikataan ja vähennetään -30 %:lla ajanjaksolla 1.2.2017-30.9.2019, joka koskee vuosien 2017, 2018 ja 2019 lomarahojen. Lomarahaleikkaus lomavuoden 2017 lomarahojen oli 72.847 euroa ja 2018 vastaavasti se oli 65.922 euroa ja **2019** vastaavasti **69.516** euroa.

	2017	2018	2019
Toimistotyöt	28 611	18 888	29 074
KK-palkkaiset	87 365	83 657	92 285
Opettajat ja rehtorit	42 417	41 562	48 880
Lasten päivähoito	11 584	9 710	12 396
YHTEENSÄ	169.977	153.817	182.635

LUOTTAMUSHENKILÖT	2017	2018	2019
Luottamushenkilöiden määrä	80	55	53
Kokouspalkkiot/ansionmenetykset	53.032	52.785	45.178
Nousu/vähennys €	+10.543	-247	-7.607
Nousu/vähennys %	+24,81 %	-0,47 %	-14,41 %

44) PUOLUEELLE PERITYT MAKSUT

Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetyt luottamushenkilömaksut (kuntalaki 82.3 §)

Puolue	2017	2018	2019
Keskustapuolue Tuusniemen kunnallisjärjestö ry	2.599	2.357	2.090
Tuusniemen Kokoomus ry	502	251	252
Tuusniemen Sos.Dem. Työväenyhdistys ry	542	357	341
Vasemmistoliiton Tuusniemen kunnallisjärjestö	345	675	710
Suomen Kristillisdemokraatit Kuopion osasto	45	0	0
Tuusniemen Perussuomalaiset ry	362	369	386
Savo-Karjalan Vihreät ry	178	305	252
YHTEENSÄ tilitetyt luottamushenkilömaksut	4.573	4.314	4.031

Intime-tositelajit / Tuusniemen kunta

v. 2019

Tositelaji	Nimi	Tositenumerosarja
1	Pankkitositteet	2019 0001- 20190251
3	Palkkatositteet	1- 62
10	Muistiotositteet	1- 397
11	Poistot kirjanpitoon	1- 1
12	Excel/kausimuistiot	1- 63
15	Toimeentulotuki Pro Consona	1- 150
20	Ostoreskontramaksut	1- 265
21	Ostoreskontralaskut	35000001- 35005438
30	Myyntireskontrasuoritukset	1- 332
31	Myyntilaskut	112932- 117172
39	Web-laskut	202570- 203353
50	Korkolaskut	114346- 117187
71	Mr/ Luottotappiot	1- 1
72	Mr/ Hyvityslaskun kohdistus	1- 19
92	Laskennalliset SL	12003510- 12003510
93	Automaattikirjaukset SL	ei käytetty
94	Vyörytykset SL	ei käytetty
96	Kirjanpidon tulos	1- 12
98	Sisäisen laskennan tulos	1- 12
Tilinavaus	KPAVSA, SLAVSA	

Kirjanpidossa käytetyt kirjanpitokirjat

Päiväkirja	sähköinen arkisto
Pääkirja	sähköinen arkisto
Palkkatulosteet	atk-tulosteena
Myyntilaskut	atk-tulosteena/sähköinen arkisto
Ostolaskut	sähköinen arkisto
Käyttöomaisuus	atk-tulosteena
Tilikartta	atk-tulosteena/sähköinen arkisto
Tasekirja	Sidottuna
Tilinpäätös	Sidottuna
Tase-erittelyt	Kansiossa

VUODEN 2019 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS

Tuusniemellä 6. päivänä huhtikuuta 2020

Timo Kiviluoma
kunnanjohtaja

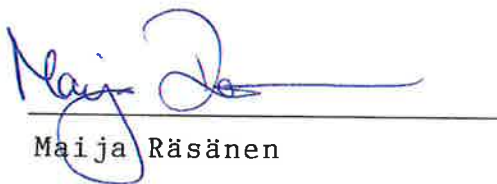
Kunnanhallitus:

Jorma Voutilainen

Irma Riekkinen

Maija Räsänen

Juha Pitkänen

Terttu Kolari

Maija-Leena Räsänen

Jarkko Toivanen

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Tuusniemellä 3.6.2020

TALVEA Julkishallinnon Palvelut Oy, JHTT-yhteisö

Timo Nuutinen
HT- ja JHT-tilintarkastaja